

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TR, Balıkesir University, Institute of Health Sciences

REKREASYON ETKİNLİKLERİNE KATILIMDA
FAYDA, ENGEL VE TERCİH İLİŞKİSİ

DOKTORA TEZİ

HAKAN YAYLI

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Bilim Alan Kodu: 130102

BALIKESİR
2024

**T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**REKREASYON ETKİNLİKLERİNE KATILIMDA FAYDA,
ENGEL VE TERCİH İLİŞKİSİ**

DOKTORA TEZİ

HAKAN YAYLI

**TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİ NACİ ARIKAN**

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Bilim Alan Kodu: 130102

BALIKESİR

2024

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAY

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Programı
çerçevesinde **Hakan YAYLI** tarafından yürütülmüş ve tamamlanmış olan

**“REKREASYON ETKİNLİKLERİNE KATILIMDA FAYDA,
ENGEL VE TERCİH İLİŞKİSİ”**

başlıklı tez çalışması,
Balıkesir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
ilgili maddeleri uyarınca aşağıdaki jüri tarafından

DOKTORA TEZİ

olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 24 /05/ 2024

TEZ SINAV JÜRİSİ

Prof. Dr. Mehmet ACET
Dumlupınar Üniversitesi
(Başkan)

Prof. Dr. Zekeriya GÖKTAŞ
Balıkesir Üniversitesi
Üye **(Danışman)**

Prof. Dr. Hamdi PEPE
Düzce Üniversitesi
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Ali Naci ARIKAN
Balıkesir Üniversitesi
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Alp Kaan KİLCİ
Balıkesir Üniversitesi
Üye

Yukarıdaki Doktora,
Sınav jüri üyeleri tarafından imzalanarak **30/05/2024** tarihinde teslim edilmiştir.

Prof. Dr. Şükrü Metin PANCARCI
Enstitü Müdürü

BEYAN

Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlâk kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,

Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi **beyan ederim.**

24.05.2024

İmza

Hakan YAYLI

Aileme ithafen...

TEŐEKKÜR

Tez çalıŐmamın gerçekleŐmesinde yardımlarını ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimim süresince her zaman desteğini gördüğüm kıymetli danıŐmanım Dr. Öğr. Üyesi Ali Naci ARIKAN' a,

Üniversite hayatımın ilk yıllarından itibaren yanımda olan, maddi manevi desteklerini gördüğüm, abim, hocam Doç. Dr. Murat ÖZMADEN' e,

Tez izleme aŐamalarında her türlü bilgi ve deneyimlerini benim ile paylaŐan, lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimim süresince desteğini esirgemeyen kıymetli hocam Prof. Dr. Zekeriya GÖKTAŞ' a, yüksek lisans ve doktora tez aŐamalarında desteğini esirgemeyen Prof. Dr. Mehmet ACET' e,

Her zaman yanımda varlıklarını hissettiğim, maddi manevi desteklerini gördüğüm kardeŐlerim Dr. Öğr. Üyesi. Alp Kaan KİLCİ' ye, Arş. Gör. Abdullah DÜĞENCİ' ye, ve Mehmet Bilgi MEDENİ' ye,

Bu süreçte hem akademik hem manevi desteklerini gördüğüm Dr. Öğr. Üyesi Tarık BALCI' ya ve Arş. Gör. Serhat YALÇINER' e

ve bu günlere gelmemde en büyük emeğe sahip, her koŐulda bana destek olan, üzüntümü, gururumu ve sevincimi paylaŐan annem Süreyya YAYLI' ya, teŐekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

İÇİNDEKİLER	i
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	vi
TABLolar DİZİNİ	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Hipotezleri	3
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Sayıtlılar	6
1.6. Sınırlılıklar.....	6
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1. Zamanın Tanımı	7
2.1.1. Zamanın Türleri	8
2.1.2. Zamanın Kullanım Bölümleri.....	10
2.2. Boş Zamanın Tanımı	11
2.2.1. Boş Zamanın Temel Fonksiyonları.....	14
2.2.1.1. Dinlenme Fonksiyonu	15
2.2.1.2. Eğlenme Fonksiyonu.....	15
2.2.1.3. Gelişim Fonksiyonu	16
2.3. Rekreasyonun Tarihi Gelişimi.....	17
2.3.1. Rekreasyon Kavramının Tanımı.....	21
2.3.2. Rekreasyonun Özellikleri	23
2.3.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	25
2.3.3.1. Katılım Şekline Göre Rekreasyon Çeşitleri	25
2.3.3.2. Katılım Mekanına Göre Rekreasyon Çeşitleri	26
2.3.3.3. Katılımcıların Sayısına Göre Rekreasyon Çeşitleri	27
2.3.3.4. Katılımcıların Yaşlarına Göre Rekreasyon Çeşitleri.....	28
2.3.3.5. Katılımcıların Milletlerine Göre Rekreasyon Çeşitleri.....	28

2.3.4. Rekreasyonun Fonksiyonel Açından Sınıflandırılması	28
2.3.5. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri	30
2.3.6. Rekreasyonun Gelişimine Etki Eden Unsurlar	34
2.3.7. Rekreasyonun Faydaları	40
2.3.7.1. Fiziksel Faydaları	41
2.3.7.2. Psikolojik Faydaları	43
2.3.7.3. Sosyal Faydaları	44
2.3.8. Rekreasyona Katılımın Önündeki Engeller	45
2.4. Spor ve Rekreasyon İlişkisi	48
3. GEREÇ VE YÖNTEM	51
3.1. Araştırma Modeli.....	51
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	51
3.3. Veri Toplama Araçları.....	52
3.3.1. Demografik Bilgi Formu	52
3.3.2. Rekreasyon Fayda Ölçeği	52
3.3.3. Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri Ölçeği	53
3.3.4. Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği.....	53
3.4. Verilerin Toplanması.....	54
3.5. Verilerin Analizi	54
4. BULGULAR	55
4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	55
4.2. Güvenirlik Analizi	56
4.3. “RAKE”, “RATE” Ve “RFÖ” Ve Alt Boyutlarına İlişkin Tanımlayıcı Değerler.....	57
4.4. Cinsiyetin Rekreasyon Alanı Katılım Engellerine Etkisi	58
4.5. Yaşın Rekreasyon Alanı Katılım Engellerine Etkisi	59
4.6. Gelir Durumunun Rekreasyon Alanı Katılım Engellerine Etkisi.....	61
4.7. Eğitim Durumunun Rekreasyon Alanı Katılım Engellerine Etkisi	63
4.8. Katılım Sıklıklarının Rekreasyon Alanı Katılım Engellerine Etkisi ..	64
4.9. Cinsiyetin Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerine Etkisi.....	66
4.10. Yaşın Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerine Etkisi.....	67
4.11. Gelir Durumunun Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerine Etkisi.....	69
4.12. Eğitim Durumunun Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerine Etkisi	71
4.13. Katılım Sıklıklarının Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerine Etkisi ..	73

4.14. Cinsiyetin Rekreasyon Fayda Ölçeğine Etkisi	74
4.15. Yaşın Rekreasyon Fayda Ölçeğine Etkisi	75
4.16. Gelir Durumunun Rekreasyon Fayda Ölçeğine Etkisi	76
4.17. Eğitim Durumunun Rekreasyon Fayda Ölçeğine Etkisi	78
4.18. Katılım Sıklıklarının Rekreasyon Fayda Ölçeğine Etkisi	79
4.19. “RAKE”, “RATE” ve “RFÖ” Ölçekleri Arasındaki İlişki	81
5. TARTIŞMA	85
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	108
KAYNAKLAR	115
ÖZGEÇMİŞ	126
EKLER	127
EK-1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU	127
EK-2. REKREASYON ALANI KATILIM ENGELLERİ ÖLÇEĞİ....	128
EK-3. REKREASYON ALANI TERCİH ETKENİ ÖLÇEĞİ	129
EK-4. REKREASYON FAYDA ÖLÇEĞİ.....	130
EK-5. ETİK KURUL ONAYI	131
EK-6. SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÇALIŞMA İZİNİ	135

ÖZET

REKREASYON EKİNLİKLERİNE KATILIMDA FAYDA, ENGEL VE TERCİH İLİŞKİSİ

Bu çalışmanın amacı; rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin, rekreasyon alanı tercihlerinin, rekreasyon etkinliklerine katılımında karşılaştıkları engellerin ve rekreasyon etkinliklerinin faydalarının cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve rekreasyon etkinliklerine katılma sıklıklarına göre farklılaşmasına bakılarak ölçekler arası ilişkinin araştırılmasıdır.

Çalışmanın örneklemini Balıkesir ilinde ikamet eden rekreasyon etkinliklerine haftada en az bir gün katılan 579 birey oluşturmaktadır. Çalışma Gümüş ve Alay Özgül (2017) tarafından geliştirilen “Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri”, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri” ölçekleri, Akgül ve ark., (2018) tarafından geliştirilen “Rekreasyon Fayda” ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen demografik bilgi formu kullanılmıştır. Yüz yüze elde edilen veriler SPSS programına aktarılmıştır. Ölçekler; cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve rekreasyon etkinliklerine katılma sıklıklarına göre farklılaşmasına ve ölçekler arası ilişki araştırmamızın hipotezleri doğrultusunda T-test, Anova ve Korelasyon analizleri uygulanarak incelenmiştir.

“Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri”, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri” ve “Rekreasyon Fayda” ölçeklerinin cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve katılım sıklıklarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ölçekler arası ilişkiye bakıldığında ise, rekreasyon alanı katılım engelleri, rekreasyon alanı tercih etkenleri ve rekreasyon fayda ölçeğinin alt boyutları ile arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Alan tercihi, katılım engeli, rekreasyon fayda

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN BENEFIT, BARRIER AND PREFERENCE IN PARTICIPATION IN RECREATIONAL ACTIVITIES

The aim of this study is to investigate the interrelation among preferences for recreational areas, barriers encountered in participating in recreational activities, and the benefits of recreational activities, based on gender, age, income, education, and frequency of participation in recreational activities.

The sample of the study consists of 579 individuals who participate in recreation activities at least one day a week residing in Balıkesir province. The study used the “Recreation Area Participation Barriers”, “Recreation Area Preference Factors” scales developed by Gümüş and Alay Özgöl (2017), the “Recreation Benefit” scale developed by Akgöl ve ark., (2018), and the demographic information form developed by the researcher. The data obtained face-to-face were transferred to the SPSS program. The Decoupling of the scales according to gender, age, income, frequency of participation in educational and recreational activities and the relationship between the scales were examined by applying T-test, Anova and Correlation analyses in accordance with the hypotheses of our research.

It has been determined that the scales “Recreation Area Participation Barriers”, “Recreation Area Preference Factors” and “Recreation Benefit” differ according to gender, age, income, education and frequency of participation. It also examined the relationship between the scales when choosing the dimensions of the lower barriers to participation in Recreation Area Recreation Area factors sub-factors and sub-dimensions of the recreation area there is a relationship between the size of the sub-dimensions of the preferred recreation also it has been found that there is a relationship between scale benefits.

Keywords: *Area preference, barrier to participation, recreation benefit,*

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

RAKE: Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri

RATE: Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri

RFÖ: Rekreasyon Fayda Ölçeği

SPSS: Statistical Package for Social Science

TABLolar DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 4.1.	Araştırmaya Katılan Bireylerin Sosyo-Demografik Değişkenlere İlişkin Analiz Sonuçları.....	56
Tablo 4.2.	Ölçekler ve Alt Boyutları Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi Sonuçları	57
Tablo 4.3.	Ölçek ve Alt Boyutlarına İlişkin Tanımlayıcı Değerler	58
Tablo 4.4.	Rekreasyon Alanı Katılım Engellerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	59
Tablo 4.5.	Rekreasyon Alanı Katılım Engellerinin Yaş Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	60
Tablo 4.6.	Rekreasyon Alanı Katılım Engellerinin Gelir Durumu Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	62
Tablo 4.7.	Rekreasyon Alanı Katılım Engellerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	63
Tablo 4.8.	Rekreasyon Alanı Katılım Engellerinin Katılım Sıklığı Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	65
Tablo 4.9.	Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre T-Test Analizi Sonuçları.....	66
Tablo 4.10.	Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerinin Yaş Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	67
Tablo 4.11.	Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerinin Gelir Durumu Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	68
Tablo 4.12.	Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	70
Tablo 4.13.	Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerinin Etkinlik Sıklığı Durumu Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	72
Tablo 4.14.	Rekreasyon Fayda Ölçeğinin Cinsiyet Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	73
Tablo 4.15.	Rekreasyon Fayda Ölçeğinin Yaş Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	74

Tablo 4.16. Rekreasyon Fayda Ölçeğinin Gelir Durumu Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	75
Tablo 4.17. Rekreasyon Fayda Ölçeğinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları.....	76
Tablo 4.18. Rekreasyon Fayda Ölçeğinin Katılım Sıklığı Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçlar	77
Tablo 4.19. “RAKE”, “RATE” ve “RFÖ” Pearson Momentum Korelasyon Analizi Sonuçları.....	78

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Hükümet ve diğer kurumlar, halk sağlığı politikalarını ve fiziksel etkinlik uygulamalarını hayata geçirir. Çoğu ülke boş zaman etkinliklerini inceler çünkü bu tür etkinliklerin müdahalelere en uygun olduğu varsayılır. Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin oranını belirlemek, hükümetlerin ve diğer kurumların rekreasyon etkinlikleri için hedefler belirlemesine ve bu belirlenen hedeflere yönelik projeler üretmesine olanak sağlamaktadır (Hardman ve Stensel, 2009).

Rekreasyon ve spor modern toplumların en yaygın etkinliklerindedir. Rekreasyon ve spor etkinliklerine her yaşta ve her tabakadan bireyin katılımı bu yaygınlığı giderek arttırmaktadır. Rekreasyon ve spor etkinliklerinin hem bireysel hem de toplum için gelişim, üstünlük, sosyal etkileşim ve kendini ifade etme gibi temel işlevleri bulunmaktadır. Spora ve rekreasyon etkinliklerine duyulan ihtiyaç her geçen gün popülaritesini artırmaya devam etmektedir. Bu durum rekreasyon tesislerine ihtiyacın artmasını, tesislerin verimli kullanılmasını, güvenli ve adil hizmet sunmasını da beraberinde getirmektedir (Kaya, 2019). Teknolojik gelişmeler çalışma saatlerinin azalmasına, insanların boş zamanlarının artmasına, eğitim ve gelir seviyelerinin yükselmesine neden oldu. Bütün bunların bir sonucu olarak, eğlence faaliyetlerine olan talep buna paralel olarak arttı. Açık hava etkinlikleri, öğrenmek, keşfetmek için çeşitli fırsatlar sunar. Ayrıca fizyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan insanlar üzerinde olumlu etkileri, kişinin kendine güveni ve saygısını arttırmaya yardımcı olmaktadır (Mansuroğlu, 2002). Yaşam tarzlarındaki değişiklikler nedeniyle, insanların fiziksel aktiviteleri azaldı ve daha önce fiziksel güçle yapılan her şey artık makineler veya teknolojik ekipmanlarla yapıldı. Teknolojik gelişmelerin neden olduğu bu istikrarlı yaşam tarzı, günlük fiziksel aktivitenin kesilmesine yol açmıştır (Maria ve ark., 2016). İnsanlar üzerinde olumsuz duygulara neden olan etkenlerden kurtulmak ve kendilerini iyi hissetmek için katıldıkları faaliyetler günümüz koşullarında bir ihtiyaç haline

gelmiştir (Yurcu, 2017). Boş zaman ve rekreasyonun faydaları, kentlerde yaşayan insanlar için rekreasyonel faaliyetlerin neden gerekli olduğuna ışık tutmaktadır. Ancak bu gereksinimler arasında en dikkat çekici olanı, kent halkının giderek bozulan yaşam kalitesidir. Kentsel sorunları çözenin en ucuz ve en hızlı yolu rekreasyondur. Bu nedenle yaşam kalitesini yükseltmek için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır (Arslan, 2013). Bireylerin boş zaman ihtiyacı, çeşitli faktörlere bağlı olarak birbirinden farklı olabilir. Manevi veya fiziksel bir gereklilik olarak ortaya çıkan boş zaman faaliyetlerine katılım, sosyal bir bağlamın yanı sıra ekonomik faktörlerdeki varlığına dayanmaktadır (Demir ve Demir, 2014). Bireylerin boş zaman etkinliklerine katılmalarını etkileyen sosyal faktörlerden bahsetmek mümkündür. Bu faktörlerden bazıları yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyidir (Alexandris ve Carroll, 1997). Yaş ve cinsiyet, zamanın mekansal dağılımını şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Genellikle sembolik olarak kısıtlamalardan kurtulma ile ilişkilendirilen açık alan, kadınlardan çok erkekler tarafından kullanılmaktadır (Moccia, 2000). Fiziksel etkinlikler bireyin sosyo-ekonomik durumu ile cinsiyet ve yaşa bağlı nedenlerden etkilenmektedir (Popham ve Mitchell, 2006).

Yukarıdaki bilgiler ışığında, Balıkesir ilindeki rekreasyon alanlarını kullanan bireylerin cinsiyet, yaş, eğitim, gelir ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanım sıklıkları ile karşılaştıkları engellerin, alan seçimindeki etkenlerin, elde ettikleri faydaların incelenmesi ve bu üç etken arasındaki ilişkinin belirlenmesi, araştırmamızın ana unsurlarını oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Günümüzde bireyler boş zaman etkinliklerini bir yaşam biçimi olarak görmeye başlamıştır. Yaşam biçimi olarak görme boş zaman etkinliklerinin ve değerlendirme çeşitlerinin artmasına sebep olmuştur. Bu sebeple; çeşitli etkinlik programları ve projelerin geliştirilmesi gerekmektedir (Ardahan ve Lapa, 2011). Bu anlatımdan yola çıkarak, “Rekreasyon etkinliklerine katılımı fayda, engel ve tercihlerin ilişkisi” isimli bu çalışma, Balıkesir ilindeki rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin, fayda, engel ve tercih etkenlerinin arasındaki ilişkiyi belirlemek, demografik özellikler açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

1.3. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmamızın genel amacı kapsamında aşağıdaki problemlere cevap aranmıştır.

H₁: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin katılım engellerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık vardır.

H₂: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin katılım engellerinde yaşa göre anlamlı farklılık vardır.

H₃: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin katılım engellerinde gelire göre anlamlı farklılık vardır.

H₄: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin katılım engellerinde eğitime göre anlamlı farklılık vardır.

H₅: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin katılım engellerinde katılım sıklığına göre anlamlı farklılık vardır.

H₆: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin tercih etkenlerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık vardır.

H₇: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin tercih etkenlerinde yaşa göre anlamlı farklılık vardır.

H₈: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin tercih etkenlerinde gelire göre anlamlı farklılık vardır.

H₉: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin tercih etkenlerinde eğitime göre anlamlı farklılık vardır.

H₁₀: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin tercih etkenlerinde katılım sıklığına göre anlamlı farklılık vardır.

H₁₁: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin elde ettikleri faydalarda cinsiyete göre anlamlı farklılık vardır.

H₁₂: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin elde ettikleri faydalarda yaşa göre anlamlı farklılık vardır.

H₁₃: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin elde ettikleri faydalarda gelire göre anlamlı farklılık vardır.

H₁₄: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin elde ettikleri faydalarda eğitime göre anlamlı farklılık vardır.

H₁₅: Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin elde ettikleri faydalarda katılım sıklığına göre anlamlı farklılık vardır.

H₁₆: Rekreasyon alanı katılım engelleri, rekreasyon alanı tercih etkenleri ve rekreasyonun faydaları arasında ilişki var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Gelişen teknoloji çağında toplum, küresel rekabetin getirdiği çalışma koşulları ve hayatın hızlı temposu fiziksel ve psikolojik stresi azaltmak için alternatif yöntemler talep etmektedir. Toplumun artan geliri, çalışma koşullarındaki tatil gün sayısının artması bireylerin yaşam harcamalarını, zamanlarını, fikirlerini ve sosyal kavramlar ile ilgili düzenlemeleri önemli ölçüde değişmesine olanak sağladı. Boş zaman rekreasyonu, modern bir toplum için yaşamdaki stresi azaltmak için en iyi yöntem haline gelerek bu değişime ışık tuttu (Kuo, 2013). Spor, rekreasyonun en kapsamlı, çeşitli ve ilgi çeken alanlarından birini oluşturmaktadır. Spor ve rekreasyon karşılıklı olarak birbirlerini etkilemektedir. Spor insanların rekreatif gereksinimlerini karşılamada önemli bir hareket alanı sağlarken, rekreasyonda, sporun toplumsal yaygınlaşmasında ve sportif başarılar elde edilmesinde önemli roller üstlenmektedir. Spor bu rolünü, genellikle herkes için spor veya sağlık için spor gibi etkinlik rollerini yerine getirerek gerçekleştirmektedir. Diğer bir ifadeyle bütün sporlar rekreasyon özelliği taşımaktadır (Ramazanoğlu ve ark., 2004).

Fiziksel etkinliklerin, örneğin spor ve eğlencenin sağlığı iyileştirdiği iyi bilinmektedir. Ancak artan kanıtlar mesleki fiziksel aktivitenin sağlığı iyileştirmediğini göstermektedir. Yetişkin nüfusun önemli bir kısmı mesleki aktivite için ana ortamı oluşturmaktadır. İnşaat sektöründe çalışan işçiler, çiftçiler, temizlik işçileri, imalat sanayinde çalışanlar vb. yılın büyük bölümünde fiziksel olarak aktiftir. Fiziksel olarak aktif oldukları halde beden işçilerinin sağlıkları nispeten kötü durumdadır (Holtermann, 2018). Sağlık koşullarının iyileştirilmesi ve sürdürülmesi için birçok ülke insani gelişimi ve mutluluk hedefi de dahil olmak üzere fiziksel rekreasyon programlarını kullanmaya başladı (Balish ve ark., 2016). Sportif rekreasyon etkinliklerinin düzenli bir şekilde uygulanmasının insanların sağlığını büyük ölçüde iyileştirdiği ve insan vücuduna birçok fayda sağladığı yaygın olarak kabul edilmektedir (Dionne ve ark., 2003). Giderek artan boş zaman etkinlikleri, fiziksel ve psikolojik sağlıkla ilgili olarak kalp hastalıklarını, stres, endişe ve depresyon duygularını azaltabileceği ve hastalıklar ile başa çıkmayı desteklemektedir. Bu boş zaman etkinliklerinin hayati bağlamıdır (Chow ve Dong, 2013). Birçok boş zaman etkinliği bireylerin sağlık ve davranışlarına katkıda bulunup onlara birçok öğrenme ve deneyimleme şansı tanır. Deneyimin kalitesi ve bireylerin kendine özgü özellikleri hakkında bilgi sahibi olmak kişisel gelişim, üretkenlik ve topluma katılım gibi bir fırsat olarak görülebilir (Tonon ve ark., 2018).

Yatırım planları yapılırken insanlar için daha mutlu ve huzurlu bir yer hazırlamak temel amaç olsa da bu yatırımların verimli ve sağlıklı kullanım derecesini belirlemek çoğu zaman mümkün değildir. Sınırlı kaynaklar ülkeleri akıllıca ve bilinçli yatırım yapmaya zorlar. İnsanların son yıllarda hayatlarına girdikleri ve çoğu zaman nasıl ve nerede değerlendirebileceklerini bilmedikleri yerler gün geçtikçe daha çok rağbet görüyor. İnsanlar doğayla ve çevreyle birlikte olabilecekleri ortamlar ararken, kendilerini iş hayatından ve günlük sorunlardan arınmaya çalışıyorlar. Bu tür yerler ilk başta çok cazip olmasa da şimdi popüler hale geldiler ve bu tesisler için ciddi ücretler bile ödenmeye başlandı (Ceyhun, 2008).

Balıkesir ilindeki rekreasyon alanlarını kullanan bireylerin cinsiyet, yaş, eğitim, gelir ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanım sıklıkları ile karşılaştıkları engellerin, alan seçimindeki etkenlerin, elde ettikleri faydaların incelenmesi ve bu üç etken arasındaki ilişkinin belirlenerek bireylerin karşılaştıkları engellere, rekreasyon

alanlarının gelişimine ve verimine, bireylerin rekreasyonun faydalarına daha çok önem vermelerini sağlamaya yönelik öneriler sunmak araştırmamızın önemini vurgulamaktadır.

1.5. Sayıtlar

Araştırmaya gönüllü olarak katılan bireylerin, araştırma kapsamında rekreasyon alanı katılım engellerine, rekreasyon alanı katılım tercihlerine ve rekreasyon etkinliklerinden elde ettikleri faydalara yönelik uygulanan ölçeklere içtenlikle ve dürüst bir şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma, belirlenen araştırma grubu, kullanılan ölçekler, 2020 ve 2021 yılları arasında yüz yüze olarak toplanan veriler ve Balıkesir ilindeki rekreasyon etkinliklerine en az bir gün katılan 579 birey ile sınırlandırılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Zamanın Tanımı

Zaman kavramıyla ilgili birçok bilim insanı ilgi alanlarına göre farklı tanımlamalar yapmışlardır. Bir ekonomist için zaman para kazanmanın en etkili yoludur, bir doktor için ise zaman hastasını iyileştirme savaşıdır. Zaman son derece paha biçilmez derecede eşsiz bir kaynaktır. Zaman; biriktirilemez, daha sonra kullanmak üzere depolanamaz isteyerek veya istemeyerek zaman kullanılmak zorundadır. Bu nedenle zaman tekrar ele geçmeyen soyut bir kavramdır (Mackenzie, 1985). Zaman, bireylerin duyu organlarıyla hissedemediği bir olgudur (Gürbüz ve Aydın, 2012).

Zaman kavramı, zamanın insanların sonsuzluk ölçüsü olduğunu, doğal kabul edilen zaman ile ilgili her şeyin insan düşüncesinin bir çıktısı ve izafi bir kavram olduğunu belirtmektedir (Addington, 1993).

Zaman, olayların ve oluşumların geçmişten günümüze gelip, geleceğe doğru ilerlediği, insanların kontrol edemediği ve kesintisiz olarak süre gelen bir olgudur (Smith, 1998).

Zaman, bireyin olayların sırasını görerek zihninde oluşturduğu ve olayların sırasının zihinde düşünüldüğü başı ve sonu olmayan soyut bir kavramdır (Akatay, 2003).

Zaman; insanların hayatlarını planlamak, organize etmek ve organize edilen planlara adapte olmak için kullanılan yegâne ve tek en önemli kavramdır. Zaman; yatış kalkış saatimiz, okulumuzun başlama ve bitişi, sevdiğimiz spor programlarının başlama ve bitişi, doktor randevularımız, arkadaş ve akrabalarla buluşma gibi benzer örnekleri içeren ölçü birimidir (Çelebi ve Özbey, 2017).

2.1.1. Zamanın Türleri

Biyolojik zaman:

İnsan bedeninin fiziksel açıdan hissettiği zaman çeşididir. Alışkanlıklara göre düzenlenir. İnsan bedeninin kendi fiziksel programına bağlı kalan zamandır. Örneğin; sabah kalkmak için ayarlanan saatten birkaç dakika önce uyanmak gibi. Biyolojik zamanın, verimi arttırmak ve maliyeti azaltmak için dikkatle ele alınması elzemdir (Sunay, 2017).

Biyolojik saat alışkanlıklara göre düzenlenir. Yaşayan tüm varlıkların biyolojik bir zamana sahip oldukları görülmektedir. Biyolojik saat, kurulan bir saat alarmından önce kişinin kendiliğinden uyanmasıdır. Yani biyolojik saat bireyi önceden uyararak kalkma zamanının geldiğini haber verir. Bireyin kalkma saatini derece derece değiştirmesi durumunda biyolojik saat yeni programa kendisini ayarlayacaktır (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1996).

Bireylerin biyolojik saati, günlük yaşamlarındaki rutin olaylara göre şekillenir. Bireyler, enerjilerinin yüksek olduğu saatlerde önemli gördükleri işleri başa alıp, daha az önemli olan işleri sonraya bırakarak zamanı etkili bir şekilde kullanabilirler (Tunç, 2019).

Gerçek zaman:

Zaman saatlerle ölçülebilen, gözlenebilen ve takip edilebilen, tüm insanlık için geçerli olan ve varlığını dünyanın güneş etrafında dönmesinden alan bir kavramdır. Bizim için ise gerçek zaman, yönettiğimiz zamandır (Tengilimlioğlu ve ark., 2003).

Saatın gösterdiği zaman dilimidir. Fiziksel olaylara göre saptanır, neseldir (Sunay, 2017).

Saate bağlı olarak ölçülebilen ve gerçekte takip edilebilen zamandır (Değirmenci, 1998).

Gerçek zaman herkes tarafından aynı şekilde algılanan objektif zamandır. Objektif zamanı, birçok yaşamsal aktivitenin yapıldığı zaman türü olarak ifade etmek mümkündür. Gerçek zaman, yönetilmesi gereken zamandır (Andıç, 2009).

Algılanan (Psikolojik) zaman:

İnsanların psikolojik olarak algıladığı zamandır. Her olay olayın farklılığına göre değişkenlik gösterir. Zaman, gerçek zamandan farklı olarak daha uzun ya da daha kısa olarak algılanır. İnsanlar sıkıldıkları bir duruma maruz kaldıklarında zamanın daha uzun, zevk ve haz aldıkları bir duruma maruz kaldıklarında ise zamanın daha kısa geçtiği zamandır (Sunay, 2017).

Algılanan zaman, aynı zaman diliminin bireylere göre farklılık gösterdiği zamandır. Bu farklılık kişileri etkileyen olaylardan ya da zamanı algılama biçimlerinden ortaya çıkmaktadır (Andıç, 2009).

Ekonomik zaman:

Bir işletme yönünden zaman, belli bir hizmet veya ürün için harcanan sürelerin toplamıdır. Ekonomik açıdan zaman emeğin karşılığı olan ücreti hesaplamak için kullanılır (Sunay, 2017).

İktisatta kullanılan yani belirli bir ücret karşılığında insanlara ödenen ücret saat, gün, hafta veya ay üzerinden hesaplanmaktadır (Ayar, 2021).

Yönetmel zaman:

Zaman, tasarruf edilemeyen, hiçbir şekilde satın alınamayan, kiralanması mümkün olmayan sadece kullanılıp tüketilen en değerli kaynaklardan birisidir. Ayrıca işletmelerdeki karlılık ve verimlilik için amaçların belirlenen zaman diliminde etkin yönetilmesini ifade eder (Ünal, 2019).

Yönetmel zamanı etkili kullanan bireylerin veya işletmelerin, içinde bulunduğu yaşam şartlarından ve üstlendiği görevden tatmin olma seviyesindeki artış, üstün performans ile ilişkilidir (Yetim, 2018).

2.1.2. Zamanın Kullanım Bölümleri

Gelişmiş ülkelerin zamanı kullanma konusunda bilinçlenmiş ülkeler olduğunu söylemek mümkündür. İleri seviyedeki ülkelerin gelişmişlik ve zenginlikleri zamanı planlı kullanmalarından kaynaklanmaktadır. Zamanı etkin ve verimli kullanmak bireyin kendisine ve çevresine yansımaktadır. Günümüzde üretim yöntemlerindeki makineleşme bireylerin kendine ayırdığı boş zaman saatlerini arttırmıştır. Dolayısıyla bireylerin zamanı kullanma açısından aşağıdaki sınıflamayı yapabiliriz;

- Bireylerin; yemek yeme, uyku ve temizlik gibi fizyolojik ihtiyaçları için kullandığı zaman dilimidir.
- Bireylerin; çalışma, okul hayatında geçen süre, ödev ve yolculuk gibi etkinlikler ve görevler için kullandığı zaman dilimidir.
- Bireylerin eğlence, spor, dinlenme ve kendini geliştirmek için kullandığı rekreasyon etkinliklerine ayırdığı zaman dilimidir (Kılbaş, 2001).

Zamanın kullanımı kişisel bir süreçtir ve bireyin enerji düzeyi ile katıldığı etkinlikler arasındaki uyumdur. Burada üzerinde durulması gereken önemli bir konuda zamanı nasıl verimli bir şekilde kullandığımızdır. Kişisel olarak zamanı etkin ve verimli kullanmak ile ilgili farklı yaklaşımlar vardır. Bu yaklaşımlar;

Kendini toparla yaklaşımı (Düzen): Üç alandaki düzenleme üzerine kuruludur. Eşyalarını düzenleme, yapılacak işlerini düzenleme ve bireylere yetki devretme, bireylerin yapabileceği işleri tanımlama durumunu ifade eden yaklaşımdır.

Hayatta kalma ve bağımsız üretim yaklaşımı: Bireyin kendisini gereksiz iletişime kapatması ve daha etkili işlere zaman ayırmak için görevleri başkalarına dağıtması durumunu ifade eden yaklaşımdır.

Hedefleri belirleme yaklaşımı: Başarı için çaba harcamak esastır. Dolayısıyla planlama yaparak önceliklerin saptanması ve kendini hedefi için motive etme durumunu ifade eden yaklaşımdır.

Önceliklerin sıralanması ve değerlerin belirlenmesi yaklaşımı: Hedeflerin belirlenmesinden sonra özellikle en önemli işlerin üzerinde yoğunlaşma durumunu ifade eden yaklaşımdır.

Zaman yönetimi 101 yaklaşımı (Beceriler): Zaman yönetimi bir beceridir. Zaman yönetiminde bireyin verimli olabilmesi için, yapılacak işlerin için hedef belirlemek, öncelikleri belirlemek, liste oluşturmak, randevu defteri tutmak ve planlı bir şekilde zamanı kullanmayı ifade eden durumdur.

Kendini akıntıya bırak yaklaşımı: Zamanın getirdiği akıntıya göre hareket etmeyi öğrenerek hayatın doğal işleyişine bireyin kendisini bırakmasını ifade eden durumdur. Böylece bireyler zamana kendini bırakarak yeni fırsatlar doğmasına yardımcı olurlar.

İyileştirme yaklaşımı: Verimli zaman kullanımı için sorun yaratan psikolojik ve sosyolojik davranışların iyileştirilmeye çalışılmasını ifade eden yaklaşımdır (Gürbüz ve Aydın, 2012).

2.2. Boş Zamanın Tanımı

İngilizce’de “boş zaman” kelimesinin karşılığı olan “leisure”, Latince’de ise “izin verilmiş olmak” veya “özgür olmak” anlamına gelen “licere” kelimesinden türetilmiştir. Bunlara ek olarak Fransızca’da boş zaman anlamına gelen “loisir” lisans ve özgürlük kelimelerinin İngilizce karşılığı “licence” ve “liberty” buradan türetilmiştir”. Genel olarak boş zaman, baskıdan kurtulma, işten sonra kısıtlamalardan kurtulma, özgürce geçirilen zamana geçme, bireye seçim özgürlüğü veren zorunlu sosyal yükümlülüklerin yerine getirilmesinden sonra geriye kalan süre şeklinde tanımlanmaktadır (Torkildsen, 1999).

Boş zaman; içinde bulunduğumuz hayatın bize yüklediği sorumluluklarımızı yerine getirdikten sonra arta kalan zaman dilimidir. Boş zaman; bireyin çalışma saatleri, kendisi ve ailesi için yerine getirmesi gereken yükümlülüklerin dışında kalan özgür zaman dilimidir (Karaküçük, 1999).

Boş zaman, hayatının bireye yüklediği sorumluluklardan geriye kalan zaman dilimidir. Bireyleri yenileyen ve hayat veren güçlere ulaşma çabalarıdır. Bireylerin bir şey yapmak veya yapmamak arasında serbest bir seçim yapabildiği ve bu seçimi yine serbest bir şekilde seçebildiği etkinlikleri kapsamaktadır. Ancak etkinliğin sorumluluğunu yüklenebilecek ve sorumlu davranışlar sergileyebilecek zaman dilimidir (Karaküçük, 1995).

Boş zaman, kişinin zorunlu ihtiyaçlarının ve yaşamını idame ettirmek için gelir sağladığı zamanın dışında kalan kendi isteklerine göre harcayabildiği zaman dilimidir (Kılbaş, 2001). Boş zamanı değerlendirme; bireylerin kişiliklerine uygun ve haz duyarak katıldığı kültürel etkileşimlere, toplumsal etkileşimi sağlayan etkinliklere ve sportif etkinliklere katılarak yaşamın getirdiği zorluklardan kurtulması ve bireyler arası etkileşimi geliştirerek toplumsal bir kişilik elde edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca; boş zaman değerlendirme bireyin ödül elde etmesini sağlayan fakat maddi kazanç amacı olmayan ve toplumsal düzeni aykırı davranışlar sergilemeyen etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (Kılbaş, 2001).

Boş zaman; çalışma kavramının tam zıttı olarak düşünülebilir. Birisi diğerinin oluşmasına engeldir. Çalışma kavramı; zorlama, çaba, gerginlik içerirken boş zaman kavramı; zorlamasız, haz ve zevk içerir. Bu sebeple bireyler boş zamanı, çalışma dışı zaman dilimi olarak görürler. Çalışma zamanı diğer insanlar için harcanan zaman iken boş zaman bireyin kendisi için harcadığı zamandır. Çalışma başka bireyler tarafından ödüllendirilir ancak boş zaman etkinliğine katılım bireyin kendisine verdiği ödüldür. Çalışma hayatı rutin bir süreci kapsarken boş zaman özgürleşme durumudur (Köktaş, 2004).

Oxford Sözlüğü'ne göre boş zaman; bireyin zorunlu ihtiyaçlarından geriye kalan, bireyin kontrolünde olan zaman dilimini ifade eder. Sosyal Bilimler Ansiklopedisine göre; hayatımızı idame ettirmemiz için yapmış olduğumuz etkinliklerden soyutlanan zaman dilimini ifade eder. Genel anlamda işimizden ve sosyal sorumluluklarımızın karşılanmasından sonra geriye kalan zaman olarak tanımlanmaktadır. Boş zaman; bireysel tatmin için özelliklerini kendimizin belirlediği, kendimize ait olan bir zaman diliminde istediğimiz etkinliği yapabilme özgürlüğüdür. Boş zaman tanımlarında üstünde durulan; zorunlu ihtiyaçlarımızdan arta kalan zaman,

etkinlik seçebilme ve menfaat sağlama ifadeleridir. Yirminci yüzyılda boş zamanla ilgili birçok kuram geliştirilmiştir. Özellikle sanayi devriminden sonra boş zamanın yüzlerce tanımı yapılmıştır. Boş zaman işin tam karşıtı olarak kabul edilir. Boş zaman faaliyetlerinde zorunluluğunun olmaması önemli bir ölçüttür. (Tekin, 2009).

Boş zaman, tamamıyla isteğe bağılı bir uğraşyı dile getirir. Bu uğraşı dinlenme, rahatlama, bilgi ve deneyimlerini arttırma, psikolojik ve fizyolojik zevklerinde doyumunu gerçekleştirme, toplumsal hizmet katkısında bulunarak ahlaki davranışın gereğini yerine getirme, üretici yeteneklerini geliştirme biçiminde ve tüm bu faaliyetlerde herhangi bir çıkar amacı gütmemek üzere gerçekleştirilen uğraşlardır (Yetim, 2005).

Boş zaman, bireylerin zorunlu ihtiyaçları dışında kalan eğilimleri ve arzuları doğrultusunda oynayabilmesi, iyi vakit geçirebilmesi, dinlenmesi veya kendini geliştirmesi için kazandığı zaman dilimidir (Yetim, 2010).

Boş zaman, bir özgürlük alanıdır. Bireyin seçme hakkını ve kendini ifade etmesini ya da zevk alma veya memnuniyet durumunu ifade etmektedir (Harris, 2005). Boş zaman, temelde bireyin özgür olduğı ve özgürce seçebildiğı zaman olarak ifade edilmektedir (Parr ve Lashua, 2004).

Boş zaman, ya bireylerin ilgi alanlarına göre seçtiğı etkinlikleri içeren zaman dilimi ya da zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zamanın dışında kalan bölümü ifade edecek şekilde tanımlanmaktadır. Ancak boş zaman tanımı bazı disiplinlere göre farklılık göstermektedir.

Zaman olarak boş zaman: Boş zaman bireyin herhangi bir ücret almadığı zaman dilimidir. Boş zaman, bireyin diğere etkinliklerinden sonra bireyin arta kalan zamanıdır. Boş zaman, bireyin kendi istek ve arzularına göre kullandığı zaman dilimidir.

Etkinlik olarak boş zaman: Boş zaman bireylerin, zorunlu gereksinimleri içinde barındırmayan yoğun veya nispeten pasif etkinlik çeşitleri ile zaman geçirme

uğraşlarıdır. Boş zaman etkinlikleri; üretken, aktif, duygusal, pasif olarak dört biçimde uygulanmaktadır.

Ruh hali olarak boş zaman: Boş zaman bireyin sakin kalarak düşünceye dalma durumudur. Boş zaman rahatlatıcı bir şekilde bireyin düşünen ruh halini yansıtır. Boş zaman bireylerin zorunlu ihtiyaçları için kullandığı zamandan kurtaran bir ruh halini yansıtır.

Bütünsel yayılımcı kavram olarak boş zaman: Boş zaman dilimi dinlenme, eğlenme ve kendini geliştirmek için harcanan zamandır. Boş zaman kültür ile iç içe ruhsal bir durumdur.

Yaşam şekli olarak boş zaman: Boş zaman dilimi birey ve topluma faydaları olan, bireyi faydalı bir yaşama teşvik eden özgürlük fikrine sahip olma durumudur.

Harcama olarak boş zaman: Bireyin harcamada bulunduğu zaman dilimidir (Argan, 2007).

2.2.1. Boş Zamanın Temel Fonksiyonları

Dumazadier boş zaman kavramının temelinde üç fonksiyonun olduğunu belirtmiştir. Bu fonksiyonlar, bireyin zorunlu gereksinimlerinden sonra dinlenmesi veya kendini bırakması, eğlenmesi ve boş zamanını kendi gelişimi için kullanmasıdır (Karaküçük, 1995). Boş zamanın bu üç fonksiyonu neticesinde bireyler günlük yaşamın getirdiği stresten, yorgunluktan ve rutin bir hayat sürmekten kurtuluş yolu bulur (Torkildsen, 2005).

Boş zaman kavramının gelişim sürecine bakıldığında, sanayi devrimi ile çalışma, tasarruf, sermaye birikimi gibi kavramların yeni toplumsal değerler olarak ortaya çıktığı ve boş zamanların savurganlık ve tembellik olarak değerlendirildiği görülmektedir. Çalışmaya büyük önem verilen sanayi devrimi döneminde boş zaman, yorulan bireylerin fiziksel gücünü tamir eden ve dengesini yeniden bulmasına yardımcı olan dinlenme fonksiyonunu yerine getirmektedir. Ancak burada dinlenmenin fiziksel yorgunluğu giderebilmesine karşın, sinir sistemini ve bireyin

ruhsal yapısını mutlaka yeniden canlandıracağı gerçeği gözden uzak tutulmamalıdır. Boş zamanın dinlenme fonksiyonu kadar önemli diğer iki fonksiyonu da vardır. Bunlar “eğlenme” ve “gelişim” fonksiyonlarıdır (Güngörmüş, 2007).

2.2.1.1. Dinlenme Fonksiyonu

Boş zaman ile en fazla bağdaşan ve farklı algılamalarla, çalışma hayatı boyunca değerlendirilen temel bir fonksiyondur. Dinlenme, iş sonrası stres ve yorgunluk atma ile bedensel aşınmaları ve sinir gerilimlerini ortadan kaldıran bir görev üstlenmiştir. Çalışma saatlerinin 12-15 saat olduğu sanayi devriminin ilk dönemlerinde, işçiler boş zamanlarında dinlenme fonksiyonunu sadece fiziksel gücü yeniden elde etmek anlamında kullanmışlardır. Çalışan için boş zaman, sadece bir sonraki çalışma gününe fiziksel olarak hazırlanmayı ifade etmektedir (Karaküçük, 2008).

Bireylerin hem dinlenmesi hem de rahatlaması serbest olması anlamına gelir. Günümüzde çalışma koşulları ve saatleri bireyleri dinlenmeye zorlamaktadır. Teknolojik ilerlemeler, modern iş şartları ve toplu konutlarda yaşam sürme bireylerde sosyal ilişkilerin azalmasına neden olmuştur. Toplumsal hayat ve aile içi iletişim çok önemli bir husustur ve boş zamanlar iletişim kurmak için önemli bir yoldur. Dinlenme eylemi çalışma hayatının karşıtı olarak görülebilir ancak aynı zamanda bir tüketim olayıdır. Bu nedenle ekonomik özelliği vardır. Çalışma saatlerinin azalması ile boş zaman dilimindeki artış, kişilerin ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkmasına yardım etmiş ve yeni bir iş kolu doğmuştur (Hacıoğlu ve ark., 2017).

2.2.1.2. Eğlenme Fonksiyonu

Eğlence boş zaman etkinliklerinin önemli bir parçasıdır. Zamandaki parçalanma ve boş zamanın yeni alternatiflere yönelim göstermesi, tüketicilerin hoşuna giden, yapmaktan zevk aldıkları boş zaman etkinliklerine yöneldiklerini görmekteyiz. Günümüzde boş zaman etkinliklerinin çoğu eğlenme temellidir. Spor yapmak, kitap okumak, avcılık ile uğraşmak ve bağ bahçe işleriyle uğraşmak gibi (Argan, 2007). Eğlenme hissinin içten gelen bir istek olduğu ve boş zamanlarımızda

bizleri memnun edecek anlara ihtiyaç duyduğumuzu göstermektedir (Güngörmüş, 2007).

Bireyler boş zamanlarını olumlu bir şekilde değerlendirerek artık birçok spor ve eğlence aktivitelerinde yoğun olarak yer almaktadır. 20. yüzyılın başlarında giderek artmakta olan bir akımın etkisiyle bireylerin spora ve eğlenceye olan bu ilgisi şekillenmiştir. Duygusal, fiziksel ve psikolojik ruh hallerine verdikleri önem de artmıştır ve artmaya da devam etmektedir (Mutlu, 2008).

Eğlence, huzurlu bir yaşamı ifade eder. Bireylerin yaşamlarının tek düze seyretmesi sebebiyle yaşamın güzellikleri ve içinde bulunduğu atmosferi değiştirmek istemesi özellikle gençlerde karşımıza çıkmaktadır. Bireylerin yaşamları boyunca karşılaştıkları problemlerin üstesinden gelme, üzüntü ve kederi unutmak için bir vesileye ihtiyaç vardır, buda eğlencedir. Ayrıca eğlenme sosyal ilişkileri geliştiren bir araçtır (Hacıoğlu ve ark., 2009).

2.2.1.3. Gelişim Fonksiyonu

Boş zamanın temel fonksiyonlarından olan gelişim fonksiyonu, bireyin bilgi edinmesini ve paylaşımını kapsamaktadır. Bireylerin boş zamanlarında kendini mükemmelleştirmeye ve duyarlılığını arttırmaya çalışması gelişim fonksiyonu kapsamına girmektedir. Bireyler bu sayede yeni bir yaşam değeri kazanarak her gün aynı rutini yaşayan ve basmakalıp etkinliklerden kurtulabilir. Böylece kendi içindeki üretkenlik ve kendini ifade usulleri kazanarak sahip olduğu varlığın gelişimi için bir güç bulmuş olacaktır (Karaküçük, 1995).

Gelişim Fonksiyonu; insan düşüncesini günlük eylemlerin monotonluğundan kurtaran, daha geniş sosyal katılıma olanak sağlayan ve insan kişiliğini geliştirip göstermesine eğilimli olan ve çıkarıcı olmayan etkinlikleri içeren bir fonksiyondur (Karaküçük ve Ekenci, 1995).

Bireyler rekreasyon etkinliklere katıldıklarında örneğin; film izlemek, müzik dinlemek, kitap ve makale okumak, parklardaki etkinliklere katılmak ve kitlesel eğlencelere katılmak gibi etkinlikler bireylerin içinde yaşadıkları sosyal ve fiziksel

çevreden önemli bilgiler elde etmelerine yardımcı olur. Tek kelimeyle hem eğlenirler hem de kendi gelişimlerine katkıda bulunurlar (Stebbins, 2014).

2.3. Rekreasyonun Tarihi Gelişimi

Boş zaman ve rekreasyon, sosyal hayatı etkilemesi ve şekillendirmesi ile hayatın içine dahil olmuş, değer kazanmıştır ve insanlık tarihi kadar eski bir geçmişe sahiptir. İnsanlık tarihinde boş zaman, eski uygarlıkların, imparatorlukların ve devletlerin sosyal hayatını, siyasi yapısını ve kültürlerini doğrudan veya dolaylı etkilemiş ve önemsenip şekillendirmiştir (Göral ve Karaküçük, 2016).

Boş zaman tarihi ve biliminin şimdiki duruma nasıl ve neden geldiğini anlamamız için geçmiş yılları gözden geçirmemiz gerekmektedir. Boş zaman hakkında söylenecek ilk söz şüphesiz boş zamanın yeni olmadığıdır. Kültürümüz ve boş zaman davranışlarımız kısmen geçmişe dayanıyor. İnsanlık tarihinde bizi biz yapan atalarımızdır, onlar gibi davranıyor ve kısmen onların yaptıklarını yapıyoruz. Antik Yunan uygarlığı şimdiki boş zaman düşüncesini etkilemiştir. Yunan uygarlığının zirvesinde, spor, eğlence ve yarışmaların artması ve profesyonelleşmesi boş zaman kavramının doğmasına sebep olmuştur. Antik Yunan uygarlığında boş zamanın akıllıca yönetilmesi yaşamın bir parçasıydı. Asıl amaçları toplum hayatının ve siyasi hayatın mükemmelleştirilmesi çabasıydı. Antik Yunancada kültür ve eğitim kelimelerinin incelenmesi boş zaman kavramının nasıl ortaya çıktığını anlamamızı sağlayacaktır. “Paeya” kelimesi kültür, çocuk anlamlarına geliyor, “peod” kelimesi öğrenme sanatı olan pedagoji kelimesinin kökünü, “paidea” kelimesi ise eğitim ve kendini geliştirme anlamına geliyordu. “Scole” hem eğitim hem de boş zaman anlamına geliyordu. Boş zaman çalışma zorunluluğundan arınmış zaman, ruhsal ve entelektüel aydınlanma olarak tanımlanmaktaydı. Boş zaman etkinliklerine katılımın kısa süren bir mutluluk değil bir ömür süren serüven olduğu savunulmaktaydı. Boş zaman sadece bir uğraş değil aynı zamanda kamu yararı içinde gerekliydi. Günlük işler köleler, zanaatkarlar ve kadınlar tarafından gerçekleştiriliyordu. Çalışma el emeğini boş zaman ise müzik ve drama ile ilişkilendiriliyordu. (Torkildsen, 2005). Antik Yunan medeniyetinde erkeklerin boş zamanı fazlaydı ve bu zamanı dinlenmeye,

Olimpiyat oyunlarına ve açık hava tiyatroları gibi etkinliklere ayırılırdı (Karaçar, 2014)

M.Ö. 27’de kurulan Roma İmparatorluğu Doğu ve Batı Roma İmparatorluğu olarak ikiye bölündü, M.S. 395’e kadar varlığını sürdürdü. Eski Roma’da askeri sınıf ve tarımsal bakımdan güçlü toplum sınıflı bir yapıya sahip olan kentsel nüfusa geçiş yaptı. Bu kentsel nüfusun yılda ortalama iki yüz güne kadar tatili vardı. Boş zaman etkinliklerinin Roma toplumunda önemli bir yere sahipti. Ancak önemi Antik Yunan’a göre farklıydı. Spor, fiziksel zindeliği korumak ve savaş için uygulandı. Boş zaman bir felsefeden öte faydacı bir yapıya sahipti. Hamamlar, amfi tiyatrolar ve arenalar nüfusun büyük çoğunluğunun yararlanması için inşa edildi. Ancak boş zaman bir sorun haline geldi. İmparatorlar bedava yiyecek ve eğlence sağlayarak insanları memnun etmeye çalıştılar. Köleler çalıştırılıyor, aynı zamanda başlangıçta müzik, drama ve sporu içeren, ancak daha sonra yarışmaları asimile edilmiş kara, deniz savaşlarını, atlı araba yarışlarını ve şiddet sergilerini içeren eğlence için de kullanılıyorlardı. Şiddet içeren eğlence gösterileri arasında hayvanlar ve ardından insanlar vardı ve profesyonel gladyatörler ölümüne savaştı. M.S. 80 civarında inşa edilen Kolezyum, Roma'daki yaşamın merkezi haline geldi ve çoğu büyük şehirde büyük arenalar, spor salonları, parklar ve hamamlar inşa edildi. Circus Maximus 385.000 seyirci alabiliyordu. Roma daha da yozlaştıkça geriledi. Tarihçiler, boş zaman ile baş edememenin imparatorluğun çöküşünün bir nedeni olduğunu öne sürdüler (Torkildsen, 2005).

Roma İmparatorluğunun çöküşü ve Hristiyanlığın yayılması neticesinde boş zaman anlayışı değişmelere maruz kaldı. Kiliselerin kurulmasıyla halk baskı altına girdi. Yunan ve Roma’da olduğu gibi savaş ve sömürgecilik yolu ile değil kilisenin baskısı ile çok çalışmanın halkı kurtuluşa erdireceği görüşü hâkim oldu. İnsanların çok çalışıp kurtulacaklarına inandırıldıkları için boş zamana duyulan ihtiyaç giderek azaldı (Cosgrove ve Jackson, 1972). Kilisenin etkisi boş zaman olgusunu şekillendirdi. Boş zamanın insan bedenini kötü etkilediği ve dindarlığın insanı koruduğu bir anlayış hakimdi. Tembellik ve avarelik hoş karşılanmaz, çalışmak ve dindarlık övgü ile karşılanıyordu. Boş zaman ve rekreasyon etkinliklerinin hepsi eleştirildi. İnsan bedeninin eğlence etkinliklerinden kaçınması ve ibadetle meşgul olması gerektiği anlayışı hâkim oldu (Göral ve Karaküçük, 2016).

Rönesans ve Reform hareketlerinin etkisiyle insanlık tarihinde kültürel değişim yaşandı. Kiliselerin çökmesiyle insanlık ve sanata verilen önem artmaya başladı. Boş zaman düşüncesi daha genele yayılmış ve insanlık için fırsata dönüşmüştür. Müzik, tiyatro, dans ve eğlence etkinlikleri uygulanmaya başlamış ve eğitim daha ulaşılabilir hale gelmiştir (Tekin, 2009).

Sanayi devrimi sonrası toplumlarda derin sosyal değişimler yaşandı. Fabrikalar kuruldu ve kurulan fabrikalar şehirlerin büyüüp gelişmesine yol açtı. Tarım ve toprakla uğraşan halk köy ve kasabalardan kopartılarak şehirlere taşındı. Kentsel nüfus arttı kalabalık şehirler yetersiz barınma sorunlarını ve beraberinde yoksulluğu getirdi. İnsanların doğayla iç içe olduğu, aileleri ile birlikte yürüyebildiği köy ve kasabalardan ayrılarak boş zamanların tadını çıkartmak için sıkışık koşullarda olan şehirlerde yaşamaya başladılar. Kötüleşen sosyal şartlarla baş edebilmek için sosyal fayda sağlayan rekreasyon faaliyetinin önemi anlaşılmaya başlanmıştır. Halk sağlığı, dinlenme, parklar, hamamlar ve açık alanlar açılarak rekreasyon etkinlikleri yaşamın bir parçası olarak kabul edilmeye başladı (Torkildsen, 2005). İşçilerin şimdikinden daha az çalıştığını, imalat ve madencilik sektöründe çalışan işçilerin çalışma saatlerinde kısalma yaşandığı bilinmektedir. Sanayi devrimi boş zamanlarda harcanan zamanı tersine çevirdiğini söyleyebiliriz (Cosgrove ve Jackson, 1972).

Selçuklu döneminde, Ahilik geleneği ve Lonca ismi verilen zanaat teşkilatları boş zaman etkinliklerine ve rekreasyon uygulamalarına yeni bir bakış açısı kazandırmıştır. Lonca üyesi olan erkekler çalışma saatlerinin bitiminde beraberce yemekli toplantı ve eğlencelere katılarak vakit geçirmişlerdir. Selçuklu dönemi toplum yapısında çalışma dışı zamanın ayrılması boş zaman kavramlarının toplum tarafından benimsenmesine katkıda bulunmuştur. Anadolu Selçuklu döneminde zorunlu ihtiyaçları gidermek için kullanılan zamanın dışında yaylalara çıkma ve kaplıcalara gitme gibi etkinlikler ile boş zamanın önemi artarak örgütlenmeye başlamıştır. Türk toplumunda rekreasyon etkinlikleri İslamiyet'in etkisiyle büyük önem ve çeşitlilik kazanmıştır. Kabir ziyaretleri, yatır ve türbe ziyaretleri, dini sohbet için yapılan etkinlikler ve ramazan ayının getirdiği eğlence ve şenlikler örnek olarak verilebilir (Karaçar, 2014).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde pasif katılımlı eğlence amaçlı boş zaman etkinliklerinin yanı sıra aktif katılımlı spor etkinlikleri de karşımıza çıkmaktadır. Osmanlı döneminde kadın ve erkeklerin boş zaman etkinlikleri farklılık göstermektedir. Kadınlar ev içi boş zaman etkinliklerini tercih ederken erkekler ev dışı boş zaman etkinliklerini tercih etmişlerdir. Kadınlar dikiş dikme, oya ve nakış işleri, misafirlik etkinlikleri ve benzeri ev içi etkinliklere katılırken erkekler kahvehaneye gitme, spor müsabakalarını izleme, avcılık, atıcılık, kuş yakalama ve besleme gibi boş zaman etkinlikleri ile uğraşmışlardır (Karaküçük, 1995).

Osmanlı döneminde öne çıkan açık alan rekreasyon etkinlikleri;

- Geleneksel olan devlet törenleri ve şöenler,
- Özel günlerde yapılan mesire etkinlikleri,
- Yayla, bağ, bahçe ve kır gezileri,
- Denizde yapılan etkinlikler (tekne ve sandal gezintileri).

Kapalı alanda yapılan rekreasyon etkinlik yerleri;

- Kahvehaneler,
- Tekkeler,
- Meyhaneler,
- Hamamlar.

Osmanlı dönemi Tazminat fermanıyla birlikte batılılaşmanın getirdiği yenilikler toplumun her kesiminde hissedilmeye başlamış ve toplum birçok konuda etkilenmiştir. Batı kültürünü yansıtan müzikli gazinolar, kafeteryalar, pastaneler, lüks oteller ve aile çay bahçeleri halkın hizmetine sunulmaya başlamıştır. 1859 yılında yürürlüğe giren İstanbul Tiyatro Tüzüğü ile tiyatrolar toplumda rağbet gören rekreasyon etkinliği olarak yerini almıştır. Yine batılılaşmanın etkisiyle denize girme etkinliği toplum tarafından benimsenip rekreasyon etkinlikleri içinde yerini almıştır. Herkes için spor, Herkes için oyun ve evrensel sağlık sloganlarıyla ortaya çıkan 1447 bireyin katılımıyla gerçekleştirilen İstanbul Oyunları Türk toplumunda sporun halka sevdirmesi ve yaygınlaştırılması açısından batılılaşmanın etkisinin görüldüğü önemli organizasyonlardır (Karaçar, 2014).

Türkiye’de Cumhuriyet öncesi boş zaman gelişimi ise, bireyler cinsiyet ayrımı olmaksızın geçim kaynağı olarak tarım ve hayvancılık ile uğraşır ve olası savaş durumu için hazırlık yaparlardı. Çalışma saatleri dışında kalan zaman dilimi içinde ise atıcılık, silah kullanma ve savaş hazırlıkları gibi birçok etkinlikle zaman geçirirlerdi. Savaş hazırlıkları için yapılan etkinlikler oyuna dönüşür ve özellikle at üzerinde bu oyunlar oynanırdı (Karaküçük, 1995).

Türkiye’de Cumhuriyet sonrası gelişime bakacak olursak, 1923 yılında Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte Türk toplumunda boş zaman anlayışında yeni bir dönem başlamıştır. Yeni Türkiye’de eğitim seviyesinin giderek yükselmesi, iş imkanlarının artması, gelir seviyelerinin giderek yükselmesi ve yükselen gelirin neticesinde tatil imkanlarının bir ihtiyaç haline gelmesi, haberleşme sistemlerinin ve ulaşım olanaklarının artması ve yeni Türkiye’nin dışa açılma gibi tüm bu çabaların getirdiği çalışma dışı zamanın verimli değerlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Türkiye Cumhuriyeti toplumun sanat anlayışını, kültür yapısını ve spor etkinliklerini geliştirmek ve güçlendirmek için önemli atılımlar ortaya koymuştur.

- 1933 yılında kurulan Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
- 1936 yılında kurulan Konservatuar
- 1949 yılında kurulan Devlet Tiyatroları, Devlet Senfoni Orkestrası, Devlet Opera ve Balesi
- 1989 yılında kurulan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

Yukarıda saydığımız kurumlar rekreasyon etkinliklerinin halk tarafından benimsenip uygulanması açısından önemli rol oynamıştır. Ülkenin hemen hemen her şehrinde kurulan rekreasyon alanları ve üniversitelerde açılan rekreasyon bölümleri rekreasyon etkinliklerinin halk tarafından benimsenmesine katkıda bulunmuştur (Karaçar, 2014).

2.3.1. Rekreasyon Kavramının Tanımı

Bireylerin boş zamanlarında yaşamın getirdiği zorluklardan ve sıkıntıdan uzaklaşmak, dinlenmek ve eğlenmek ve pek çok amaçla ev dışında veya ev içinde,

açık veya kapalı alanlarda, etkinliğe katılım göstererek ya da seyirci olarak, kentsel ve kırsal alanlarda katıldığı etkinlikler bütünüdür. Rekreasyon, bireyi yeniden yapılandırma anlamına gelen Latince *recreatio* kelimesinden gelmektedir. Türkçe karşılığı ise boş zamanları değerlendirme olarak ifade edilmektedir. Rekreasyon bireyi yapmakta zorunlu olduğu iş ve etkinliklerden sonra yenileyen, bireyi yaşamın getirdiği yorgunluktan kurtararak dinlenmesini sağlayan ve bireyin hür iradesiyle seçtiği etkinlikler bütünüdür. Bu tanıma göre birey kendi seçtiği etkinliklere katılarak bu etkinliklerden elde ettiği kazanımlar sayesinde yenilenmektedir. Birey yaşamı boyunca rutin iş ortamından kaynaklanan sıkıntı ve bunalımından rekreasyon etkinlikleri ile üstesinden gelebilmektedir. Bireyin rekreasyon, yaşamını idame ettirmek için zorunlu kullanmak zorunda olduğu zamanın dışında kalan, bireyin kendi isteğiyle seçtiği ve gönüllülük esasına dayalı olarak bireyin yalnız veya bir gruba bağlı olarak yaptığı, rutin yaşam tarzının veya çevresel faktörlere bağlı olarak olumsuz etkilenen bedeni ve ruhsal sağlığı tekrar elde etmek, korumak ve bu korumayı devam ettirmek için eğlence ve kişisel tatmin sağlayacak etkinlikler bütünüdür (Karaküçük, 1995).

Rekreasyon etkinliklerine katılım, bireylerin kendilerini keşfetmelerini ve anlık kavrayışlarının ötesine geçmelerini sağlama yolunda sunacak çok şeye sahiptir. İhtiyaç açısından insanlar üç boyutlu görünürler, biz herkes gibi, güvenlik, aidiyet ve barınma gibi temel ihtiyaçlara ihtiyaç duyuyoruz, başka insanlar gibi, aynı istekleri, aynı grupları ve aynı çıkarları paylaşıyoruz ve başka hiçbir insan gibi değil eşsiz bir birey ve tekiz düşüncesi içindedirler. Boş zaman içinde rekreasyon etkinlikleri fırsatı yakalamak, sadece üç boyutlu olmamızı değil, aynı zamanda olabileceğimizi düşündüğümüz her şey olmamızı da sağlayan etkinlikler bütünüdür (Torkildsen, 2005).

Rekreasyon etkinliklerinin ön koşulu zamanın müsait olmasıdır. Ancak rekreasyon, spor yapmak, doğada yürüyüş gibi farklı şekillerde uygulanabildiği için fiziksel ve ruhsal yönden sağlıklı olmaya ve elde edilen sağlığı korumaya karşılık gelir. Rekreasyon, bireylerin genellikle boş zamanlarında ilgilendiği, kendi isteğine göre seçtiği neşe, eğlence ve yaşamdan tatmin olma sürecidir (Argan, 2007).

Rekreasyon, bireylerin öz benliğine uygun ve katılmaktan zevk aldığı, toplumsal etkinlikler, kültürel etkinlikler ve spor etkinlikleridir. Birey bu etkinliklere katılarak yaşamın monotonluğunun getirdiği sıkıntılardan kurtulur, diğer bireylerle etkileşimde bulunur ve toplumsal bir bilinç kazanır (Köktaş, 2004).

Rekreasyon etkinliklerinin tamamı kişisel gevşemeyi kolaylaştıran, hoş bir şekilde vakit geçirilen, özgürce seçilmiş etkinlikleri içeren, planlanmış veya planlanmadan kendiliğinden gerçekleşen etkinlikleri kapsayan, yaşamın ayırt edici bir alanıdır (Stebbins, 2017).

Rekreasyon, bireylerin boş zamanlarında etkinliklere gönüllü olarak katılması, bireyin motivasyonunu yükseltmesi ve memnuniyetinin artmasıdır. “Rekreasyon her ne kadar bireylerin kendilerini ödüllendirmesinin ötesinde bilinçsizce yapılan bir etkinlik olarak düşünülse de genellikle bireyler boş zaman etkinlikleri içerisinde fiziksel, zihinsel, yaratıcı güçlerini ve arzularını dışardan bir zorlama olmadan sergilemek için buldukları yoldur” (Çelebi ve Özbey, 2014).

Rekreasyon amaçlı organizasyon, ilgi, bilgi ve becerilerin kazanılması ve uygulanması, olaylara seyirci olarak katılım veya fiziksel, entelektüel ve ruhsal ihtiyaçlarını karşılama sürecini kapsayan özel bir faaliyet türüdür (Azizbek ve ark., 2020).

2.3.2. Rekreasyonun Özellikleri

Rekreasyon faaliyetleri bireylerin ilgi, amaç ve katılım değişkenlerine göre çok çeşitlilik gösterir. Bu çeşitlilik sebebiyle rekreasyonun özelliklerinde ortak bir yön bulmak oldukça zordur (Karaküçük, 1995).

Fakat birçok araştırmacı rekreasyonun kabul görmüş temel özellikleri üzerine hem fikirdir. Bu duruma göre rekreasyonun temel özellikleri şunlardır;

- Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir tecrübedir. Bu etkinlikler bisiklete binmek, sinemaya gitmek veya çeşitli spor faaliyetlerinden meydana gelebilmektedir.

- Rekreatif etkinliklerin kendine özgü ilgi çekici yönleri vardır. Örneğin; yüzme havuzunun büyüklüğü, etkinlik çeşitliliği vb.
- Bireyler rekreatif etkinliklere hiçbir zorlama olmadan kendi istek ve arzuları ile katılmaktadırlar. Rekreatif etkinliklere katılımında gönüllülük esastır.
- Rekreasyon etkinlikleri boş zamanda yapılır. Rekreatif etkinlikler bireylerin her türlü sorumluluğu terk ettikten sonra yapılmaktadır.
- Rekreatif etkinlikler birçok aktiviteyi kapsamaktadır.
- Rekreatif etkinliklere katılan bireylerin amaçları farklı olabilir. Aynı rekreatif etkinliğe katılan bireylerin amaçları aynı olmak zorunda değildir. Örneğin; bir tiyatro eserini izleyen iki farklı bireyin birisi sanatçıyı yakından görmek isterken diğer izleyici eserin konusunu merak ettiği için etkinliğe katılabilmektedir.
- Rekreatif etkinlikler yer ve zaman açısından sınırlamalara tabi değildir. Açık veya kapalı alanlarda, yaz mevsiminde veya kış aylarında her ortam ve şartta yapılabilmektedir.
- Rekreatif etkinlikler bireye neşe ve haz verir. Bireyler rekreatif etkinlikleri mutlu olmak için yapmaktadırlar. Zaten rekreatif etkinliklere katılımdaki esasa amaç zevk almak, ruhsal ve bedensel doyuma ulaşmaktır.
- Rekreasyon etkinlikleri toplumun manevi değerlerine uygun olmalıdır. Rekreatif etkinliklerin ahlaki ve sosyal değerlere uygun olması en çok kabul gören özellikleri arasındadır.
- Rekreatif etkinlikler evrenseldir. Rekreatif etkinlikler bütün insanlar için ortak bir lisanı oluşturmaktadır.
- Rekreatif etkinlikler yapılırken ikinci veya daha fazla etkinliğe ilgi duyma ve gerçekleştirme imkanı sağlamaktadır. Örneğin; doğal koruma alanlarında gezinti amaçlı rekreatif etkinliğe katılım sağlanırken aynı zamanda fotoğrafçılık yapılabilmesi.

- Rekreasyon etkinlikleri planlı veya plansız, yetenekli veya yeteneksiz bireylerce organize olmuş veya organize olmamış mekanlarda yapılabilmektedir. Herhangi bir mekan sınırlaması bulunmamaktadır.
- Bireyler spor, sanat, bilim vb. alanlarda başarıya yönelirler. Bireyler rekreatif etkinlikler aracılığı ile kültürel eylemleri tekrarlar ve dolayısıyla gelecek kuşaklara kültür aktarımı sağlamış olur (Gül, 2014; Hacıoğlu ve ark., 2017; Hazar, 1999; Karaküçük, 1995).

2.3.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyon etkinliklerinin sınıflandırılmasında temel prensip, bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılmasındaki istekleri, arzuları ve zevkleridir. Rekreasyon etkinliklerine katılım bireyden bireye göre çeşitlilik göstermektedir. Bu çeşitlilik rekreasyonun özelliklerini çeşitlendirmektedir (Karaküçük, 1995).

2.3.3.1. Katılım Şekline Göre Rekreasyon Çeşitleri

Etken (aktif) katımlı rekreasyon: Boş zamanlarını değerlendirmede bireylerin aktif rol aldıkları rekreasyon çeşididir. Örneğin spor yapmak, bir müzik aleti çalmak ve tiyatro gösterisi sergilemek gibi etkinliklerdir (Hazar, 2003). Fiziksel efor gerektiren, özgürce seçilmiş bir etkinlik türüdür (Joudrey ve Wallace, 2009).

Edilgen (pasif) katımlı rekreasyon: Bireylerin boş zamanlarını değerlendirmede aktif olarak yer almadıkları seyirci olarak katıldıkları rekreasyon çeşididir. Örneğin bir spor müsabakası izlemek, tiyatro ve sinema izlemek gibi etkinliklerdir (Hazar, 2003). Fiziksel efor gerektirmeyen, ancak dinlendirici ve sessiz bir zaman geçirme etkinliği ile meşgul olunan özgürce seçilen bir etkinlik türüdür (Joudrey ve Wallace, 2009).

Ettirgen rekreasyon: Bireylerin rekreatif etkinliklere katılımda aktif rol aldıkları ancak uygulanması için mutlaka dışarıdan yardım alınması gereken etkinliklerdir. Bu etkinlikler insanların bebeklik çağlarında veya engelli bireylerin

katıldıkları ve onların yaşam kalitelerini arttırmak için uygulanan etkinliklerdir (Hazar, 2003).

2.3.3.2. Katılım Mekanına Göre Rekreasyon Çeşitleri

Kapalı mekan rekreasyon etkinlikleri: İçerisinde yaşanan, toplumun kullanılması için inşa edilen üstü ve çevresi kapalı rekreatif faaliyetler için kullanılabilir mekanlardan oluşmaktadır. Kapalı alan rekreasyon faaliyetleri iklim koşullarından etkilenmemektedir. Bireyler istedikleri mevsim ve saate rekreatif etkinlik faaliyetine katılabilmektedirler. Kapalı yüzme havuzları, spor salonları, evde film izleme, gazete ve kitap okuma kapalı mekan rekreasyon etkinlikleri için örnek verilebilir.

Açık Mekan rekreasyon etkinlikleri: Kapalı mekan dışında kalan tamamen açık olan mekanlarda yapılan rekreatif etkinlikleri kapsamaktadır. Açık alan rekreasyon etkinlikleri arazi kullanımına ve doğa ile baş başa zaman geçirmeye olanak sağlamaktadır (Hazar, 2003).

Kaynak merkezli açık alan rekreasyonu: Bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılmak için insan eliyle yapılan mekanların dışında kalan yerlerdir. Tamamen tabiat içerisinde kalan, doğal güzelliklere ve doğal kaynaklara ev sahipliği yapan bireylerin rekreasyon etkinliklerinin gerçekleştirdiği mekanlardır. Kaynak merkezli açık alanlara, milli parklar, tabiat koruma alanları, ormanlar, göl ve nehirler örnek olarak verilebilir.

Kullanıcı merkezli açık alan rekreasyonu: Bireylerin rekreasyon etkinliklerini gerçekleştirmek üzere gittikleri insan eliyle yapılmış yani doğal olmayan alanları kapsamaktadır. Kamu kurum ve kuruluşların oluşturduğu, parklar, piknik alanları ve hayvanat bahçeleri kullanıcı merkezli açık alanlara örnek verilebilir.

Aracı merkezli açık alan rekreasyonu: Aracı merkezli açık alan rekreasyonu; kaynak merkezli ve kullanıcı merkezli açık alan rekreasyon alanlarının ortak bileşenidir. Aracı merkezli açık alan rekreasyonu; milli parklar, tabiat koruma ve benzeri alanlarda bireylerin rekreatif etkinliklerini gerçekleştirmek için kayak gezisi,

su kayağı, kano ve bisiklete binme gibi etkinliklere katılım sağladığı rekreasyon çeşididir (Jensen ve Guthrie, 2006).

Kent içi rekreasyon etkinlikleri: Bireylerin yaşam alanları olan kentlerin çevresinde doğa ile buluşmadan kentin içinde bulunan açık veya kapalı alanlarda yapılan rekreasyon çeşididir. Bu kapsamda gerçekleştirilen rekreatif etkinlikler, genellikle kısa süreli boş zamanlarda ve bireylerin kolaylıkla ulaşabilecekleri mekanlarda yapılan rekreatif etkinlikler olarak tanımlanmaktadır. Kent içi rekreasyon etkinliklerinde mekan ve araç-gereç arzı; hükümet, yerel yönetimler, kamu yararı güden işletmeler ve ticari amaç güden işletmeler tarafından yürütülmektedir.

Kırsal rekreasyon etkinlikleri: Kent içi rekreatif etkinliklere katılan bireylere oranla kırsal rekreasyon etkinlikleri; sıkıcı ve yorucu iş hayatından uzaklaşmak, zihinsel ve bedensel rahatlamak için tercih edilen rekreatif etkinlikleri kapsamaktadır. Bireyleri hem kısa hem de uzun süreli boş zamanlarında ağırlıklı olarak tabiat ile başbaşa kalabilecekleri doğal koruma alanlarında gerçekleştirilen etkinliklerden oluşmaktadır (Gül, 2014).

2.3.3.3. Katılımcıların Sayısına Göre Rekreasyon Çeşitleri

Münferit (bireysel) rekreasyon etkinlikleri:

Münferit rekreasyon; bireylerin ya kent ya da kırsal alanların açık veya kapalı mekanlarında aktif veya pasif rol aldıkları bireysel etkinlikleri kapsamaktadır. Bireylerin çalışma ortamından uzaklaşmak, bedensel veya ruhsal rahatlama sağlamak için bireysel olarak katıldıkları rekreatif etkinlikleri kapsamaktadır.

Grup rekreasyon etkinlikleri:

Bireylerin boş zamanlarını değerlendirmek üzere yaşadıkları kent veya kırsal alanların kapalı veya açık rekreasyon alanlarında grup halinde katıldıkları rekreasyon aktiviteleridir. Bireylerin grup rekreasyon etkinliklerine katılma nedenleri toplum içinde sosyal bir kimlik kazanmak veya bir grubun üyesi olmaktır (Gül, 2014).

2.3.3.4. Katılımcıların Yaşlarına Göre Rekreasyon Çeşitleri

Rekreasyon etkinlikleri, çocuklar için rekreasyon etkinlikleri, gençler için rekreasyon etkinlikleri, yetişkinler ve üçüncü kuşak rekreasyon etkinlikleri olarak katılımcıların yaşlarına göre çeşitlenmektedir (Argan, 2007; Karaküçük, 1995). Rekreasyon etkinliklerinin yaş gruplarına göre çeşitleri; çocuk rekreasyon etkinlikleri (3-6 yaş, 7-17 yaş), yetişkin rekreasyon etkinlikleri (16-24 yaş), üretken yaş rekreasyonu etkinlikleri (26-55 yaş) ve üçüncü yaş rekreasyon etkinlikleri yaşlılar ve üstü (56 yaş ve üstü) olarak tanımlanabilir (Argan, 2007).

2.3.3.5. Katılımcıların Milletlerine Göre Rekreasyon Çeşitleri

Ülke içindeki bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımını içeren ulusal rekreasyon, ülke dışındaki bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımını içeren uluslararası rekreasyon çeşididir. Ulusal ve uluslararası festivaller, etkinlikler ve seyahatler örnek olarak verilebilir (Argan, 2007).

2.3.4. Rekreasyonun Fonksiyonel Açıdan Sınıflandırılması

Ticari rekreasyon: Bireylerin ücret karşılığı katıldıkları rekreasyon çeşididir. Ticari rekreasyona; at yarışı bahisleri, spor bahisleri, talih oyunları, yüzme eğitimi ve yabancı dil kursları gibi örnekler verilebilir (Hacıoğlu ve ark., 2017). Bireylerin çeşitli rekreasyon etkinliklerini, gelir elde etmek amacıyla sunan kurum ve kuruluşlardan hizmeti satın almaları olarak tanımlanabilir (Argan, 2007; Özbey, 2014).

Estetik rekreasyon: Genellikle kültür düzeyleri yüksek ve yüksek öğrenim derecesinde eğitim almış bireylerin katılım gösterdikleri rekreasyon çeşididir. Etkin bir eylemden zevk almayan bireyler izleme ve dinleme ağırlıklı rekreasyon etkinliklerinden zevk alırlar. Estetik rekreasyona; sanat etkinliklerine katılmak, ünlü müzik yapıtlarını dinlemek ve sergilere katılmak örnek verilebilir (Argan, 2007).

Sosyal rekreasyon: Sosyal ilişkileri kuvvetlendirmek ve sosyal (beşeri) ilişkiler kurmak için uygulanan rekreasyon çeşididir. Arkadaş veya akraba ziyaretleri,

toplantılar, davetler ve kutlama partileri örnek olarak verilebilir (Argan, 2007; Hacıoğlu ve ark., 2017). Çeşitli Şekillerde bireylerin bir araya gelip buluşmalarını içeren rekreasyon çeşitidir. Sosyal rekreasyon etkinlikleri gelir düzeyi ile doğrudan ilişkilidir, bireylerin ekonomik durumları sosyal rekreasyon etkinliklerinin seçiminde önemli rol oynamaktadır (Karaküçük, 1995).

Sağlık rekreasyonu: Bozulan sağlığımızı tedavi etmek veya sağlığımızı korumak için uygulanılan rekreasyon çeşitidir. Sportif etkinlikler, termal ve kaplıca gibi mekanlarda uygulanan etkinlikler nek verilebilir (Argan, 2007; Hacıoğlu ve ark., 2017).

Fiziksel rekreasyon: Açık veya kapalı mekanlarda uygulanan bütün sportif etkinlikler fiziksel rekreasyon çeşitidir. Havuz, akarsu, gl ve denizde yapılan, dağ sporlarını içeren etkinlikler, heyecan içeren sporlar (yamaç paraştlğ), basketbol, futbol, hentbol, voleybol, tenis, fiziksel beceri oyunları ve yarışmaları nekler arasındadır.

Sanatsal rekreasyon: Bireylerin sanat dalı öğrenmek veya sanatsal yeteneklerini geliştirmek için katıldıkları rekreasyon çeşitidir. El işçiliğine dayalı sanat dalları, sinema, tiyatro kursları ve bu kurslarda amatör olarak rol almak nek olarak verilebilir. Bireylerin sanatsal yeteneklerini ve bakış açılarını geliştirir (Argan, 2007).

Kültürel rekreasyon: Bireylerin, kendi yaşadıkları toplumun kültür değerlerini tanımak, diğer toplumların kültür değerlerini öğrenmek için katıldıkları rekreasyon çeşitidir. Kültürel rekreasyona, süreleri isteğe göre değişebilen yurt içi-dışı geziler, çeşitli vakıflarca düzenlenen kurslara veya etkinliklere katılmak nek verilebilir.

Turistik rekreasyon: Bireylerin, yurt içi veya yurt dışı turizm programlarına katılarak ya da planlayarak yaptıkları rekreasyon değerlendirme etkinlikleridir. Örneğin; turistik amaçlarla kongrelere katılmak ve seyahat acenteleriyle tura çıkmak (Hazar, 1999).

Uluslararası rekreasyon: Rekreasyon etkinlikleri her geçen gün gelişen bir eğilim göstermektedir. Bireyler rekreasyon etkinliklerine ilk önce şehir dışında daha sonra ise ülke dışında bu etkinliklere katılmaktadırlar.

Orman rekreasyonu: Şehir içinde veya şehir dışında bulunan ormanlık alanlarda yapılan rekreasyon çeşididir. Milli parklar, tabiat parkları ve ormanlık alanlar örnek verilebilir (Özbey, 2014).

2.3.5. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri

Rekreasyon etkinliklerine, sanayileşmiş toplumların bireyleri tarafından daha çok ilgi gösterildiği gözlenmektedir. Yoğun çalışma temposundan kurtulmak için bireyler rekreasyon etkinliklerine ilgi göstermektedir (Hacıoğlu ve ark., 2017).

Rekreasyona duyulan gereksinim, rekreasyon etkinliklerinin kişisel ve toplumsal yönden faydalarından kaynaklanmaktadır. Kişisel yönden; fiziki olarak sağlıklı görünmek ve sağlığı korumak, ruh sağlığını kontrol altında tutmak, bireyler arası iletişim isteği, ilgi, yeteneklerini keşfetme arzusu, bireyi mutlu etmesi ve ekonomik hareketlilik sayılabilir. Toplumsal yönden rekreasyonun faydaları ise; toplumlar arası iletişimi sağlaması ve demokratik toplum yapısı oluşturma gibi arzulardır.

Kişisel yönden rekreasyon aktivitelerine duyulan ihtiyacın nedenleri;

- Fiziki sağlık gelişimini destekler ve korunmasını sağlar.
- Ruh sağlığını destekler ve korunmasını sağlar.
- Bireyleri sosyalleştirir ve bireyler arası etkileşimi kuvvetlendirir.
- Kişisel beceri ve yeteneklerin keşfedilmesini sağlar.
- Üretkenliği geliştirir.
- Çalışma başarısını ve çalışma hayatındaki verimi artırır.
- Ekonomik hareketi geliştirir.
- Bireylere mutluluk vererek yaşantıyı zenginleştirir.

Toplumsal yönden rekreasyon aktivitelerine duyulan ihtiyacın nedenleri;

- Toplumsal dayanışma ve bütünlemeyi sağlar.
- Demokratik bir toplumun oluşmasına olanak sağlar.

Sosyal ve ekonomik yönden rekreasyon etkinliklerine duyulan ihtiyacın nedenleri;

- Ekonomik verimlilik ve çalışma koşullarındaki gelişmeler.
- Harcanabilir gelir seviyesinin yükselmesi.
- Şehirlerin büyümesi ve toplu konutlardaki artış.
- Nüfus artışıdaki hız ve nüfus hareketliliğindeki artış.
- Teknolojik ilerlemeler.
- Kitle iletişim araçlarının etkisi.
- Bireylerde bıraktığı kültürel etki.
- Eğitim düzeyinin artması.
- Çevre bilincinin oluşması.
- Sağlık bilincinin değişmesi.
- Değerlerdeki değişimler.
- Hükümet programları ve bazı kurum ve kuruluşların programları.
- Eğlence hareketinin gelişimi ve eğlenme arzusu.
- Doğal zenginliklerin etkisi
- Sosyal hareketliliğin etkisi (Karaküçük, 1995).

İhtiyaçlar ve ihtiyaçların karşılanması üzerine çok konuşulmuş ve akademik çalışmalar yürütülmüştür. Dünyanın ve toplumların gelişip değişmesi bireylerin ihtiyaçlarını da değişikliğe uğrattığı daha üst seviyelere taşımıştır. Bunlar içinde en yaygın bilinen İbn-i Haldun ve A. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisidir (Ardahan ve Kalkan, 2017).

Sosyal bilimci Abraham Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi piramidi teorisinin en üst basamağında yer alan bireyin kendini gerçekleştirmesini yaşamındaki ihtiyaç duyduğu gereksinimleri basamaklayarak anlatmıştır. Teori, bireyin en temel ihtiyaçlardan başlayarak bir diğerine geçişi ancak bir önceki ihtiyacın karşılanması ile mümkün olacağı durumunu açıklamaktadır (Kula ve Çakar, 2015).

Fizyolojik gereksinimler:

İnsanoğlunun, açlık, susuzluk, cinsellik, uyku, annelik iç güdöleri gibi gereksinimler, mutlaka giderilmesi gereken fizyolojik ihtiyaçlardır. İnsanlar aç kaldıklarında karnını doymaktan başka bir şey isteyemez. İnsan karnını doydurduktan sonra bundan sonraki gereksinimi ortaya çıkar. Yukarıda sayılan temel gereksinimlerini karşılayamayan insanların yöneltmeleri ve motive edilmeleri mümkün değildir. Fizyolojik gereksinimlerin içinde bulunan dinlenme aktif veya pasif olarak değerlendirilebilir. Birey bir etkinliğe katılmadan sadece uzanarak veya yatarak dinlenirken pasif, birey rekreasyonel bir etkinliğe katılarak aktif dinlenme yapmış olmaktadır. Rekreasyonel etkinliklere katılan bireyler sadece doğanın yeşiline ve denizin mavisine yani doğal güzelliklerle dinlenirken bazı bireyler ise fizyolojik hareket ile de ruhsal ve zihinsel kazanımda elde edebilmektedirler.

Güvenlik gereksinimleri:

Bireylerin kendilerini güvende hissetmeleri için ihtiyaç duydukları gereksinimlerdir. Bireyin barınması, hayatı idame için çalışması, çalıştığı işindeki ücretin güvenliği, fiziksel güvenlik, psikolojik güvenlik, düzen ve adalet güvenliği gibi daha pek çok saymak mümkündür. Fizyolojik ihtiyaçlar gibi güvenlik ihtiyacı da karşılanmayınca bir üst ihtiyacı karşılamak mümkün olmayacaktır. Rekreasyon etkinliklerinde alınan güvenlik önlemleri bireylerin bu etkinliklere katılımını arttırabilir. Güvenlik ihtiyacının karşılanması bireylerin kendilerine olan güvenlerini arttırarak bir üst ihtiyaca gereksinim duymasını sağlayacaktır.

Ait olma ve sevgi gereksinimleri:

Ait olma ve sevgi gereksinimleri toplumsal gereksinimlerdir. Bireyler başka bireylerle iletişim içinde bulunmak ve bireyler arası sevgi bağları kurmak isterler. Ortalama duygulara sahip bireyler eşi, çocukları, arkadaşları ve topluma ait bir yeri olmasını ister. Günümüzde bireyler ait olma ve sevgi gereksinimini rekreasyon etkinlikleri sayesinde gerçekleştirebilmektedirler. Rekreasyon etkinlikleri, bireylerin yeni bireylerle tanışıp iletişim kurarak bireylerin sosyal ilişkilerini güçlendirmelerine yardımcı olur.

Saygınlık ve statü gereksinimleri:

Saygınlık ve statü gereksinimleri iki bölümde ele alınmıştır. Bunlardan ilki insanın kendine duyduğu saygı, güçlü bir yapıya sahip olma duygusu, hayatta başarılı olma duygusu, işinde ve hayatta ustalaşma, kendine güvenmek ve özgürce yaşamak duygularını barındırır. İkincisi ise başkalarının saygısı, bireylerin statü elde etmesi, diğer bireyler tarafından tanınma, prestij ve saygınlık elde etme ve kendini önemli hissetme gibi isteklerdir. Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin gösterdiği çabalar başkaları tarafından ilgi görerek saygınlık ve statü kazanmalarına yardımcı olur. Bireyler bu sayede sosyal bir güç kazanmış olurlar ve bu kazanım prestij elde etmelerine olanak sağlar (Ardahan ve Kalkan, 2017).

Manevi Gereksinimler:

Bilgi alma ihtiyacı; bireyin kendisini ve dış dünyayı anlamlı hale getirme çabasıdır. Bireyler etrafındaki olup biteni anlama ve öğrenme çabası içindedir.

Simetri, düzen ve güzellik ihtiyacı; bireyler temel ihtiyaçlarını giderdikten sonra güzelliğe ve estetiğe önem verirler. Bu ve bu ihtiyaçtan sonraki ihtiyaçlar gelişim ihtiyaçları olarak adlandırılır.

İdeallerini ve yeteneklerini gerçekleştirme ihtiyacı; fizyolojik ihtiyaçlarını, güvenlik ihtiyaçlarını, ait olma ve saygınlık ihtiyaçlarını karşılayan bireyler eğer yetenek, bilgi ve beceri ile kendilerini tam olarak ifade edemediğini düşünürlerse bu eksikliği kendini gerçekleştirme ihtiyacı duyarak gereksinimlerini tatmin edeceklerdir (Ertürk ve Kıyak, 2011).

Bireylerin bütün ihtiyaçları karşılanırsa bile birey kendine uygun olanı yapmıyorsa bireyde hoşnutsuzluk ve huzursuzluk gelişeceğini bekleyebiliriz. Bir müzisyen müzik yapmalı, bir ressam resim yapmalı ve bir şair mutlu olacaksa yazmalıdır. Kısacası birey ne ise onu gerçekleştirme eğilimidir. Bu arzu ve istek daha fazla olma ve olabileceği her şeyi olma arzusu olarak tanımlanabilir (Maslow, 1943).

Rekreasyonel etkinliklere katılan bireyler, sosyal hayatlarında ihtiyaç duyduğu gereksinimleri yerine getirdikten sonra farklı ihtiyaçların giderilmesi yoluna giderler.

Kendini gerçekleştirme ihtiyacı tam bu dönemde ortaya çıkar. Bireylerin başarı arzusu mücadeleci ruhu ve başka bireyler ile rekabete girme istekleri onların kendilerini gerçekleştirmelerine yardımcı olur. (Ardahan ve Kalkan, 2017).

2.3.6. Rekreasyonun Gelişimine Etki Eden Unsurlar

İçinde bulunduğumuz zaman diliminde bireylerin çalışma saatleri ortalama haftalık 40 saattir. Karşımıza çıkan bu durum rekreasyon etkinliklerini, para kazanmak için üretim sektöründe ve hizmet sektöründe kullanma imkanı sağlamıştır. Çalışma saatlerindeki bu azalma boş zamanların, ücretli izinlerin ve emekliliğin kolaylaşmasına katkıda bulunmuştur. Endüstrileşmiş ülkelerin boş zamanlarının artmasında ve rekreasyon etkinliklerine katılmasında birden çok faktör bulunmaktadır (Hacıoğlu ve ark., 2017). Yukarıda söz ettiğimiz unsurlar dışında toplumsal gelişmeler, teknolojik ilerlemeler ve kazanılan ekonomik özgürlük rekreasyon etkinliklerinin gelişimini etkilemiştir (Argan, 2007).

Rekreasyon etkinliklerine katılımı teşvik eden ve gelişimini destekleyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Rekreasyon etkinliklerinin sosyal ve ekonomik yönden aşağıdaki başlıklar altında incelemek mümkündür;

Ekonomik ve çalışma koşullarındaki gelişmeler: Gelişen endüstri koşullarının makinalı üretime geçmesi neticesinde; çalışma saatleri azalmış, çalışma koşulları değişime uğramış, boş zaman saatleri artmış ve gelir artışı yaşanmıştır. Bu gelişmeler bireylerin sosyal yaşamına yansımış rekreasyon etkinliklerinin gelişimine katkıda bulunarak bireylerin boş zamanlarını uygun etkinliklerle değerlendirmesi bir ihtiyaç haline gelmiştir (Karaküçük, 1995). Modern toplumlarda gelişen teknoloji sayesinde çalışma saatlerindeki kısalma bireylerin boş zamanlarının artmasına vesile olmuştur. Bireyler artan boş zamanlarını değerlendirebilmek için dinlenme, eğlenme, kendini geliştirme, spor etkinliklerine katılma, tatile çıkma, hobiler ile uğraşma gibi etkinliklere katılmaktadırlar. Bireylerin artan boş zamanları değerlendirmeleri için rekreasyon endüstrisi doğmuş ve hızla gelişmeye devam etmektedir (Köktaş, 2004).

Harcanabilir gelirin artması: Bireylerin gelir seviyelerindeki artışın yüksek olduğu toplumlarda rekreasyon etkinliklerinin çeşitliliği ve gösterilen ilginin yüksek olduğu bilinmektedir. Önemli bir rekreasyon çeşidi olan spor gelişmiş ülkelerde yaşamın bir parçası haline gelmiştir (Karaküçük, 1995). Gelir seviyesinin artmasının yanında rekreasyon etkinlikleri için kullanılan ürünlerin fiyatlarında azalma meydana gelmiştir. Rekreasyon etkinlikleri için harcanan gelir sabit kalsa bile rekreasyon etkinlikleri sayısını arttırabilmektedir. Gelir seviyesi ile rekreasyon etkinliklerine katılım arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Gelir seviyesi rekreasyon etkinlikleri çeşitlerini de etkilemektedir. Gelir seviyesi düşük bireyler harcama gerektirmeyen veya düşük ücretli etkinlikleri tercih ederken, gelir seviyesi yüksek olan bireyler elit kabul edilebilecek etkinlikleri tercih edebilmektedir (Argan, 2007).

Kentleşme ve nüfus artışı: Teknolojik gelişmeler ve üretim sektöründeki makine kullanımındaki artış neticesinde bireyler köy ve kasabalarından çalışmak için şehirlere göç etmiştir. Şehirlere göç eden bireylerin sosyal yaşamlarında birtakım değişiklikler meydana gelmiştir. Şehirlerdeki hava kirliliği, gürültü ve çalışma ortamı bireylerin stres seviyelerinde artış bireylerde dinlenme ve eğlenme ihtiyacı doğmasına sebep olmuştur. Şehirlerin boğucu havasından, gürültüsünden ve şehirlerin kalabalık olmasından kaynaklanan trafik sorunlarından kaçmak için bireyler doğa ile baş başa kalabilecekleri, stres atabileceğine inandığı ortamlara rekreasyon etkinliklerine katılmak için uzaklaşmaktadır (Özdemir ve ark., 2016). Kentleşme bireylerin tüketim alışkanlıklarının değişimine ve gelişimine etki etmiş, dinlenme ve eğlenme alışkanlıklarında yeni arayışlara girmelerine sebep olmaktadır. Şehirlerin sıkıcı havasından ve yoğun temposundan kurtulma arzusu bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılma isteklerini tetikleyebilmektedir (Argan, 2007). Nüfus artışının getirdiği çevre kirliliği ile rekreasyon etkinliklerine katılma arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır (Hacıoğlu ve ark., 2017). Şehirleşmenin neticesinde bireylerin farklı toplumsal ilişkilere ayak uydurmaya çalışması, iş yaşamındaki zorluklar, şehirlerin kalabalık oluşu ve bireyleri rahatsız eden gürültü gibi problemlerden kurtulmak isteyen bireyler rekreasyon etkinliklerinde bulunmaktadır. Ancak; kentlerdeki konut ihtiyacı, rekreasyon alanlarının giderek daralması ve şehirlere göçün getirdiği problemler rekreasyon etkinlikleri, için sorun oluşturmaktadır. Özellikle çocuk ve gençler için psikolojik problemlerin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu problemin giderilebilmesi için spor tesisleri, park ve oyun alanlarının yerel yönetimler tarafından

düzenlenmesi bireylerin en doğal hakkıdır (Karaküçük, 1995). Kentlerde yaşayan bireyler kentleşme haklarına sahiptirler. Kentleşme hakkı, ikamet edebilmek, üretmek, dinlenmek ve dolaşma etkinliklerine katılabilmesine olanak sağlayan kentsel yaşam gereksiniminden doğmuştur. Kentli haklarının meydana getirebilmesi için bireylerin üç farklı yöntemi vardır; kentli haklarının tahrip edilmesinin önlenmesi ve bu hakkın savunulması, bireylerin davranışlarıyla kentli hakları olduğu için bireylerin geliştirilmesiyle kentli haklarının gerçekleştirilmesi ve bireylerin bu hakkı devletten istemesi yoluyla oluşmaktadır (Akgül, 2016).

Teknoloji: Teknoloji alanında karşımıza çıkan gelişmeler bireylerin iş ve ev yaşamlarını kolaylaştırmış ve bu kolaylaşma boş zaman ve rekreasyon etkinliklerinde artış yaşanmasında etkili olmuştur. Ev ve iş yerlerimizde kullandığımız makinaların yaşamımızı kolaylaştırdığı bir gerçektir. Örneğin, çamaşır ve bulaşık makinaları sayesinde çalışan hanımların boş zamanları artmakta ve rekreasyon etkinlikleri için zaman ayırması kolaylaşmaktadır. Bu gelişmeler rekreasyon etkinliklerine katılımı doğrudan veya dolaylı bir şekilde yükseltmektedir (Argan, 2007; Karaküçük, 1995).

Kitle iletişim araçları: Toplumların gelişip genişlemesi iletişim yöntemlerinin çeşitlenmesine sebep olduğunu görmekteyiz. Bu çeşitlenmenin, iletişim araçlarının etkinliği ve yönlendirici gücü neticesinde boş zaman ve rekreasyon etkinliklerine önemli katkıları olmuştur. Kitle iletişim araçlarının yararı olmayan boş zaman tüketme aracı olarak kullanılacağı gibi, bireylerin yararlı uygulamalara yönlendirilmesiyle olumlu sonuçlar elde edilebilmektedir (Kılbaş, 2001). Kitle iletişimindeki yenilikler, radyo, televizyon, gazete ve dergilerin milyonlarca bireye etki etmesine sebep olmuştur. Bu kitle iletişim araçlarının bireyleri belli düşüncelere ve eğilimlere yönlendirmede önemli katkıları vardır. Kitle iletişim araçları dünyada olup biten değişiklikleri en kısa zamanda bireylere ulaştırmakta, bireyler bilgi toplama ve karar vermede kitle iletişim araçlarından büyük ölçüde yardım almaktadır. Turizm faaliyetlerine ve rekreasyon etkinlikleri için gidilecek mekanların tercihine, neler yapabileceğine ve ne kadar kalacağına kadar alınan kararlarda kitle iletişim araçları etkindir. Bireylerin iletişim için kullandığı sosyal medya platformları, bireylerin duygu, düşünce, gözlem ve tecrübelerini birbirleri arasında aktarılması için kullandığı online platformlardır. Bu platformlar sadece bireylerin aile ve arkadaş arasındaki

iletişimi sağlayan aynı zamanda işletmelerin kendi tanıtımını yapan ve yeniliklerini tüketiciyle buluşturan platformlardır (Hacıoğlu ve ark., 2017).

Eğitim ve kültürel etki: Dünyada ve ülkemizde spor eğitimi veren kurumların artışı spor adamı yetiştirme ve sporun yaygınlaştırılması açısından önemli bir konudur. Spor eğitiminin nitelik ve niceliğinde artış sporun tabana yayılmasına ve spor bilinci oluşmasına katkıda bulunmuştur (Yetim, 2000). Bireylerin eğitim ve kültür düzeyleri rekreasyon etkinlikleri ile doğrudan ilişkilidir. Kitap okuma, tiyatroya gitmek, bale, opera gibi etkinliklere katılımda eğitim ve kültür önemli bir etkidir (Argan, 2007). Eğitim seviyesi ile rekreasyon etkinliklerine katılım yakından ilişkilidir. Eğitim seviyesi yükseldikçe rekreasyon etkinliklerine katılım artmaktadır. Ayrıca bir ülkedeki kültür ve folklor ne kadar çeşitli ise rekreasyon etkinlikleri de o kadar çeşitli olacağı söylenebilir. Önemli bir geçmişe sahip olan Türkiye, zengin kültür yapısıyla çeşitli rekreasyon etkinliklerini karşımıza çıkartmaktadır. Örneğin; müzik ve sanat dallarının yanında sportif özellikler taşıyan binicilik, okçuluk, avcılık, cirit, yağlı güreş gibi rekreasyon etkinlikleridir (Karaküçük, 1995).

Çevre bilinci: Toplum 1970’li yıllardan sonra köyden şehir yaşamına geçiş, 2000’li yıllarda değişim göstererek doğayla iç içe olan kırsal yaşamına dönüşüm yaşamıştır. Bireyler doğal alanların gezilip görülmesi gereken yerler olduğu bilincine varmış, doğal parklar, tabiat parkları, akarsu ve nehir kenarlarına yönelmeyi tercih etmişlerdir (Argan, 2007). Şehirlerin sıkıcı havası, kalabalığı ve kirliliği bireylerin doğal alanlara ve çevrelerine daha çok ilgi göstermelerine sebep olmuştur. Bireylerin şehirlerin olumsuz yönlerini en aza indirmek için doğayla iç içe olan rekreasyon etkinliklerine katılımı artış göstermektedir. Bu katılım doğanın daha fazla rekreasyon etkinlikleri için kullanımını arttırmış, artan bu kullanım doğanın kirlenmesine ve ekolojik dengenin zarar görmesine neden olabilmektedir. Rekreasyon yöneticilerinin bu kirlenmeyi ve ekolojik zarara karşı önlemler alması gerekliliği söz konusudur (Karaküçük, 1995). Rekreasyon etkinliklerinin gelişip yaygınlaşmasında diğer bir unsur ise doğal zenginliklerin etkisidir. Milli parklar, tabiat parkları, korunmuş alanlar, ormanlar, kaplıcalar, göl kenarları ve nehirler gibi doğal alanlar, rekreasyon etkinliklerini teşvik edip katılımı arttırdığı görülmektedir (Karaküçük, 1995).

Sağlık bilincindeki değişim: Modern yaşamın monoton ve stresli ortamı, zararlı alışkanlıklar, kilo problemleri ve hareketsiz bir yaşam gibi problemlerin bireyde olumsuz sonuçlar doğurduğu bilinmektedir. Bireyler bu olumsuz sonuçların farkına varmış ve sağlık bilincinin oluşmasına sebep olmuştur. Bedensel ve ruhsal sağlığın korunması için rekreasyon etkinliklere katılım gerçekleşmekte ve başında spor gelmektedir (Karaküçük, 1995). Sağlığı geliştirici rekreasyon türleri arasında, sanatoryumlar, sağlık merkezleri ve kaplıca klinikleri bulunmaktadır. Spa klinikleri su, çamur tedavileri ve mükemmel tıbbi bakım sağlar (Azizbek ve ark., 2020). Doğa yürüyüşleri, dağcılık, akarsu sporları ve bisiklet sporlarına ilgi giderek artmaktadır. Ağır koşullar altında çalışan ve şehir yaşamında kalabalık içinde kalan bireyler sağlıklarını geri kazanmak ve devamını sağlamak için kendini rahatlatarak rekreasyon etkinliklerine katılımı her geçen gün artmaktadır (Hacıoğlu ve ark., 2017).

Değerlerdeki değişim: Sanayi devrimi ile birlikte çalışma, gelir, eğitim ve kültürel değişim bireylerin değer yargılarının ve yaşam biçimlerinin değişimine sebep olmuştur. Sağlıklı bir yaşam ve daha doğal bir çevre bilinci oluşmasına etki etmiş ve rekreasyon etkinliklerine katılımı desteklemiştir (Argan, 2007). Bireyler yaşamlarını, idame ettirmek, çalışmalarını yaşamlarına yön vermek için değil hayati zorunluluklarını karşılamak için bir zaman dilimi olarak görmekteyler. Fakat çalışma dışındaki boş zamanlarında bireyler rekreasyon etkinliklerine katılarak zevk ve haz almaktadırlar. Toplumdaki bazı değer yargılarındaki değişimler rekreasyon etkinliklerine katılımı arttırmaktadır. Örneğin; işten sonra spor etkinliklerinin işin yorgunluğunu artırması anlayışı, zevk alma, dinlenme ve sağlığı koruma anlayışına dönüşmüştür. Diğer bir değişim, kadınların sosyal yaşamdaki yerinin farklılaşması konusudur. Kadınların sosyal yaşama katılması rekreasyon etkinliklerine katılmalarını desteklemiş ve ilgilerinin artmasına neden olmuştur (Hacıoğlu ve ark., 2017).

Siyasal otorite ve kurumların etkisi: Siyasal otoritenin rekreasyon etkinliklerine katılımını geliştirmesi ve teşvik programları düzenlemesi, rekreasyon etkinliklerinin topluma yaygınlaştırılması açısından önemli bir konudur. Yerel yönetimlerin bu konuda üstlendiği önemli sorumlulukları vardır. Spor alanları inşa etmek, rekreasyon etkinlikleri için programlar düzenlemek, çocuklar için park alanları ve kütüphaneler kurmak gibi üstlendiği sorumluluklardır. Ayrıca dernekler ve spor kulüplerinin de rekreasyon etkinliklerini teşvik etmesi önemli bir yer tutmaktadır.

Özellikle çeşitli spor ve sanatsal etkinlik düzenleyen kulüplerin rekreasyon etkinliklerinin yaygınlaştırılmasında büyük katkısı bulunmaktadır.

Kamu ve özel işletmelerin etkisi: Çalışma koşullarını düzenlemek, boş zaman sağlamak, rekreasyon etkinlikleri için imkân sağlamak, rekreasyon etkinlikleri için maddi destek sağlamak, rekreasyon alanlarına eğilimi arttırmak, rekreasyon etkinliklerinin düzenlenebilmesi için alt ve üst yapıyı düzenlemek ve rekreasyon etkinliklerinin halka yaygınlaştırılması için tanıtım programlar düzenlemek gibi sorumlulukları vardır.

Eğlence hareketinin etkisi: Rekreasyon etkinlikleri ülkelerin sosyal ekonomik yapılarına göre gelişim göstermektedir. Bu gelişim eğlence sektörünün doğmasına neden olmuştur. Sinemalar, tiyatrolar, spor salonları, bilardo salonları ve yüzme havuzları gibi tesisler eğlence merkezleri olarak görülmekte ve ilgi her geçen gün artmaktadır. Eğlence amaçlı kurulan işletmeler aşağıdaki gibi gruplandırılabilir.

- Rekreasyon etkinliklerine aktif katılım sunan işletmeler; yüzme havuzları, kayak merkezleri, golf sahaları, spor salonları ve bilardo salonları gibi eğlence merkezleridir.
- Eğlence amaçlı kullanım sunan işletmeler; bireylerin pasif olarak katıldıkları tiyatro, sinema, konserler ve spor müsabakalarını izleme ikanı sunan eğlence merkezleridir.
- Eğitici rekreasyon etkinlikleri sunan işletmeler; sanatsal etkinlikler, dans kursları ve spor eğitimi veren eğlence merkezleridir.
- Rekreasyon etkinlikleri için ekipman sunan işletmeler; spor araç gereçleri, müzik enstrümanı, çocuklar için oyuncaklar, bağ bahçe aletleri ve kitap gibi ekipmanları sunan eğlence merkezli üretim yapan işletmelerdir.
- Turizm ve seyahat kuruluşları; oteller, tatil köyleri ve tur düzenleyen eğlence merkezli işletmelerdir (Karaküçük, 1995).

Sosyal hareketliliğin etkisi: Rekreasyon etkinlikleri sosyal hareketliliği canlandırdığı bir gerçektir. Rekreasyon etkinlikleri ailenin, bireyin aldığı eğitimin ve içinde bulunduğu sosyal çevrenin etkisiyle sosyal hareketliliğe zemin hazırlar. Rekreasyon etkinlikleri bireylerin dikey ya da yatay bir hareketliliğe uğramasına da

zemin hazırlamaktadır (Karaküçük, 1995). Sporcular, antrenörler, yöneticiler, hakemler ve daha birçok spor ile yaşamını idame ettiren bireyler dikey yönde hareketlilik meydana getirir. Örneğin askeri personelin hakem olması, belediye başkanlarının spor kulübü başkanı olması sporcuların teknik adam ve spor yorumcusu olması gibi (Yetim, 2000).

2.3.7. Rekreasyonun Faydaları

Rekreasyon etkinliklerine katılım bireyler için evrensel bir ihtiyaçtır. Dünya tarihinin her devrinde ve dünyanın her bölgesinde insanlar kendilerini gerçekleştirmek için rekreasyona ihtiyaç duymuşlardır. Rekreatif etkinliklere yoğun olarak katılan bireylere kıyasla bu etkinliklerden yoksun kalan bireyler arasında sağlık bakımından, çevreye duyarlı ve kanunlara karşı tutum bakımından önemli farklılıklar görülmektedir. Rekreatif faaliyetler yaşam kalitesini arttıran ve hayata anlam kazandıran etkinliklerdir. Bu bakımdan dünyanın her yerinde insanlar fiziksel, ruhsal ve toplumsal yararları nedeniyle rekreatif etkinliklere katıldıkları gözlenmektedir. İnsan ömrünün giderek uzaması, değişen yaşam koşulları ve bu koşulların insanlar üzerinde yarattığı stres rekreasyon alanlarında kontrol altına alınabilmektedir. Özellikle şehirde yaşayan bireylerin fizyolojik ve ruhsal sağlıkları zarar görmektedir. Rekreasyon etkinlikleri, insanların günlük yaşamlarındaki baskılardan kurtulmalarına ve birbirleriyle ve çevreleriyle olan ilişkilerini düzenlemelerine yardımcı olur. Rekreasyon ihtiyacı sosyal konumlara paralel olarak farklılıklar gösterse de rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenlerini diğer bir ifadeyle rekreasyonun yararları kısaca; fiziksel, psikolojik ve sosyal yararlar olarak sıralanabilir (Sevil, 2012).

Yapılan araştırmalara göre, fiziksel etkinliğin sağlığa birçok faydası vardır. Fiziksel etkinlikler bazı kronik hastalıkları azaltabilir ve semptomları hafifletebilir. Genel yaşam kalitesini artırarak depresyona bağlı etkileri azaltmada bireye yardımcı olur (Kramarow, 1999).

Sağlık için egzersizin temel amacı; hareketsiz bir yaşam tarzının sebep olduğu fiziksel bozuklukları yavaşlatmak ve önlenmesine yardımcı olmak, beden fizyolojik

kapasitesini yükseltmek ve korunan sağlığın uzun yıllar muhafaza edilmesini sağlamaktır (Zorba, 2001).

Egzersiz ve spor etkinlikleri vücudun sağlıklı çalışmasının garantisidir. Spor dünyasında bir deyim vardır; “kullanmadığını yitirirsin”. Spor bireyi beden ve ruhen zinde kalmasını sağlamaktadır. Ayrıca bireylerin sosyal yönlerinin de gelişimine katkıda bulunmaktadır. Böylece spor ve egzersiz yapan bireyler hem kendileri hem de çevreleri ile uyumlu, mutlu ve sağlıklı yaşam sürdürmektedirler (Ersoy, 2004).

Hareket insanlar için hava, su ve beslenme gibi temel ihtiyaçlardan biridir. Bu yaklaşıma göre sağlığımızı bu üç temel ihtiyaç kadar hareketsiz bir yaşamda önemli ölçüde etkiler. Hareketli bir yaşam sayesinde kişiler istekli ve gönüllü katıldıkları aktiviteler ile fiziksel ve ruhsal sağlıklarını koruyabilirler (Ertüzün ve Karaküçük, 2014).

2.3.7.1. Fiziksel Faydaları

Rekreasyonla ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında, rekreasyonel faaliyetlerin bireyin fiziksel etkinliklere katılma fırsatı olarak görüldüğü bilinmektedir. Spor, oyun, dans, yürüyüş gibi temelde herkesin ulaşabileceği ve fiziksel hareketlilik gerektiren rekreasyonel etkinliklere katılım sağlamanın insanlara sağladığı yarar aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- İnsanların kemik yoğunluğunu arttırırken kas ve eklemlerinin sağlamlaşmasına yardımcı olur.
- Kan basıncını düşürerek tansiyon gibi sonradan da oluşabilen hastalıkların seyrini değiştirebilir.
- Sigarayı bırakma eğilimi sağlayabilir.
- Kilo kontrolüne yardımcı olmaktadır. Kalp ve dolaşım sistemi hastalıklarının riskini azaltabilir (Altunel, 2021).
- Romatizma gibi eklem sorunlarının ortaya çıkmasını önler.
- Kronik ağrıların azalmasına yardımcı olur veya ağrıları tamamen ortadan kaldırır.

- Uykusuzluk problemlerine karşı ve uyku düzenini sağlamada yardımcı olur.
- Sindirimi kolaylaştırır.
- Vücudun su, tuz, mineral kullanımını dengelemeye yardımcı olur.
- Cildi gençleştirir ve canlılık verir.
- Vücudun esnekliğini ve direncini artırır ve bireyin hareket yeteneğini kuvvetlendirir.
- Nefes darlığı ve solunum yolları rahatsızlıklarına karşı etkilidir.
- Bağışıklık sisteminin kuvvetlenmesine katkıda bulunur.
- Egzersizle vücuda alınan oksijen oranı artar ve akciğer ve kalbin fonksiyonları daha düzenli hale gelmesine yardımcı olur.
- Bireyin günlük hayattaki enerjisinin artmasını, bunun sonucunda daha az yorulma ve etkin çalışmayı sağlar.
- Düzenli yapılan egzersizler beyne giden kan ve oksijen akışını artırır. Beyne giden damar yapısındaki etkileri sayesinde bunama ve unutkanlık riskini azaltır (Tutkun ve Köse, 2020).

Rekreasyonun fiziksel sağlığa katkısı iyi bilinmektedir. Geleneksel olarak, rekreasyon ve boş zaman, kişinin fiziksel etkinliğe katılma fırsatı olarak değerlendirilebilir. Sonuç olarak, rekreasyon hizmetleri fiziksel etkinlik için fırsatlar sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Fayda perspektifinden bakıldığında, bu yaklaşımın bir toplumun sağlığı üzerinde önemli bir etkisi olabilir (Kanters, 1996).

Çok sayıda insan bazı hastalıklardan dolayı yaşam standartları düşüktür. Rekreasyon etkinlikleri birçok kronik hastalığa yakalanma riskini azaltır. Obezite, halk arasındaki adıyla şişmanlık, vücutta yağ birikmesi sonucu ortaya çıkan beraberinde psiko-sosyal problemlere yol açan tedavi edilmesi gereken bir hastalıktır. Birçok araştırmaya göre, aktif bireyler obezitenin etkilerinden pasif olan bireylere göre daha az etkilenmektedir. Yine birçok insanın; kalp hastalıkları, diyabet, kanser, kemik erimesi ve bağışıklık sistemi gibi hastalıklardan yaşam standartları düşüktür. Hafif veya orta şiddetli rekreatif etkinliklerin yukarıda sayılan hastalıkların etkilerini azaltmada ve tedavi edilmesi konusunda önemli katkıları bulunmaktadır. Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin katılmayan bireylere göre yukarıda sayılan hastalıklara yakalanma riskleri daha düşüktür (Tekin, 2009).

2.3.7.2. Psikolojik Faydaları

Rekreasyonun psikolojik yararı bireyin ruh sağlığını ifade etmektedir. Ruh sağlığı durumu iyi olan bireyin; seven ve sevilen bir birey olması, davranışlarının tutarlı olması, bakış açısının gerçekçi olması, çevresi ile iyi ilişkiler kurabilen ve toplumda bir görevinin olduğu bilincinde olması gibi nitelikleri bulunur. Ruh hali iyi durumda olan birey yeteneklerini belli bir amaca yöneltir ve yeteneklerini verimli ve doğru olarak kullanır. Kısaca iyi ruh hali bireyin güvenini, umudunu, esnekliğini ve hoşgörüsünü olumlu yönde etkiler (Yörükoğlu, 1980).

Rekreasyon etkinlikleri, depresyonun etkilerini azaltmaya yardımcı olur. Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin geleceğe umutla bakması ve hayattan zevk alması depresyona bağlı umutsuzlukları azaltmaya yardımcı olmaktadır. Rekreatif etkinliklere katılan bireyler katılmayan bireylere göre daha çabuk depresyonun etkilerinden kurtulmaktadır. Yapılan birçok araştırmaya göre rekreasyon etkinlikleri depresyonun etkilerini önlemede ve yavaşlatmada etkilidir (Tekin, 2009)

Düzenli yapılan egzersizler bireyin iş ve ev ortamında karşılaştığı gerilim ve stresin azaltarak kaliteli yaşantı sağlamaya yardımcı olur. Bireyin ruh halini iyileştirir, mutluluk hormonu salgılamasını sağlar. Günümüzün sık rastlanan depresyon ve anksiyete gibi ruhsal hastalıkların azalmasını veya tamamen ortadan kalkmasını sağlar. Bireyin özgüvenini ve kendine olan saygısını arttırarak stres yönetimini kolaylaştırır (Tutkun ve Köse, 2020).

Rekreasyonun psikolojik ve duygusal sağlığa katkısı, bireyin aktiviteyi özgürce seçilmiş ve başlı başına bir amaç olarak algılamasına bağlıdır. Ampirik araştırmalar, boş zaman yaşamlarını ve deneyimlerini kontrol altında tutan, kendini rekreasyon etkinliklerine bağlı hisseden bireylerin, kontrolde olmayan, kendini kopuk ve bağlılık hissetmeyen bireylere göre psikolojik olarak daha sağlıklı olduğunu göstermektedir. Bu açıdan bakıldığında rekreasyon hizmetleri çok önemli bir rol oynamaktadır (Kanters, 1996).

Egzersiz aracılığı ile tedavi son yirmi yılın içinde yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Stres tedavisinde egzersiz ve spor etkinlikleri asabiyet ve

anksiyete eğilimlerini ortadan kaldırmak için faydalı görülmektedir. Egzersiz, stresin ürettiği etki ile kana geçen hormon fazlalıklarının tüketimini sağlayarak hayati organların gücünü artırır. Haftalık üç ila beş gün arası egzersiz yapan bireylerde strese karşı büyük bir direnç sağlandığı gibi egzersiz sonrasında tam bir gevşeme ve ruhsal iyileşme sağlandığı gözlemlenmiştir (Zorba, 2009).

Boş zaman etkinlikleri psikolojik hastalıklardan rahatsız bireylerin iyileşmesinde kullanılan yöntemler arasında gösterilmektedir. Serbest zaman etkinliklerinin psikolojik rahatsızlık çeken bireyleri topluma kazandırma gibi amaçları vardır. Bu gibi amaçları bulunan serbest zaman etkinliklerinin sinirsel rahatsızlıkları olan bireylerin boşluğa sürüklenmelerine ve devam eden hayat akışlarına seyirci kalmayarak rahatsızlıklarını atlatmalarına yardımcı olmaktadır. Nörolojik rehabilitasyon etkinliklerinin herhangi birine katılma bireylerin daha iyi bir yaşam sürmelerine yardımcı olmaktadır (Stebbins, 2016).

2.3.7.3. Sosyal Faydaları

Bireylerin beden ve ruh sağlığını güçlendirmek beden eğitimi ve sporun temel amaçları arasında olduğu gibi aynı zamanda sosyal ve ekonomik güçlenmenin temel unsurlarını oluşturur.

- Bireylerin sosyalleşmesine katkıda bulunur.
- Bireyler arası sosyalleşme sürecini hızlandırır.
- Bireylerin kurallara uyma ve dürüst bireyler olmasını güçlendirir.
- Her yaş, cins ve meslekten olan bireylerin boş zamanlarını değerlendirmede etkili bir tercihtir.
- Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de ihtiyaç duyulan saygı bağlarını güçlendirir.
- Farklı toplumların bireyleri arasında ilişkileri güçlendirir (İnal, 2017).

Rekreasyonel etkinliklerine duyulan ihtiyacın nedenleri arasında toplumsal yönden bireye sağladığı faydalar vardır.

- Rekreasyon etkinlikleri bireyleri sosyalleştirir.

- Bireylerin iş yaşamındaki başarıyı artırır ve daha verimli olmalarına katkıda bulunur.
- Ekonomik gelişmeye katkıda bulunur. Özellikle ticari rekreasyon etkinliklerinin gerektirdiği, malzeme ve ekipman alımı cari harcamalar önemli bir ekonomik değer oluşturur.
- Bireylerarası dayanışma ve bütünlüğü sağlayarak sosyal yönden gelişmeye yardımcı olur.
- Rekreasyon, her kesimden bireyi buluşturarak toplum hayatının niteliğini artırır ve toplumun moral değerlerini yükseltir (Hazar, 1999).

Düzenli yapılan egzersizler; bireylerin iş veriminin artmasına, bireyin kendisine duyduğu saygının gelişmesine ve kendine olan güvenin artmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca düzenli yapılan egzersizler bireyler arası iletişimin gelişmesine, arkadaşlık kurmaya, paylaşma ve yardımlaşma duygularının gelişmesine katkıda bulunmaktadır (Zorba, 2001).

Son zamanlarda yapılan araştırmalar, eğlence, kültür ve boş zaman etkinliklerinin kişisel sağlık ve toplum refahı üzerinde büyük bir pozitif etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, boş zaman ve rekreasyon, yalnızca kişisel mutluluğumuz ve keyfimiz için değil, aynı zamanda kişisel, toplum, sosyal ve ulusal sağlık ve esenliğimiz için de giderek artan bir şekilde insanın merkezi olarak görülüyor (Marriot, 2010).

2.3.8. Rekreasyona Katılımın Önündeki Engeller

Yaşadığımız yüzyılda, bozulan toplum yapısı, her geçen gün bozulan fiziki çevre koşullarının bireylerin sağlıklı kalma ve sağlığı korumalarını, mutlu olma ve mutluluğu devam ettirmelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bireylerin sağlıklı kalma ve mutlu olma istekleri rekreasyon etkinliklerine olan talebi artırmıştır. Sadece spor alanında değil diğer alanlarda da yapılan çalışmalar gösteriyor ki; rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin toplumsal, fiziksel ve ruhsal yönden zevk ve haz duyarak yenilenmeleridir. Ancak bu faydalara rağmen bireylerin değişik sebeplerden dolayı rekreasyon etkinliklerine katılmadıkları veya katılamadıklarını inceleyen

araştırmalara da rastlamaktayız (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Serbest zaman etkinlikleri; bireysel faktörler, bireylerarası faktörler ve yapısal faktörlerce engellenir veya kısıtlanır. Bireysel faktörler; bireyin beceri durumu hakkındaki düşünceleri, bireyin katıldığı etkinliğe ilişkin tutumu ve bireyin etkinliğin kendisine uygunluğunun tespiti gibi durumları içerir. Bireylerarası faktörler; serbest zaman etkinliğine katılmak için arkadaş veya eş bulmak, zaman ve finans durumunu gibi engelleri ifade eder. Yapısal faktörler; rekreasyon alanlarına ulaşım, rekreasyon tesislerinin yetersizliği ve tesislerin kalitesi bireylerin karşılaşabildiğı yapısal faktör engelleridir (Crawford ve Godbey, 1987).

Rekreasyon etkinliklerine katılım engelleri bireylere, içinde yaşanılan toplumun yapısına ve yaşanılan yere göre farklılıklar gösterebilmektedir. Rekreasyon etkinliklerine katılıma, bireylerin yaşadığı konutların darlığı, doğal alanlardan uzak kentlerin sıkıcı havasını solumaları ve teknolojideki hızlı değişimler gibi nedenler engel olabilmektedir. Bu ve buna benzer engeller bireylerin hareket alanını kısıtlamakla birlikte yeteneklerini keşfedememe, yenilenme ve değişim ihtiyacı duymalarına sebep olabilmektedir (Karaküçük, 2005).

Rekreasyon etkinlikleri engelleri, araştırmacılar tarafından kabul edilen ve bireyler tarafından rekreasyon etkinliklerine katılımı engelleyen veya kısıtlayan faktörleri kapsamaktadır. Boş zaman engelleri üzerine yapılan araştırmalar üç önemli işlevi yerine getirebilir. Birincisi; boş zaman engellerinin veya kısıtlamalarının neler olduğı, ikincisi; boş zaman etkinliklerine katılımı engelleyen unsurların araştırılmasından sonra elde edilen katılım, istek, fayda ve memnuniyet gibi faktörlerin serbest zamanın özelliklerinin daha iyi anlaşılmasına ve son olarak üçüncüsü; rekreasyon etkinliklerinin görünüşte farklı yönleri arasında yeni bağlantıların kurulmasına yardımcı bir araç olarak hizmet edebilir (Jakson, 1991).

Bireylerin boş zamanlarında rekreasyon etkinliklerine katılmalarındaki nedenler aynı zamanda rekreasyon etkinliklerine katılımdaki engeller olarak önümüze çıkmaktadır. Bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılmalarındaki, rekreasyon alanlarına olan uzaklık, mevsim değişikliğine bağlı engeller, rekreasyon etkinliklerinin ve rekreasyon araçlarının çekici yapısı, bireylerin rekreasyon etkinliklerinden beklediğı faydalar ve rekreasyon etkinliği seçimindeki değişiklikler vb. etkileyen

faktörler katılmayı engelleyen faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır (Ardahan ve ark., 2016).

Rekreasyon etkinliklerine katılmayı etkileyen faktörler (Hall ve Page, 1999)'e göre dört bölümde ele alınmıştır.

Sezonluk engeller; açık hava rekreasyon etkinliklerine katılımında mevsimin elverişli olması, güneşli geçen günlerin fazlalığı, gündüzlerin uzunluğu ve mevsimin çok sıcak olması ve çok soğuk olması gibi etkenler rekreasyon etkinliklerine katılımı engelleyici nedenler arasındadır. Ancak, kapalı alan rekreasyon alanları mevsimsel şartlardan etkilenmez. Kapalı alanlarda rekreasyon etkinliği tercih eden bireyler yaz mevsimlerinde veya havanın sıcak olduğunda tercihlerini daha çok deniz kenarı ve ormanlık alanlarını seçtikleri görülmektedir.

Bireylerin gelir seviyesi ve rekreasyon alanlarının ulaşılabilir olmaması; rekreasyon alanında yapılan çalışmalar gösteriyor ki, bireylerin gelir seviyesi rekreasyon etkinliklerine katılımında önemli bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireylerin yaşamlarını idame ettirmek için yaptıkları işlerin, elde ettikleri gelirin ve otomobile sahip olmasının rekreasyon etkinliklerine katılmalarında önemli etkenler olarak görülmektedir. Ortalamanın üstünde bir gelir seviyesine sahip, iyi eğitim almış olan bireylerin rekreasyon etkinliklerine aktif olarak katıldıkları, ortalamanın altında gelir seviyesine sahip ve eğitim seviyeleri düşük olan bireylerin ise pasif olarak rekreasyon etkinliklerine katıldıkları görülmektedir. Bireylerin otomobil sahibi olması rekreasyon etkinliklerine diledikleri zaman diledikleri alana gidebilmelerini kolaylaştırır ve rekreasyon etkinliklerine katılmalarının otomobil sahibi olmayanlara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca rekreasyon alanlarının şehre olan uzaklık ve yakınlık mesafeleri de rekreasyon etkinliklerine katılımı engelleyen faktörler arasındadır.

Cinsiyet ve toplumun genel yapısı; çocuk sahibi olan bayanlar ve çalışan bayanlar erkek bireylere oranla rekreasyon etkinliklerine daha az katıldıkları görülmektedir. Bayanların ev işleriyle uğraşmaları rekreasyon etkinliklerine ayırdıkları zamanı kısıtladığı için erkeklere oranla daha az rekreasyon etkinliklerine katılmaktadırlar. İnanç konularının sosyal baskı olarak kullanıldığı ülkelerde

rekreasyon etkinlikleri sosyal baskı sebebiyle kısıtlanabilmekte veya engelleyebilmektedir.

Kaynaklar ve moda; rekreasyon kaynaklarının bireylere coğrafi yakınlığı kaynakların kullanılma açısından önemli etki oluşturmaktadır. Rekreasyon kaynaklarının bireylerin yaşadığı yere yakın mesafede olması uzak mesafeye göre daha cazip gelmektedir. Bu durumun tam tersi popüler rekreasyon alanlarında karşımıza çıkmaktadır, mesafe faktörünün popüler alanlarda ortadan kalktığını görmekteyiz. (Ardahan ve ark., 2016).

Rekreasyon engellerini iyileştirmede veya ortadan kaldırmada en önemli unsur rekreasyon ve boş zaman eğitimidir. Bu bireylere boş zaman hakkında bilgi anlayışı, kişisel değerler, kişisel beceriler, rekreasyon ve boş zaman hakkında olumlu tutumlar sağlamalarında etkili bir süreç olacaktır. Bu sayede bireyler boş zamanlarını verimli kullanmayı öğrenebilirler. Boş zaman eğitim sürecini en önemli etkileri ancak eğitim sistemine dahil edildiğinde hissedilecektir. Kapsamlı bir eğitim süreci cinsiyet, gelir durumu veya ailelerinin eğitiminden bağımsız olarak tüm öğrencilere boş zaman ve rekreasyon potansiyellerini daha iyi sağlamalarına yardımcı olacaktır (Searle ve Jakson, 1985).

2.4. Spor ve Rekreasyon İlişkisi

Sanayileşmenin artmasıyla insanların yaşam şartlarını değiştirmek zorunda kalmaları, sanayi kentlerine yerleşmeleri sonucu bir taraftan yaşam koşullarının iyileşmesi ve uygarlaşmayı getirmesi bir taraftan zihinsel ve fiziksel olumsuzlukları gidermenin bir yolu olan spor etkinlikleri rekreasyon etkinlikleri içinde önemli rol oynamaktadır. İçinde bulunduğumuz zaman diliminde çok hızlı ilerleyen değişim ve gelişimin yoğun olduğunu görmekteyiz. Bütün toplumsal etkinlikler gibi sportif etkinliklerde bu değişim ve gelişimden etkilenmektedir. Sporun aktif yapısı bireylerin ilgisini çekmekte, sağlığı korumanın ve koruduğumuz sağlığı devam ettirmenin, psikolojik sıkıntıları atmanın, kültürel etkileşimin, barışın ve dostluğun simgesi kabul edilmektedir. Bireylerin kendilerini tanıması, sahip olduğu donanımlarının farkında olması, yetenek ve potansiyellerini gerçekleştirebilmesi için bilinçli bir şekilde serbest

zamanlarını kullanması gerekir. Serbest zaman etkinliklerine katılmak çocuk, genç, yetişkin ve yaşlıların fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden gelişimleri için zorunludur. Yapılan çalışmalar, serbest zaman etkinliklerine katılan bireylerin, katılmayan bireylere göre fiziksel olarak sağlıklı, ruhsal olarak daha sağlam ve sosyal olarak daha bilinçli olduklarını desteklemektedir. Sportif serbest zaman etkinlikleri bireylerin bütün vücudunun etkilenecek gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Özellikle açık havada yapılan serbest zaman etkinlikleri bireylerin gündelik yaşamın getirdiği bunalımdan kurtararak bozulan ruh sağlıklarını iyileştirerek korunmasına büyük ölçüde katkıda bulunmaktadır. (Yetim, 2005).

Gelişen ve değişen dünyada bireyler gündelik yaşam mücadelesinin getirdiği zorluklardan, iş yükünün getirdiği stres ve bunalımdan kendisine ait serbest zamanlarında sportif faaliyetleri seçerek bahsettiğimiz sıkıntıların yükünü atmaya çalışmaktadırlar. Serbest zaman etkinliklerinin temelinde gündelik hayatın yüklediği sorumluluklardan kaynaklanan stresi atma ve sağlıklı olma isteği yer almaktadır. Serbest zaman etkinlikleri için sporu tercih eden bireyler spor yapmanın kazandırdığı çıktılardan faydalanabilmektedir. Sportif etkinliklerin amaçları arasında yer alan dostluk, kardeşlik ve barışı sağlamlaştırma olduğu için sosyal yönden daha sağlam bir toplum oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Bu gibi önemli etkileri olan sportif etkinlikleri, bireylerin tercih etmesini sağlamak hem birey için hem de toplum yapısının kuvvetlenmesi için elzemdir (Dever, 2015).

Spor, serbest zaman etkinlikleri içinde en çok talep gören etkinlik türüdür. Spor, bütün yaş gruplarının, her cinsten bireyin bütün serbest zaman etkinliklerine cevap verecek özelliğe sahip sosyal bir olgudur. Sportif etkinlikler; kapalı veya açık alanlarda, ekipmana ihtiyaç duyulan veya ekipmansız yapılabilen, hafif şiddetli veya daha zorlayıcı etkinlikler içerebilen, bireysel veya grup olarak yapılabilen, zaman sınırı olan veya zaman sınırı olmadan yapılan, milli veya milletlerarası yapılabilen ve daha birçok çeşidi, değişkenliği ve özelliği olan bireylerarası sosyal etkileşimi arttıran alternatifler sunabilmektedir (Yetim, 2010).

Bireyler arası sosyalleşme, boşa vakit geçirmek, lüks içinde yaşamak veya aşırı uyku gibi zaman kaybı, insan doğasına yakışmayan kötü davranışlar olarak kabul edilmektedir. Açıkça söylemek gerekirse, çalışma isteksizliği lütuf eksikliğinin kanıtı

olarak kabul edilmektedir. Spor, bu şiddetli iddianameden kısmen ayrılmaktadır, ancak yalnızca işyerinde gelişmiş üretkenliğe yol açan veya fiziksel verimliliği yeniden oluşturduğu sürece ayrılmaktadır. Rekreasyon etkinlikleri seçiminde, bütün yaş gruplarına uygun imkanlar, istenilen etkinliklere katılmada kolaylık sağlaması, tercih imkanlarının çeşitli olması ve etkinliklerin rahat, neşe ve haz vermesi bireylerin tercihinde sporu daha çok seçmelerinin sebeplerindendir (Stebbins, 2017).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Rekreasyon etkinliklerine katılımında, rekreasyonun faydalarının, engellerinin ve tercih etkenlerinin cinsiyet, yaş, gelir durumu, eğitim durumu ve rekreasyon alanlarına katılım sıklığı değişkenlerinin bir farklılığa neden olup olmadığı ve değişkenler arası ilişkinin incelenmesi amaçlandığı bu çalışmada çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında bir yargıya varmak amacı ile evrendeki bir eleman grubu üzerinde yapılan genel ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2018). İlişkisel tarama modeli, iki ve daha fazla değişken arasında değişimin varlığını belirlemeyi amaçlayan tarama yaklaşımına denir. İlişkisel tarama modelinde, değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılır (Karasar, 2011). Tarama modelinde çeşitli şekillerde sınıflandırmalar bulunmaktadır. Bu sınıflandırmaların biride ilişkisel tarama modelidir. Bu çalışmada rekreasyona katılımında karşılaşılan engeller, rekreasyonun faydaları ve rekreasyon alanlarının seçimindeki tercih etkenleri değişkenleri arasında ilişki olup olmadığı incelendiğinden dolayı ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu çalışmanın evrenini; Balıkesir ilindeki rekreasyon alanlarına sportif rekreasyon etkinlikleri için en az bir gün katılan bireyler oluşturmaktadır. Sportif amaçla rekreasyon alanlarına katılan bireylerin tamamına ulaşma imkanı bulunmadığından evren içerisinde bir örneklem belirlenmiştir. Örneklem belirlenirken evrendeki tüm elemanların birbirine eşit seçilme şansına sahip olan basit tesadüfî örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Karasar, 2018).

Sportif rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin örnekleme büyüklüğü belirlenirken; 1 milyon ve üzerinde bireyi içinde barındıran bir evrende yapılacak olan araştırmalarda 384 örneklem büyüklüğünün yeterli olduğunu (Sekaran, 2003), yapılacak araştırmalarda örneklem büyüklüğünün en az 100 olması gerektiğini (Kline, 1994), yapılacak araştırmalarda örneklem büyüklüğünün 100 elemandan oluşması

durumunda yetersiz, 200 elemandan oluşması durumunda yeterliliği orta düzeyde, 300 elemandan oluşması durumunda yeterliliği iyi düzeyde, 500 elemandan oluşması durumunda yeterliliği çok iyi düzeyde ve 1000 elemandan oluşması durumunda yeterliliğinin mükemmel düzeyde olduğunu belirtmiştir. (Comrey ve Lee, 1992). Çalışmamızdaki veri toplama araçları 2022 yılının farklı dönemlerinde Balıkesir ilindeki doğal alanlarda, park ve bahçelerde, spor salonlarında, yürüyüş alanlarında fiziksel rekreasyon etkinliklerine haftada en az bir defa katılan bireylere uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada sportif rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin “Demografik Bilgi Formu, “Rekreasyon Alanı Katılım Engeli” ölçeği, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkeni” ölçeği ve “Rekreasyon Fayda Ölçeği” olmak üzere toplam üç adet ölçek formu veri toplama araçları olarak kullanılmıştır.

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Rekreasyon alanlarında sportif rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin demografik özelliklerini belirlemek amacı ile araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgileri içeren demografik bilgi formu katılımcıların; cinsiyetlerini, yaşlarını, gelir durumlarını, eğitim durumlarını ve sportif rekreasyon etkinliklerine haftalık katılım sıklıklarını içeren sorulardan oluşmaktadır.

3.3.2. Rekreasyon Fayda Ölçeği

Ho (2008) tarafından geliştirilip Akgül ve ark., (2018) tarafından geçerlik güvenilirlik çalışması yapılarak Türkçe’ye uyarlanmıştır. Rekreasyon Fayda Ölçeği 5’li Likert tipi bir ölçek olup, toplam 24 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; “Fiziksel” alt boyutu “1, 2, 3, 4, 5, 6, 7” numaralı sorulardan, “Psikolojik” alt boyutu “8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15” numaralı sorulardan ve “Sosyal” alt boyutu “16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24” numaralı sorulardan oluşmaktadır. 5’li Likert tipi ölçme aracı olan ölçek, “1: Hiç önemli değil, 2: Önemsiz, 3: Fark etmez, 4: Önemli,

5: Çok önemli” şeklinde yanıtlanmaktadır (Akgül ve ark., 2018). Akgül, Ertüzün ve Karaküçük (2018) rekreasyon fayda ölçeğinin ölçek geneli için iç tutarlılık kat sayısını $a = 0.83$, alt boyutlarının ise; fiziksel: 0.81, psikolojik: 0.80 ve sosyal faydanın: 0.86 olarak tespit etmişlerdir.

3.3.3. Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri Ölçeği

Gümüş ve Özgül (2017) tarafından geliştirilmiştir. Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri Ölçeği 5’li Likert tipi bir ölçek olup, toplam 17 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; “Güvenlik engeli” alt boyutu “1, 2, 3, 4” numaralı sorulardan, “Zaman engeli” alt boyutu “5, 6, 7” numaralı sorulardan, “Arkadaş engeli”, alt boyutu “8,9,10” numaralı sorulardan, “Spor alanı engeli” alt boyutu “11, 12, 13” numaralı sorulardan ve “Bireysel engel” alt boyutu ”14, 15, 16, 17” numaralı sorulardan oluşmaktadır. 5’li Likert tipi ölçme aracı olan ölçek, “1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum 5: Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde yanıtlanmaktadır (Gümüş ve Özgül, 2017).

3.3.4. Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği

Gümüş ve Özgül (2017) tarafından geliştirilmiştir. Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği 5’li Likert tipi bir ölçek olup, toplam 24 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; “Sportif çeşitlilik” alt boyutu “1, 2, 3” numaralı sorulardan, “Personel” alt boyutu “4, 5, 6, 7” numaralı sorulardan, “Konum” alt boyutu “8,9,10” numaralı sorulardan, “Fiziki imkanlar” alt boyutu “11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19” numaralı sorulardan ve “Aktivite” alt boyutu “20, 21, 22, 23, 24” numaralı sorulardan oluşmaktadır. 5’li likert tipi ölçme aracı olan ölçek, “1: Hiç önemli değil, 2: Önemsiz, 3: Fark etmez, 4: Önemli, 5: Çok önemli” şeklinde yanıtlanmaktadır (Gümüş ve Özgül, 2017).

3.4. Verilerin Toplanması

Bu çalışmadaki anket formu Balıkesir ilinde sportif rekreasyon etkinliklerine en az haftada bir kez katılan bireylere uygulanmıştır. Anket formu bireylere uygulanırken, Balıkesir ilindeki sportif rekreasyon alanları ile ilgili olduğu ifadelerin bu kapsamda değerlendirilip cevaplanması gerektiği vurgulanmıştır. Veri toplama araçları, beden eğitimi ve spor alanında lisans ve yüksek lisans eğitimi alan öğrenciler ve araştırmacı tarafından yüz yüze uygulanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan bireylere, elde edilen bilgilerin sadece bu araştırma kapsamında kullanılacağı anketi uygulayan araştırmacılar ve araştırmacının kendisi tarafından belirtilmiştir. Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Klinik Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik onay ve Balıkesir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nden çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için izin alınmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Bu çalışmada kullanılan ölçek formlarına verilen cevapların analizinde SPSS 25.0 programı kullanılmıştır. Bu çalışmada kullanılan veriler yüz yüze elde edilmiş, SPSS programına aktarılmış, kayıp ve uç verilerden arındırılmış ve ham veriler üzerinde ilgili analizler gerçekleştirilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerleri kontrol edilmiştir. Bu değerlerin +1,5 ve -1,5 arasında olduğu belirlenmiş olup verilerin normal dağılım sergilediği belirlenmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2006). Normal dağılım sergilediği belirlenen veriler üzerinde araştırmanın hipotezleri doğrultusunda yüzde, frekans, T-Testi, Anova analizleri ve Pearson Momentler Korelasyon analizi uygulanmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Yapılan araştırmada rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin demografik özellikleri Tablo: 4.1’te verilmiştir.

Tablo: 4.1. Araştırmaya katılan bireylerin sosyo-demografik değişkenlere ilişkin analiz sonuçları.

Değişken	n	f	%
Cinsiyet	Erkek	327	56.5
	Kadın	252	43.5
	Toplam	579	100
Yaş	18-29	188	32.5
	30-39	135	23.3
	40-49	160	27.6
	50 yaş ve üstü	96	16.6
	Toplam	579	100
	Gelir Durumu	0-2,850 TL	112
2,851-5,000 TL		211	36.4
5,001-8,000 TL		180	31.1
8,001 TL ve üstü		76	13.1
Toplam		579	100
Eğitim Durumu	Ortaokul	70	12.1
	Lise	325	56.1
	Lisans	140	24.2
	Lisansüstü	44	7.6
	Toplam	579	100
Etkinlik Sıklığı	1 gün	41	7.1
	2 gün	330	57
	3 gün	180	31.1
	4 gün	28	4.8
	Toplam	579	100

Tablo 4.1’ de görüldüğü üzere çalışmamıza, %43.5’i (252) kadın, %56.5’i (327) erkek toplam 579 bireyin katıldığı görülmektedir. Katılımcıların %32.5’i (188) 18-29, %23.3’ü (135) 30-39, %27.6’sı (160) 40-49, %16.6’sı (96) ise 50 yaş ve üstü, %19.3’ü (112) 0-2,850 TL, %36.4’ü (211) 2,851-5,000 TL, %31.1’i (180) 5,001-8,000 TL ve %13.1’sinin ise (76) 8,001 TL ve üstü gelire sahip oldukları, %12.1’i (70) ortaokul, %56.1’i (325) lise, %24.2’si (140) lisans ve %7.6’sının ise (44) lisansüstü eğitime sahip oldukları, %7.1’i (41) 1 gün, %57’si (330) 2 gün, %31.1’i (180) 3 gün ve %4.8’i ise (28) 4 gün rekreasyon etkinliklerine katıldıkları görülmektedir.

4.2. Güvenirlik Analizi

Araştırmamızın bu kısmında, elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucunda çıkan bulguları içermektedir. Araştırmamızda kullanılan ölçek ve alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları, ayrıca ölçek ve ölçek alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı değerler Tablo: 4.2’te verilmiştir.

Tablo: 4.2. Ölçekler ve alt boyutları geçerlilik ve güvenirlilik analizi sonuçları.

Ölçekler	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach Alpha
Güvenlik Engeli	0.17	-1.49	0.99
Zaman Engeli	-0.37	-1.10	0.94
Arkadaş Engeli	-0.70	-0.70	0.98
Spor Alanı Engeli	-0.98	1.04	0.98
Bireysel Engel	0.30	-1.38	0.98
RAKE	-0.74	0.13	0.73
Sportif Çeşitlilik	-0.49	-0.67	0.76
Personel	-0.62	0.24	0.85
Konum	-0.96	-0.28	0.94
Fiziki İmkanlar	0.37	-1.15	0.74
Aktivite	-0.28	-1.36	0.74
RATE	0.10	-0.43	0.77
Fiziksel Fayda	-0.84	-0.91	0.88
Psikolojik Fayda	0.71	0.77	0.87
Sosyal Fayda	1.17	-0.57	0.99
RFÖ	0.80	0.03	0.91

Tablo 4.2’ de görüldüğü üzere çalışmamıza rekreasyon etkinliklerine katılan bireylere uygulanan “RAKE” ölçeğinin alt boyutlarından “Güvenlik Engelinin” çarpıklık (0.17), basıklık (-1.49) ve Cronbach’s Alpha katsayısının (0.99), “Zaman Engelinin” çarpıklık (-0.37), basıklık (-1.10) ve Cronbach’s Alpha katsayısının (0.94), “Arkadaş Engelinin” çarpıklık (-0.70), basıklık (-0.70) ve Cronbach’s Alpha katsayısının (0.98), “Spor Alanı Engelinin” çarpıklık (-0.98), basıklık (1.04) ve Cronbach’s Alpha katsayısının (0.98), “Bireysel Engelinin” çarpıklık (0.30), basıklık (-1.38) ve Cronbach’s Alpha katsayısının (0.98), “RAKE” ölçek toplam puanlarının çarpıklık (-0.74), basıklık (0.13) ve Cronbach’s Alpha katsayısının (0.73) olduğu görülmektedir. “RATE” ölçeğinin alt boyutlarından “Sportif Çeşitliliğin” çarpıklık (-0.49), basıklık (-0.67) ve Cronbach’s Alpha katsayısının (0.76), “Personelin” çarpıklık (-0.62), basıklık (0.24) ve Cronbach’s Alpha katsayısının (0.85), “Konumun” çarpıklık

(-0.96), basıklık (-0.28) ve Cronbach's Alpha katsayısının (0.94), "Fiziki İmkanların" çarpıklık (0.37), basıklık (-1.15) ve Cronbach's Alpha katsayısının (0.74), "Aktivitenin" çarpıklık (-0.28), basıklık (-1.36) ve Cronbach's Alpha katsayısının (0.74), "RATE" ölçek toplam puanlarının çarpıklık (0.10), basıklık (-0.43) ve Cronbach's Alpha katsayısının ise (0.77) olduğu görülmektedir. "RFÖ" ölçeğinin alt boyutlarından "Fiziksel Faydanın" çarpıklık (-0.84), basıklık (-0.91) ve Cronbach's Alpha katsayısının (0.88), "Psikolojik Faydanın" çarpıklık (0.71), basıklık (0.77) ve Cronbach's Alpha katsayısının (0.87), "Sosyal Faydanın" çarpıklık (1.17), basıklık (-0.57) ve Cronbach's Alpha katsayısının (0.99), "RFÖ" ölçek toplam puanlarının çarpıklık (0.80), basıklık (0.03) ve Cronbach's Alpha katsayısının ise (0.91) olduğu görülmektedir. Bu değerler çalışmamızda kullanılan ölçeklerin ve ölçek alt boyutlarının normal dağılım sergilediğini ve tutarlılık kat sayılarının oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

4.3. "RAKE", "RATE" Ve "RFÖ" Ve Alt Boyutlarına İlişkin Tanımlayıcı Değerler

Katılımcıların "Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri", "Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri" ve "Rekreasyon Fayda Ölçeği" ve alt boyutlarına ilişkin minimum ve maximum verdikleri puanlar Tablo: 4.3'te verilmiştir.

Tablo: 4.3. Ölçek ve alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı değerler.

DEĞİŞKENLER	Minimum	Maximum	\bar{x}	SS
Güvenlik Engeli	4.00	20.00	11.68	5.75
Zaman Engeli	3.00	15.00	9.68	3.61
Arkadaş Engeli	3.00	15.00	10.73	3.57
Spor Alanı Engeli	6.00	15.00	12.21	2.40
Bireysel Engel	4.00	17.00	8.68	4.33
RAKE	26.00	70.00	52.98	9.09
Sportif Çeşitlilik	6.00	15.00	12.39	2.45
Personel	8.00	20.00	17.66	2.39
Konum	6.00	15.00	12.40	3.01
Fiziki İmkanlar	32.00	45.00	38.54	3.91
Aktivite	18.00	25.00	22.16	2.57
RATE	81.00	120.00	103.15	7.98
Fiziksel Fayda	28.00	35.00	32.51	2.66
Psikolojik Fayda	27.00	40.00	33.49	3.15
Sosyal Fayda	36.00	45.00	38.17	3.72
RFÖ	94.00	120.00	104.17	6.65

Tablo 4.3'te görüldüğü üzere katılımcıların ölçek ve ölçek alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı değerlerine bakıldığında “RAKE” ölçeğinin alt boyutları; “Güvenlik Engeli” (11.68), “Zaman Engeli” (9.68), “Arkadaş Engeli” (10.73) orta, “Spor Alanı Engeli” ortalaması (12.21) yüksek, “Bireysel Engel” ortalaması (8.68) ve ölçek toplam puanlarının ortalaması ise (52.98) düşük, “RATE” ölçeğinin alt boyutları; “Sportif Çeşitlilik” (12.39), “Personel” (17.66), “Konum” (12.40), “Fiziki İmkanlar” (38.54) ve “Aktivite” (22.16) ve ölçek toplam puanlarının (103.15) ortalamalarının yüksek, “RFÖ” alt boyutları ise “Fiziksel Fayda” (32.51), “Psikolojik Fayda” (33.49), “Sosyal Fayda” (38.17) ve ölçek toplam puanlarının (104.17) yüksek tanımlayıcı bir değere sahip oldukları görülmektedir.

4.4. Cinsiyetin Rekreasyon Alanı Katılım Engellerine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon alanı katılım engelleri ölçek ve ölçek alt boyutlarından aldıkları toplam puanların cinsiyet değişkenine göre T-Testi analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.4'te verilmiştir.

Tablo: 4.4. Rekreasyon alanı katılım engellerinin cinsiyet değişkenine göre t-test analiz sonuçları.

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	SS	t	p
Güvenlik Engeli	Erkek	327	8.22	4.32	-22.64	0.000**
	Kadın	252	16.17	4.02		
Zaman Engeli	Erkek	327	10.44	3.48	5.90	0.000**
	Kadın	252	8.71	3.54		
Arkadaş Engeli	Erkek	327	10.52	3.52	-1.58	0.114
	Kadın	252	10.99	3.63		
Spor Alanı Engeli	Erkek	327	12.16	2.28	-0.63	0.526
	Kadın	252	12.28	2.55		
Bireysel Engel	Erkek	327	9.78	4.38	7.44	0.000**
	Kadın	252	7.24	3.83		
RAKE	Erkek	327	51.12	9.24	-5.84	0.000**
	Kadın	252	55.40	8.31		

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.4 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde; “Güvenlik Engelinin” (t=-22.64; p<0.01) ve “RAKE” (t=-5.84; p<0.01) ölçeğinin toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın kadın katılımcılardan

kaynaklandığı, “Zaman Engelinin” ($t=5.90$; $p<0.01$) ve “Bireysel Engelin” ($t=7.44$; $p<0.01$) anlamlı fark gösterdiği ve bu farkların erkek katılımcılardan kaynaklandığı tespit edilmiştir. “Arkadaş Engelinin” ve “Spor Alanı Engelinin” ise anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

4.5. Yaşın Rekreasyon Alanı Katılım Engellerine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon alanı katılım engelleri ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların yaş değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.5’te verilmiştir.

Tablo: 4.5. Rekreasyon alanı katılım engellerinin yaş değişkenine göre anova analiz sonuçları.

Alt Boyutlar	Yaş	n	\bar{X}	SS	F	P	Tamhane
Güvenlik Engeli	1-18-29 yaş	188	12.00	6.42	11.01	0.000**	1,2,4>3
	2-30-39 yaş	135	13.24	5.65			
	3-40-49 yaş	160	9.65	5.18			
	4-50 yaş ve üstü	96	12.25	4.43			
Zaman Engeli	1-18-29 yaş	188	9.02	4.45	24.02	0.000**	2>1,3,4 1,2,3>4
	2-30-39 yaş	135	11.73	1.34			
	3-40-49 yaş	160	9.57	3.69			
	4-50 yaş ve üstü	96	8.29	2.41			
Arkadaş Engeli	1-18-29 yaş	188	12.27	3.23	43.68	0.000**	1>2,3 2>3 4>3
	2-30-39 yaş	135	10.51	2.78			
	3-40-49 yaş	160	8.48	3.49			
	4-50 yaş ve üstü	96	11.75	3.36			
Spor Alanı Engeli	1-18-29 yaş	188	13.95	1.43	128.39	0.000**	1>2,3,4 2>3,4 3>4
	2-30-39 yaş	135	12.32	0.99			
	3-40-49 yaş	160	11.73	2.36			
	4-50 yaş ve üstü	96	9.45	2.49			
Bireysel Engel	1-18-29 yaş	188	5.69	2.43	65.49	0.000**	2,3,4>1 2>3,4 2>3
	2-30-39 yaş	135	11.26	3.27			
	3-40-49 yaş	160	9.65	4.30			
	4-50 yaş ve üstü	96	9.28	5.24			
RAKE	1-18-29 yaş	188	52.94	6.70	37.46	0.000**	1>3 2>1,3,4
	2-30-39 yaş	135	59.08	4.35			
	3-40-49 yaş	160	49.09	11.28			
	4-50 yaş ve üstü	96	51.02	9.63			

$p<0.01$ ** , $p<0.05$ *

Tablo 4.5 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin yaş değişkenine göre incelendiğinde; “Güvenlik Engelinin” ($F=11.01$; $p<0.01$) anlamlı fark gösterdiği, “40-49” yaş arası bireylerin ortalamasının düşük, “Zaman Engelinin” ($F=24.02$; $p<0.01$)

anlamli fark gosterdigi "30-39" yas arasi bireylerin ortalamasinin yuksek ve "50 yas ve ustü" bireylerin ortalamasinin diger yas gruplarına göre dusük olduğu tespit edilmiştir.

"Arkadas Engelinin" anlamli fark gosterdigi ($F=43.68$; $p<0.01$), "18-29" yas arasi bireylerin "30-39 ve "40-49" yas arasi bireylere, "30-39" arasi bireylerin "40-49" yas arasi bireylere, "50 yas üstü" bireylerin "40-49" yas arasi bireylere göre ortalamasinin yuksek olduğu tespit edilmiştir.

"Spor Alanı Engelinin" anlamli bir fark gosterdigi ($F=128.39$; $p<0.01$), "18-29" yas arasi bireylerin diger yas gruplarına, "30-39" yas arasi bireylerin "40-49" ve "50 yas üstü" bireylere, "40-49" yas arasi bireylerin "50 yas üstü" bireylere göre ortalamasinin yuksek olduğu tespit edilmiştir.

"Bireysel Engelin" anlamli bir fark gosterdigi ($F=65.49$; $p<0.01$), "18-29" yas arasi bireylerin diger yas gruplarına göre ortalamasinin dusük, "30-39" yas arasi bireylerin "40-49" ve "50 yas üstü" bireylere göre ortalamasinin ve "30-39" yas arasi bireylerin "40-49" yas arasi bireylere göre ortalamasinin yuksek olduğu tespit edilmiştir.

"RAKE" ölçeğinin toplam puanlarının ise anlamli fark gosterdigi ($F=37.46$; $p<0.01$), "18-29" yas arasi bireylerin 40-49 yas arasi bireylere ve 30-39 yas aralığındaki bireylerin diger yas gruplarına göre ortalamalarının ise yuksek olduğu tespit edilmiştir.

4.6. Gelir Durumunun Rekreasyon Alanı Katılım Engellerine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon alanı katılım engelleri ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların yaş değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.6’da verilmiştir.

Tablo: 4.6. Rekreasyon alanı katılım engellerinin gelir durumu değişkenine göre anova analiz sonuçları.

Alt Boyutlar	Gelir Durumu	n	\bar{X}	SS	F	p	Tamhane
Güvenlik Engeli	1- 0-2,850 TL	112	10.25	7.16	20.76	0.000**	2,4>1 2,4>3 4>2
	2- 2,851-5,000 TL	211	12.72	5.23			
	3- 5,001-8,000 TL	180	9.93	4.78			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	15.05	4.80			
Zaman Engeli	1- 0-2,850 TL	112	9.50	4.57	4.95	0.002*	2,3>4
	2- 2,851-5,000 TL	211	10.24	3.45			
	3- 5,001-8,000 TL	180	9.69	2.92			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	8.42	3.61			
Arkadaş Engeli	1- 0-2,850 TL	112	12.03	3.47	61.68	0.000**	1,2>3,4
	2- 2,851-5,000 TL	211	12.42	2.67			
	3- 5,001-8,000 TL	180	8.60	2.95			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	9.16	3.98			
Spor Alanı Engeli	1- 0-2,850 TL	112	14.06	2.42	43.04	0.000**	1>2,3,4 3,4>2
	2- 2,851-5,000 TL	211	11.17	2.59			
	3- 5,001-8,000 TL	180	12.28	1.26			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	12.19	2.26			
Bireysel Engel	1- 0-2,850 TL	112	4.80	1.59	50.10	0.000**	2,3,4>1 3>4
	2- 2,851-5,000 TL	211	9.62	4.38			
	3- 5,001-8,000 TL	180	10.11	4.02			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	8.37	4.31			
RAKE	1- 0-2,850 TL	112	50.65	8.72	16.40	0.000**	2>1,3
	2- 2,851-5,000 TL	211	56.17	6.64			
	3- 5,001-8,000 TL	180	50.62	9.84			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	53.19	10.9			

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.6 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin gelir değişkenine göre incelendiğinde; “Güvenlik Engelinin” anlamlı fark gösterdiği (F=20.76; p<0.01), “2,851-5,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelire sahip bireyler “0-2,850 TL” gelire sahip bireylere göre, “2,851-5,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelire sahip bireyler “5,001-8,000 TL” gelire sahip bireylere göre, “8,001 TL ve üstü” gelire sahip bireylerin “2,851-5,000 TL” gelire sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Zaman Engelinin” anlamlı fark gösterdiği (F=4.95; p<0.01), “2,851-5,000 TL” ve “5,001-8,000 TL” gelire sahip bireylerin “8,001 TL ve üstü” gelire sahip olan bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Arkadaş Engelinin” anlamlı fark gösterdiği ($F=61.68$; $p<0.01$), “0-2,850 TL” ve “2,851-5,000 TL” gelire sahip bireyler “5,001-8,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelire sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Spor Alanı Engelinin” ($F=43.04$; $p<0.01$) anlamlı fark gösterdiği, “0-2,850 TL” gelire sahip bireylerin diğer gelire sahip bireylere, “5,001-8,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelire sahip bireylerin “2,851-5,000 TL” gelire sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Bireysel Engelin” anlamlı bir fark gösterdiği ($F=50.10$; $p<0.01$), “0-2,850 TL” gelire sahip bireylerin diğer gelire sahip bireylere göre ortalamalarının düşük, “5,001-8,000 TL” gelire sahip bireylerin “8,001 TL ve üstü” gelire sahip bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“RAKE” ölçeğinin toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği ($F=16.40$; $p<0.01$), “2,851-5,000 TL” gelire sahip olan bireylerin “0-2,850 TL” ve “5,001-8,000 TL” gelire sahip bireylere göre ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.7. Eğitim Durumunun Rekreasyon Alanı Katılım Engellerine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon alanı katılım engelleri ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların eğitim değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.7’de verilmiştir.

Tablo: 4.7. Rekreasyon alanı katılım engellerinin eğitim durumu değişkenine göre anova analiz sonuçları.

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	n	\bar{X}	SS	F	p	Tamhane
Güvenlik Engeli	1- Ortaokul	70	11.84	5.79	0.32	0.805	-
	2- Lise	325	11.74	5.84			
	3- Lisans	140	11.31	5.73			
	4- Lisansüstü	44	12.18	5.19			
Zaman Engeli	1- Ortaokul	70	11.13	2.23	33.83	0.000*	1,2>3,4
	2- Lise	325	10.51	3.71			
	3- Lisans	140	7.51	2.88			
	4- Lisansüstü	44	8.18	3.19			
Arkadaş Engeli	1- Ortaokul	70	12.73	1.25	70.40	0.000*	1>2,3,4 2>3,4
	2- Lise	325	11.78	3.08			
	3- Lisans	140	7.74	3.54			
	4- Lisansüstü	44	9.27	3.29			
Spor Alanı Engeli	1- Ortaokul	70	10.11	2.80	24.11	0.000*	2,3,4>1 2>3,4
	2- Lise	325	12.65	2.34			
	3- Lisans	140	12.26	2.08			
	4- Lisansüstü	44	12.14	0.90			
Bireysel Engel	1- Ortaokul	70	10.68	4.34	7.64	0.000*	1>2,3,4
	2- Lise	325	8.72	4.48			
	3- Lisans	140	7.74	3.66			
	4- Lisansüstü	44	8.18	4.22			
RAKE	1- Ortaokul	70	56.50	7.53	44.02	0.000*	1,2>3,4
	2- Lise	325	55.41	6.34			
	3- Lisans	140	46.57	11.06			
	4- Lisansüstü	44	49.95	10.73			

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.7 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin eğitim durumu değişkenine göre “Zaman Engelinin” anlamlı fark gösterdiği (F=33.83; p<0.01), “ortaokul” ve “lise” eğitimi alan bireylerin “lisans” ve “lisansüstü” eğitim alan bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. “Arkadaş Engelinin” anlamlı fark gösterdiği (F=70.40; p<0.01), “ortaokul” eğitimi alan bireylerin “lise”, “lisans” ve “lisansüstü” eğitim alan bireylere göre, “lise” eğitimi alan bireylerin “lisans” ve “lisansüstü” eğitimi alan bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir. “Spor Alanı Engelinin” anlamlı fark gösterdiği (F=24.11; p<0.01), “lise”, “lisans” ve “lisansüstü” eğitimi alan bireylerin “ortaokul” eğitimi alan bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. “Bireysel Engelin” anlamlı fark gösterdiği (F=7.64;

p<0.01), “ortaokul” eğitimi alan bireylerin “lise”, “lisans” ve “lisansüstü” eğitimi alan bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir. “RAKE” ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği (F=44.02; p<0.01), “ortaokul” ve “lise” eğitimi alan bireylerin “lisans” ve “lisansüstü” eğitimi alan bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu ve “Güvenlik Engelinin” ise anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir.

4.8. Katılım Sıklıklarının Rekreasyon Alanı Katılım Engellerine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon alanı katılım engelleri ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların rekreasyon etkinliklerine haftalık katılım sıklıkları değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.8’de verilmiştir.

Tablo: 4.8. Rekreasyon alanı katılım engellerinin katılım sıklığı değişkenine göre anova analiz sonuçları.

Alt Boyutlar	Katılım Sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	P	Tamhane
Güvenlik Engeli	1- 1 gün	41	10.75	6.07	50.78	0.000**	1,4>3 2>1,3
	2- 2 gün	330	13.79	5.26			
	3- 3 gün	180	7.95	4.75			
	4- 4 gün	28	12.14	4.27			
Zaman Engeli	1- 1 gün	41	11.32	2.21	8.23	0.000**	1>2,3,4 2>4
	2- 2 gün	330	9.93	3.35			
	3- 3 gün	180	9.22	4.02			
	4- 4 gün	28	7.43	4.03			
Arkadaş Engeli	1- 1 gün	41	10.73	2.80	30.37	0.000**	1>4 2>3,4
	2- 2 gün	330	11.73	2.78			
	3- 3 gün	180	9.47	4.16			
	4- 4 gün	28	7.00	3.89			
Spor Alanı Engeli	1- 1 gün	41	13.31	1.51	10.29	0.000**	1>2,4 3>2
	2- 2 gün	330	11.76	2.78			
	3- 3 gün	180	12.75	1.68			
	4- 4 gün	28	12.43	1.07			
Bireysel Engel	1- 1 gün	41	11.68	2.95	15.46	0.000**	1>2,3,4 2>3,4
	2- 2 gün	330	9.11	4.33			
	3- 3 gün	180	7.58	4.18			
	4- 4 gün	28	6.28	3.68			
RAKE	1- 1 gün	41	57.80	5.18	70.04	0.000**	1,2>3,4
	2- 2 gün	330	56.32	6.81			
	3- 3 gün	180	46.97	9.55			
	4- 4 gün	28	45.28	9.29			

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.8 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin rekreasyon etkinliklerine haftalık katılma sıklığı değişkenine göre incelendiğinde; “Güvenlik Engelinin”

anlamli fark gosterdigi ($F=50.78$; $p<0.01$), “1 gUn” ve “4 gUn” katilan bireylerin “3 gUn” katilan bireylere ve “2 gUn” katilan bireylerin “1 ve 3 gUn” katilan bireylere gOre ortalamalarının yUksek olduğu tespit edilmiştir.

“Zaman Engelinin” anlamli fark gosterdigi ($F=8.23$; $p<0.01$), “1 gUn” katilan bireylerin “2, 3 ve 4 gUn” katilan bireylere ve “2 gUn” katilan bireylerin “4 gUn” katilan bireylere gOre ortalamasının yUksek olduğu tespit edilmiştir.

“Arkadaş Engelinin” anlamli fark gosterdigi ($F=30.37$; $p<0.01$), “1 gUn” katilan bireylerin “4 gUn” katilan bireylere ve “2 gUn” katilan bireylerin “3 ve 4 gUn” katilan bireylere gOre ortalamasının yUksek olduğu tespit edilmiştir.

“Spor Alanı Engelinin” anlamli fark gosterdigi ($F=10.29$; $p<0.01$), “1 gUn” katilan bireylerin “2 ve 4 gUn” katilan bireylere ve “3 gUn” katilan bireylerin “2 gUn” katilan bireylere gOre ortalamasının yUksek olduğu tespit edilmiştir.

“Bireysel Engelin” anlamli fark gosterdigi ($F=15.46$; $p<0.01$), “1 gUn” katilan bireylerin “2, 3 ve 4 gUn” katilan bireylere ve “2 gUn” katilan bireylerin “3 ve 4 gUn” katilan bireylere gOre ortalamasının yUksek olduğu tespit edilmiştir.

“RAKE” oLçek toplam puanlarının anlamli fark gosterdigi ($F=70.04$; $p<0.01$), “1 ve 2 gUn” katilan bireylerin “3 ve 4 gUn” katilan bireylere gOre ortalamaların yUksek olduğu tespit edilmiştir.

4.9. Cinsiyetin Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların cinsiyet değişkenine göre T-Test analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.9’da verilmiştir.

Tablo: 4.9. Rekreasyon alanı tercih etkenlerinin cinsiyet değişkenine göre t-test analiz sonuçları.

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	SS	t	p
Sportif Çeşitlilik	Erkek	327	11.85	2.53	-6.16	0.000**
	Kadın	252	13.08	2.15		
Personel	Erkek	327	17.44	2.67	-2.57	0.010*
	Kadın	252	17.94	1.93		
Konum	Erkek	327	11.26	3.22	-12.25	0.000**
	Kadın	252	13.88	1.89		
Fiziki İmkanlar	Erkek	327	39.02	4.25	3.47	0.001*
	Kadın	252	37.92	3.32		
Aktivite	Erkek	327	23.30	2.22	14.05	0.000**
	Kadın	252	20.69	2.22		
RATE	Erkek	327	102.88	9.05	-0.99	0.322
	Kadın	252	103.51	6.31		

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.9 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde; “Sportif Çeşitlilik” (F=-6.16; p<0.01), “Personel” (F=-2.57; p<0.05), ve “Konum” (F=-12.25; p<0.01) tercih etkenlerinin anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın kadın katılımcılardan kaynaklandığı tespit edilmiştir.

“Fiziki İmkanlar” (F=3.47; p<0.01) ve “Aktivite” (F=14.05 p<0.01) tercih etkenlerinin anlamlı fark gösterdiği bu farkın erkek katılımcılardan kaynaklandığı tespit edilmiştir.

“RATE” ölçek toplam puanlarının ise anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir.

4.10. Yaşın Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların yaş değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.10’da verilmiştir.

Tablo: 4.10. Rekreasyon alanı tercih etkenlerinin yaş değişkenine göre anova analiz sonuçları.

Alt Boyutlar	Yaş	n	\bar{X}	SS	F	p	Tamhane
Sportif Çeşitlilik	1- 18-29 yaş	188	12.13	2.92	2.40	0.067	-
	2- 30-39 yaş	135	12.59	1.12			
	3- 40-49 yaş	160	12.70	2.49			
	4- 50 yaş ve üstü	96	12.08	2.64			
Personel	1- 18-29 yaş	188	16.17	2.04	44.64	0.000**	2,3,4>1
	2- 30-39 yaş	135	18.52	1.96			
	3- 40-49 yaş	160	18.22	1.97			
	4- 50 yaş ve üstü	96	18.42	2.83			
Fiziki İmkanlar	1- 18-29 yaş	188	12.04	2.44	56.83	0.000**	2,4>1 1,4>3 2>3,4
	2- 30-39 yaş	135	14.38	1.62			
	3- 40-49 yaş	160	10.55	3.53			
	4- 50 yaş ve üstü	96	13.42	2.51			
Konum	1- 18-29 yaş	188	38.45	3.79	11.55	0.000**	2>1,3,4
	2- 30-39 yaş	135	40.09	4.71			
	3- 40-49 yaş	160	37.51	3.43			
	4- 50 yaş ve üstü	96	38.27	2.88			
Aktivite	1- 18-29 yaş	188	21.99	2.18	14.19	0.000**	3>1 1,2,3>4
	2- 30-39 yaş	135	22.21	2.98			
	3- 40-49 yaş	160	23.04	2.46			
	4- 50 yaş ve üstü	96	20.98	2.29			
RATE	1- 18-29 yaş	188	100.78	7.82	24.50	0.000**	2,4>1 2>3,4
	2- 30-39 yaş	135	107.79	9.26			
	3- 40-49 yaş	160	102.02	5.99			
	4- 50 yaş ve üstü	96	103.17	6.48			

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.10 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin yaş değişkenine göre incelendiğinde; “Personel” (F=44.64; p<0.01) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği “30-39”, “40-49” ve “50 yaş üstü” katılımcıların “18-29 yaş” arası katılımcılara göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Fiziki İmkanlar” (F=56.83; p<0.01) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği “30-39” ve “50 yaş üstü” katılımcıların “18-29” yaş arası bireylere göre ortalamalarının yüksek, “18-29” ve “50 yaş üstü” bireylerin “40-49” yaş arası bireylere göre ortalamalarının yüksek ve “30-39” yaş arası bireylerin “40-49” ve “50 yaş ve üstü” bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Konum” ($F=11.55$; $p<0.01$) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği “30-39” yaş arası bireylerin “18-29”, “40-49” ve “50 yaş ve üstü” bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Aktivite” tercih etkeninin ($F=14.19$; $p<0.01$) anlamlı fark gösterdiği “40-49” yaş arası bireylerin “18-29” yaş arası bireylere göre ortalamasının, “18-29”, “30-39” ve 40-49 yaş” arası bireylerin “50 yaş ve üstü” bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“RATE” ($F=24.50$; $p<0.01$) ölçek toplam puanının anlamlı fark gösterdiği, “30-39” ve 50 yaş ve üstü” arası bireylerin “18-29” yaş arası bireylere göre ortalamalarının, “30-39” yaş arası bireylerin “40-49” ve 50 yaş ve üstü” bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Sportif Çeşitlilik” tercih etkeninin anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

4.11. Gelir Durumunun Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların gelir değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.11’de verilmiştir.

Tablo: 4.11. Rekreasyon alanı tercih etkenlerinin gelir durumu değişkenine göre anova analiz sonuçları.

Alt Boyutlar	Gelir Durumu	n	\bar{X}	SS	F	p	Tamhane
Sportif Çeşitlilik	1- 0-2,850 TL	112	11.07	3.23	45.64	0.000**	3,4>1,2 4>3
	2- 2,851-5,000 TL	211	11.68	2.27			
	3- 5,001-8,000 TL	180	13.35	1.47			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	14.00	1.49			
Personel	1- 0-2,850 TL	112	16.25	1.96	97.42	0.000**	3,4>1 3>2,4
	2- 2,851-5,000 TL	211	16.74	2.08			
	3- 5,001-8,000 TL	180	19.64	1.14			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	17.58	2.85			
Konum	1- 0-2,850 TL	112	11.41	2.59	18.92	0.000**	2,4>1 2,4>3
	2- 2,851-5,000 TL	211	13.41	1.69			
	3- 5,001-8,000 TL	180	11.58	4.11			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	13.00	2.29			
Fiziki İmkanlar	1- 0-2,850 TL	112	38.14	3.79	40.60	0.000**	3>1,2,4 1>4
	2- 2,851-5,000 TL	211	37.51	3.24			
	3- 5,001-8,000 TL	180	40.87	3.91			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	36.49	3.10			
Aktivite	1- 0-2,850 TL	112	21.46	2.44	46.60	0.000**	1,3>2 3>4
	2- 2,851-5,000 TL	211	21.28	2.31			
	3- 5,001-8,000 TL	180	23.84	2.24			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	21.67	2.27			
RATE	1- 0-2,850 TL	112	98.34	7.21	79.30	0.000**	2,3,4>1 3>2,4
	2- 2,851-5,000 TL	211	100.61	6.70			
	3- 5,001-8,000 TL	180	109.30	6.29			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	102.74	7.03			

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.11 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin gelir durumu değişkenine göre incelendiğinde; “Sportif Çeşitlilik” (F=45.64; p<0.01) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, “5,001-8,000 TL” ve “8,001 TL üstü” gelir durumuna sahip bireylerin “0-2,850 TL” ve “2,851-5,000 TL” gelir durumuna sahip bireylere, “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylerin ise “5,001-8,000 TL” gelir durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Personel” (F=97.42; p<0.01), tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, “5,001-8,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylerin “0-2,850 TL” gelir durumuna sahip bireylere, “5,001-8,000 TL” gelir durumuna sahip bireylerin ise

“2,851-5,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Konum” ($F=18.92$; $p<0.01$), tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, “2,851-5,000 TL” ve “8,000 TL ve üstü” gelire sahip bireylerin “0-2,850 TL” gelire sahip bireylere, “2,851-5,000 TL” ve “8,000 TL ve üstü” gelire sahip bireylerin ise 5,001-8,000 TL” gelire sahip bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Fiziki İmkanlar” ($F=40.60$; $p<0.01$), tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, “5,001-8,000 TL” gelir durumuna sahip bireylerin “0-2850 TL”, “2,851-5,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylere, “0-2,850 TL” gelir durumuna sahip bireylerin ise “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Aktivite” ($F=46.60$; $p<0.01$) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, “0-2,850 TL” ve “5,001-8,000 TL” gelir durumuna sahip bireylerin “2,851-5,000 TL” gelir durumuna sahip bireylere, “5,001-8,000 TL” gelir durumuna sahip bireylerin ise “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“RATE” ($F=79.30$; $p<0.01$), ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, “2,851-5,000 TL”, “5,001-8,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylerin “0-2,850 TL” gelire sahip bireylere, “5,001-8,000 TL” gelir durumuna sahip bireylerin ise “2,851-5,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.12. Eğitim Durumunun Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların eğitim değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.12’de verilmiştir.

Tablo: 4.12. Rekreasyon alanı tercih etkenlerinin eğitim durumu değişkenine göre anova analiz sonuçları.

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	n	\bar{X}	SS	F	p	Tamhane
Sportif Çeşitlilik	1- Ortaokul	70	10.64	1.27	60.17	0.000**	2,3,4>1 3,4>2
	2- Lise	325	11.84	2.42			
	3- Lisans	140	14.23	1.44			
	4- Lisansüstü	44	13.36	2.80			
Personel	1- Ortaokul	70	16.74	1.56	20.14	0.000**	3>1,2,4
	2- Lise	325	17.35	2.42			
	3- Lisans	140	18.91	1.85			
	4- Lisansüstü	44	17.36	3.21			
Konum	1- Ortaokul	70	13.60	1.54	69.58	0.000**	1,2,4>3
	2- Lise	325	13.17	2.25			
	3- Lisans	140	9.66	3.53			
	4- Lisansüstü	44	13.54	2.67			
Fiziki İmkanlar	1- Ortaokul	70	36.78	2.90	6.07	0.000**	2,3,4>1 2>3
	2- Lise	325	38.95	4.20			
	3- Lisans	140	38.50	3.65			
	4- Lisansüstü	44	38.45	3.01			
Aktivite	1- Ortaokul	70	20.40	2.02	18.89	0.000**	2,3,4>1 3,4>2
	2- Lise	325	22.10	2.56			
	3- Lisans	140	23.08	2.49			
	4- Lisansüstü	44	22.52	2.12			
RATE	1- Ortaokul	70	98.17	4.84	11.98	0.000**	2,3,4>1 3>2
	2- Lise	325	103.41	8.74			
	3- Lisans	140	104.38	6.65			
	4- Lisansüstü	44	105.25	7.03			

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.12 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde; “Sportif Çeşitlilik” (F=60.17; p<0.01) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, “Lise”, “Lisans” ve “Lisansüstü” eğitim durumuna sahip bireylerin “Ortaokul” eğitim durumuna sahip bireylere, “Lisans” ve “Lisansüstü” eğitim durumuna sahip bireylerin ise “Lise” eğitim durumuna sahip bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Personel” (F=20.14; p<0.01) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, “Lisans” eğitim durumuna sahip bireylerin “Ortaokul”, “Lise” ve “Lisansüstü” eğitim durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Konum” (F=69.58; p<0.01) tercih etkeninin tercihinin anlamlı fark gösterdiği, “Ortaokul”, “Lise” ve “Lisansüstü” eğitim durumuna sahip bireylerin “Lisans” eğitim durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Fiziki İmkanlar” (F=6.07; p<0.01) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, “Lise”, “Lisans” ve “Lisansüstü” eğitim durumuna sahip bireylerin “Ortaokul” eğitim durumuna sahip bireylere, “Lise” eğitim durumuna sahip bireylerin ise “Lisans” eğitim durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Aktivite” (F=18.89; p<0.01) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, “Lise”, “Lisans” ve “Lisansüstü” eğitim durumuna sahip bireylerin “Ortaokul” eğitim durumuna sahip bireylere, “Lisans” ve “Lisansüstü” eğitim durumuna sahip bireylerin ise “Lise” eğitim durumuna sahip bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“RATE” (F=11.98; p<0.01) ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, “Lise”, “Lisans” ve “Lisansüstü” eğitim durumuna sahip bireylerin “Ortaokul” eğitim durumuna sahip bireylere, “Lisans” eğitim durumuna sahip bireylerin ise “Lise” eğitim durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.13. Katılım Sıklıklarının Rekreasyon Alanı Tercih Etkenlerine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeğinden ve ölçek alt boyutlarından aldıkları toplam puanların rekreasyon etkinliklerine haftalık katılım sıklıkları değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo:4.13’de verilmiştir.

Tablo: 4.13. Rekreasyon alanı tercih etkenlerinin etkinlik sıklığı durumu değişkenine göre anova analiz sonuçları.

Alt Boyutlar	Katılım Sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	p	Tamhane
Sportif Çeşitlilik	1- 1 gün	41	11.66	1.99	1.33	0.262	-
	2- 2 gün	330	12.44	2.06			
	3- 3 gün	180	12.42	3.11			
	4- 4 gün	28	12.57	2.30			
Personel	1- 1 gün	41	16.00	2.58	13.83	0.000**	2,3>1 3>2
	2- 2 gün	330	17.64	2.18			
	3- 3 gün	180	18.27	2.28			
	4- 4 gün	28	16.43	3.44			
Konum	1- 1 gün	41	11.51	1.61	79.67	0.000**	2>1 2,4>3
	2- 2 gün	330	13.74	1.71			
	3- 3 gün	180	10.14	3.71			
	4- 4 gün	28	12.43	2.54			
Fiziki İmkanlar	1- 1 gün	41	36.46	3.15	11.12	0.000**	2,3>1 3>2,4
	2- 2 gün	330	38.23	3.75			
	3- 3 gün	180	39.73	4.13			
	4- 4 gün	28	37.67	3.04			
Aktivite	1- 1 gün	41	21.15	2.25	33.11	0.000**	2>1 3>2,4
	2- 2 gün	330	21.59	2.56			
	3- 3 gün	180	23.62	2.04			
	4- 4 gün	28	21.14	2.24			
RATE	1- 1 gün	41	96.78	5.69	11.99	0.000**	2,3>1
	2- 2 gün	330	103.63	7.19			
	3- 3 gün	180	104.18	9.04			
	4- 4 gün	28	100.25	7.81			

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.13 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin haftalık katılma sıklığı değişkenine göre incelendiğinde; “Personel” (F=13.83; p<0.01) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, “2 ve “3 gün” rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin “1 gün” katılan bireylere, “3 gün” katılan bireylerin ise “2 gün” katılan bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Konum” (F=79.67; p<0.01) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, “2 gün” rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin “1 gün” katılan bireylere, “2 ve 4 gün”

rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin ise "3 gün" katılan bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

"Fiziki İmkanlar" (F=11.12; p<0.01) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, "2 ve 3 gün" rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin "1 gün" katılan bireylere, "3 gün" katılan bireylerin ise "2 ve 4 gün" katılan bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

"Aktivite" (F=33.11; p<0.01) tercih etkeninin anlamlı fark gösterdiği, "2 gün" rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin "1 gün" katılan bireylere, "3 gün" katılan bireylerin ise "2 ve 4 gün" katılan bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

"RATE" (F=11.99; p<0.01) ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, "2 ve 3 gün" rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin "1 gün" katılan bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu ve "Sportif Çeşitlilik" tercih etkeninin ise anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

4.14. Cinsiyetin Rekreasyon Fayda Ölçeğine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon fayda ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların cinsiyet değişkenine göre T-Testi analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.14'de verilmiştir.

Tablo 4.14. Rekreasyon fayda ölçeğinin cinsiyet değişkenine göre t-testi analizi sonuçları.

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	t	p
Fiziksel Fayda	Erkek	327	32.72	2.64	2.12	0.034*
	Kadın	252	32.25	2.68		
Psikolojik Fayda	Erkek	327	33.34	3.30	-1.28	0.199
	Kadın	252	33.68	2.92		
Sosyal Fayda	Erkek	327	37.92	3.59	-1.78	0.070
	Kadın	252	38.48	3.87		
RFÖ	Erkek	327	103.98	6.61	-0.76	0.444
	Kadın	252	104.41	6.70		

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.14 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, “Fiziksel Faydanın” (F=2.12; p<0.05) anlamlı fark gösterdiği, erkeklerin kadın katılımcılara göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Psikolojik Faydanın”, “Sosyal Faydanın” ve “RFÖ” toplam puanlarının anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

4.15. Yaşın Rekreasyon Fayda Ölçeğine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon fayda ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların yaş değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.15’de verilmiştir.

Tablo: 4.15. Rekreasyon fayda ölçeğinin yaş değişkenine göre anova analiz sonuçları.

Alt Boyutlar	Katılım Sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	p	Tamhane
Fiziksel Fayda	1- 18-29 yaş	188	32.44	2.35	23.16	0.000**	1,4>3 2>1,3,4
	2- 30-39 yaş	135	33.84	1.23			
	3- 40-49 yaş	160	31.39	3.34			
	4- 50 yaş ve üstü	96	32.67	2.61			
Psikolojik Fayda	1- 18-29 yaş	188	31.63	1.55	47.32	0.000**	2,3,4>1 3,4>2
	2- 30-39 yaş	135	33.52	3.18			
	3- 40-49 yaş	160	35.05	3.27			
	4- 50 yaş ve üstü	96	34.47	3.38			
Sosyal Fayda	1- 18-29 yaş	188	37.49	3.15	6.81	0.000**	3,4>1,2
	2- 30-39 yaş	135	37.64	3.44			
	3- 40-49 yaş	160	38.87	4.20			
	4- 50 yaş ve üstü	96	39.04	3.96			
RFÖ	1- 18-29 yaş	188	101.56	4.02	15.99	0.000**	2,3,4>1
	2- 30-39 yaş	135	105.01	5.85			
	3- 40-49 yaş	160	105.31	8.45			
	4- 50 yaş ve üstü	96	106.18	6.95			

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.15 rekreasyon etkinliklerine katılan bireyler yaş değişkenine göre incelendiğinde, “Fiziksel Faydanın” (F=23.16; p<0.01) anlamlı fark gösterdiği, “18-29” ve “50 yaş ve üstü” bireylerin “40-49” yaş arası bireylere, “30-39” yaş arası bireylerin, “18-29”, “40-49” ve “50 yaş ve üstü” bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Psikolojik Faydanın” (F=47.32; p<0.01) anlamlı fark gösterdiği, “30-39”, “40-49” ve “50 yaş ve üstü” bireylerin “18-29” yaş arası bireylere, “40-49” ve “50 yaş ve üstü” bireylerin “30-39 yaş” arası bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Sosyal Faydanın” (F=6.81; p<0.01) anlamlı fark gösterdiği, “40-49” ve “50 yaş ve üstü” bireylerin “18-29” ve “30-39” yaş arası bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“RFÖ” (F=15.99; p<0.01) toplam puanının anlamlı fark gösterdiği, “30-39”, “40-49” ve “50 yaş ve üstü” bireylerin “18-29 yaş” bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.16. Gelir Durumunun Rekreasyon Fayda Ölçeğine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon fayda ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların gelir değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.16’da verilmiştir.

Tablo: 4.16. Rekreasyon fayda ölçeğinin gelir durumu değişkenine göre anova analizi sonuçları.

Alt Boyutlar	Gelir Durumu	n	\bar{X}	SS	F	p	Tamhane
Fiziksel Fayda	1- 0-2,850 TL	112	33.85	0.75	55.08	0.000**	1>2,4 3,4>2 3>4
	2- 2,851-5,000 TL	211	30.97	2.77			
	3- 5,001-8,000 TL	180	33.59	2.36			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	32.29	2.61			
Psikolojik Fayda	1- 0-2,850 TL	112	31.74	2.07	21.22	0.000**	2,3>1 2,3>4
	2- 2,851-5,000 TL	211	33.88	2.78			
	3- 5,001-8,000 TL	180	34.42	3.62			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	32.76	3.08			
Sosyal Fayda	1- 0-2,850 TL	112	37.31	2.91	5.74	0.001*	2,4>1 4>3
	2- 2,851-5,000 TL	211	38.47	3.94			
	3- 5,001-8,000 TL	180	37.83	3.59			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	39.38	4.11			
RFÖ	1- 0-2,850 TL	112	102.90	3.85	6.56	0.000**	3>1,2
	2- 2,851-5,000 TL	211	103.31	7.13			
	3- 5,001-8,000 TL	180	105.84	7.23			
	4- 8,001 TL ve üstü	76	104.43	6.35			

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.16 rekreasyon etkinliklerine katılan bireyler gelir değişkenine göre incelendiğinde, “Fiziksel Faydanın” ($F=55.08$; $p<0.01$) anlamlı fark gösterdiği, “0-2,850 TL” gelir durumuna sahip bireylerin “2,851-5,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylere, “5,001-8,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylerin “2,851-5,000 TL” gelir durumuna sahip bireylere, “5,001-8,000 TL” gelir durumuna sahip bireylerin “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Psikolojik Faydanın” ($F=21.22$; $p<0.01$) anlamlı fark gösterdiği, “2,851-5,000 TL” ve “5,001-8,000 TL” gelir durumuna sahip bireylerin “0-2,850 TL” gelir durumuna sahip bireylere, “2,851-5,000 TL” ve “5,001-8,000 TL” gelir durumuna sahip bireylerin “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Sosyal Faydanın” ($F=5.74$; $p<0.01$) anlamlı fark gösterdiği, “2,851-5,000 TL” ve “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylerin “0-2,850 TL” gelir durumuna sahip bireylere, “8,001 TL ve üstü” gelir durumuna sahip bireylerin “5,001-8,000 TL” gelir durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“RFÖ” ($F=6.56$; $p<0.01$) toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, “5,001-8,000 TL” gelir durumuna sahip bireylerin “0-2,850 TL” ve “2,851-5,000 TL” gelir durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.17. Eğitim Durumunun Rekreasyon Fayda Ölçeğine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon fayda ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların eğitim değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo: 4.17’de verilmiştir.

Tablo: 4.17. Rekreasyon fayda ölçeğinin eğitim durumu değişkenine göre anova analiz sonuçları.

Boyutlar	Eğitim Durumu	n	\bar{X}	SS	F	p	Tamhane
Fiziksel Fayda	1- Ortaokul	70	31.40	2.66	12.27	0.000**	3,4>1,2
	2- Lise	325	32.26	2.72			
	3- Lisans	140	33.43	2.47			
	4- Lisansüstü	44	33.23	1.68			
Psikolojik Fayda	1- Ortaokul	70	34.89	2.70	34.81	0.000**	1>2,4
	2- Lise	325	32.49	2.49			
	3- Lisans	140	35.21	3.62			
	4- Lisansüstü	44	33.07	3.39			
Sosyal Fayda	1- Ortaokul	70	37.93	3.72	5.69	0.001*	3>2
	2- Lise	325	37.69	3.41			
	3- Lisans	140	39.11	4.15			
	4- Lisansüstü	44	39.02	3.98			
RFÖ	1- Ortaokul	70	104.21	7.44	23.64	0.000**	3>1 3,4>2
	2- Lise	325	102.46	5.48			
	3- Lisans	140	107.75	7.44			
	4- Lisansüstü	44	105.32	5.88			

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.17 rekreasyon etkinliklerine katılan bireyler eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde, “Fiziksel Faydanın” (F=12.27; p<0.01) anlamlı fark gösterdiği, “Lisans” ve “Lisansüstü” eğitim durumuna sahip bireylerin “Ortaokul” ve “Lise” eğitim durumuna sahip bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Psikolojik Faydanın” (F=34.81; p<0.01) anlamlı fark gösterdiği, “Ortaokul” eğitim durumuna sahip bireylerin “Lise” ve “Lisansüstü” eğitim durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Sosyal Faydanın” (F=5.69; p<0.01) anlamlı fark gösterdiği, “Lisans” eğitim durumuna sahip bireylerin “Lise” eğitim durumuna sahip bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“RFÖ” (F=23.64; p<0.01) toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, “Lisans” eğitim durumuna sahip bireylerin “Ortaokul” eğitim durumuna sahip bireylere, “Lisans” ve “Lisansüstü” eğitim durumuna sahip bireylerin “Lise” eğitim durumuna sahip bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.18. Katılım Sıklıklarının Rekreasyon Fayda Ölçeğine Etkisi

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyon fayda ölçek ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanların rekreasyon etkinliklerine haftalık katılım sıklıkları değişkenine göre Anova analizi yapılmış ve sonuçları Tablo:4.18’de verilmiştir.

Tablo: 4.18. Rekreasyon fayda ölçeğinin katılım sıklığı değişkenine göre anova analiz sonuçları.

Boyutlar	Katılım Sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	p	Tamhane
Fiziksel Fayda	1- 1 gün	41	30.85	2.54	42.71	0.000**	3>1,2,4
	2- 2 gün	330	31.88	2.92			
	3- 3 gün	180	34.16	0.82			
	4- 4 gün	28	31.78	2.57			
Psikolojik Fayda	1- 1 gün	41	32.66	1.74	7.85	0.000**	3>1 1,2,3>4
	2- 2 gün	330	33.40	2.86			
	3- 3 gün	180	34.14	3.84			
	4- 4 gün	28	31.43	1.26			
Sosyal Fayda	1- 1 gün	41	38.80	4.17	1.73	0.159	-
	2- 2 gün	330	37.95	3.59			
	3- 3 gün	180	38.23	3.74			
	4- 4 gün	28	39.36	4.28			
RFÖ	1- 1 gün	41	102.32	5.89	11.91	0.000**	3>1,2,4
	2- 2 gün	330	103.24	6.35			
	3- 3 gün	180	106.53	6.91			
	4- 4 gün	28	102.57	5.63			

p<0.01**, p<0.05*

Tablo 4.18 rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin “RFÖ” ve alt boyutlarından aldıkları puanlar, haftalık katılım sıklığı değişkenine göre incelendiğinde; “Fiziksel Faydanın” (F=42.71; p<0.01) anlamlı fark gösterdiği, “3 gün” rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin “1, 2 ve 4 gün” katılan bireylere göre ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Psikolojik Faydanın” (F=7.85; p<0.01) anlamlı fark gösterdiği, “3 gün” rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin “1 gün” katılan bireylere, “1, 2 ve 3 gün”

katılan bireylerin “4 gün” katılan bireylere göre ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“RFÖ” ($F=11.91$; $p<0.01$) toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, “3 gün” rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin “1, 2 ve 4 gün” katılan bireylere ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Sosyal Faydanın” ise anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

4.19. “RAKE”, “RATE” ve “RFÖ” Ölçekleri Arasındaki İlişki

Araştırmaya katılan bireylerin “RAKE”, “RATE” ve “RFÖ” ölçeklerinin alt boyutları arası ilişkinin olup olmadığını tespit etmek için Pearson Momentum Korelasyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo:4.19’da verilmiştir.

Tablo: 4.19. “RAKE”, “RATE” ve “RFÖ” pearson momentum korelasyon analiz sonuçları.

DEĞİŞKENLER	1	2	3	4	5	6	7	8
1- Güvenlik Engeli	1							
	-							
2- Zaman Engeli	-.104*	1						
	.013	-						
3- Arkadaş Engeli	.048	.343**	1					
	.252	.000	-					
4- Spor Alanı Engeli	.124**	.051	-.076	1				
	.003	.216	.069	-				
5- Bireysel Engel	-.249**	.323**	-.028	-.336**	1			
	.000	.000	.500	.000	-			
6- RAKE	.524**	.633**	.525**	.173**	.347**	1		
	.000	.000	.000	.000	.000	-		
7- Sportif Çeşitlilik	.468**	-.473**	-.322**	.087*	-.195**	-.087*	1	
	.000	.000	.000	.037	.000	.035	-	
8- Personel	.070	-.210**	-.406**	-.157**	.136**	-.175**	.381**	1
	.092	.000	.000	.000	.001	.000	.000	
9- Konum	.482**	.127**	.282**	-.120**	.141**	.502**	-.007	.020
	.000	.002	.000	.004	.001	.000	.858	.639
10- Fiziki İmkanlar	-.256**	-.090*	-.115**	-.037	.064	-.222**	.161**	.254**
	.000	.030	.005	.374	.125	.000	.000	.000
11- Aktivite	-.441**	-.006	-.114**	.019	.149**	-.250**	.000	.218**
	.000	.883	.006	.644	.000	.000	.995	.000
12- RATE	.080	-.206**	-.207**	-.078	.113**	-.079	.497**	.618**
	.055	.000	.000	.062	.006	.058	.000	.000
13- Fiziksel Fayda	-.098*	-.042	-.168**	.138**	-.064	-.139**	.112**	.346**
	.019	.308	.000	.001	.125	.001	.007	.000
14- Psikolojik Fayda	.037	-.150**	-.157**	-.310**	.042	-.160**	.211**	.223**
	.373	.000	.000	.000	.311	.000	.000	.000
15- Sosyal Fayda	.122**	-.091*	-.071	-.090*	-.030	-.025	.126**	.016
	.003	.029	.086	.030	.476	.551	.002	.705
16- RFÖ	.047	-.139**	-.182**	-.142**	-.022	-.145**	.216**	.253**
	.261	.001	.000	.001	.594	.000	.000	.000

Tablo: 4.19. “RAKE”, “RATE” ve “RFÖ” pearson momentum korelasyon analiz sonuçları.

DEĞİŞKENLER	9	10	11	12	13	14	15	16
1- Güvenlik Engeli								
2- Zaman Engeli								
3- Arkadaş Engeli								
4- Spor Alanı Engeli								
5- Bireysel Engel								
6- RAKE								
7- Sportif Çeşitlilik								
8- Personel								
9- Konum	1							
10- Fiziki İmkanlar	-.015	1						
11- Aktivite	.722		1					
12- RATE	-.189**	.458**		1				
13- Fiziksel Fayda	.000	.000			1			
14- Psikolojik Fayda	.313**	.757**	.540**			1		
15- Sosyal Fayda	.000	.000	.000				1	
16- RFÖ	-.173**	.278**	.152**	.257**				1
	.000	.006	.011	.034	.286**			
	.119	.882	.784	.409	.000			
	-.065	-.111**	-.108**	-.070	.039	.330**		
	.000	.008	.009	.093	.354	.000		
	-.236**	.052	.006	.080	.558**	.773**	.732**	1
	.000	.208	.890	.053	.000	.000	.000	

Tablo 4.19’da görüldüğü üzere çalışmamızda rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin rekreasyon alanı katılım engelleri, rekreasyon alanı tercih etkenleri ve elde ettikleri rekreasyonun faydaları arasındaki ilişkiler korelasyon katsayılarına göre incelendiğinde; “Güvenlik Engeli” ile; “Sportif Çeşitlilik” ($r=0.46$), “Konum” ($r=0.48$) pozitif yönde orta düzeyde, “Fiziki İmkanlar” ($r=-0.25$) negatif yönde düşük düzeyde, “Aktivite” ($r=-0.44$) negatif yönde orta düzeyde ilişki, “Fiziksel Fayda”

arasında ($r=-0.09$) düşük düzeyde negatif ilişki ve “Sosyal Fayda” arasında ise ($r=0.12$) pozitif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“Zaman Engeli” ile; “Sportif Çeşitlilik” ($r=-0.47$), “Personel” ($r=-0.21$), “Fiziki İmkanlar” ($r=-0.09$), “RATE” ($r=-0.20$), Psikolojik Fayda” ($r=-0.15$), “Sosyal Fayda” ($r=-0.09$), “RFÖ” ($r=-13$), negatif yönde düşük düzeyde ve “Konum” tercihi arasında ise ($r=0.12$) pozitif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“Arkadaş Engeli” ile; “Sportif Çeşitlilik” ($r=-0.32$), “Personel” ($r=-0.40$) orta, “Fiziki İmkanlar” ($r=-0.11$), “Aktivite” ($r=-0.11$), “RATE” ($r=-0.20$), “RFÖ” ($r=-0.18$), “Fiziksel Fayda” ($r=-0.16$), “Psikolojik Fayda” ($r=-0.15$) arasında negatif yönde düşük ve “Konum” ($r=0.28$) tercih etkeni arasında ise pozitif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“Spor Alanı Engeli” ile; “Sportif Çeşitlilik” ($r=0.08$), “Fiziksel Fayda” ($r=0.13$) pozitif yönde, “Personel” ($r=-0.15$), “Konum” ($r=-0.12$), “RFÖ” ($r=-0.14$) düşük ve “Psikolojik Fayda” ($r=-0.31$) arasında ise negatif yönde orta düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“Bireysel Engel” ile; “Sportif Çeşitlilik” ($r=-0.19$) negatif yönde düşük, “Personel” ($r=0.13$), “Konum” ($r=0.14$), “Aktivite” ($r=0.14$) ve “RATE” ($r=0.11$) arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“RAKE” ile; “Sportif Çeşitlilik” ($r=-0.87$), “Personel” ($r=-0.17$) “Fiziki İmkanlar” ($r=-0.22$), “Aktivite” ($r=-0.25$), “Fiziksel Fayda” ($r=-0.13$), “Psikolojik Fayda” ($r=-0.16$), “RFÖ” ($r=-14$) negatif yönde düşük ve “Konum” ($r=0.50$) tercih etkeni arasında ise pozitif yönde orta düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“Sportif çeşitlilik” ile; “RATE” ($r=0.49$) arasında orta, “Fiziksel Fayda” ($r=0.11$), “Psikolojik Fayda” ($r=0.21$), “Sosyal Fayda” ($r=0.12$) ve “RFÖ” ($r=0.21$) arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“Personel” tercih etkeni ile; “Fiziksel Fayda” ($r=0.34$) orta, “Psikolojik Fayda” ($r=0.22$) ve “RFÖ” ($r=0.25$) arasında ise düşük düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“Konum” tercih etkeni ile; “Fiziksel Fayda” ($r=-0.17$), “Psikolojik fayda” ($r=-0.27$) ve “RFÖ” ($r=-0.23$) arasında negatif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“Fiziki İmkanlar” tercih etkeni ile; “Fiziksel Fayda” ($r=0.27$) pozitif yönde düşük ve “Sosyal Fayda” arasında ise ($r=-0.11$) negatif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“Aktivite” tercih etkeninin “Fiziksel Fayda” ile arasında ($r=0.15$) pozitif yönde, “Sosyal Fayda” ile arasında ise ($r=-0.10$) negatif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“RATE” ile, “Fiziksel Fayda” arasında ($r=0.25$) pozitif yönde düşük düzeyde, ilişki olduğu tespit edilmiştir.

5. TARTIŞMA

Bu çalışmada; Balıkesir ilinde rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin karşılaştıkları engel, tercih etkenleri ve elde ettikleri faydaların cinsiyet, yaş, gelir, eğitim durumu ve etkinliklere katılım sıklıklarına göre değişip değişmediğinin sonuçlarına yer verilmiş ve elde edilen bulgular daha önce yapılan çalışmalar ile ilişkilendirilmeye çalışılıp değerlendirilerek sunulmuştur.

Rekreasyon alanı katılım engelleri ölçeğinin cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve rekreasyon etkinliklerine katılım sıklıklarına göre değerlendirilmesi;

Çalışmamızda, rekreasyon alanı katılım engelleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.4), elde edilen bulgular “Güvenlik Engeli” ve “RAKE” ölçeği toplam puanlarının anlamlı farklılık gösterdiği ve bu farkın kadın katılımcıların ortalama puanlarından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Ardahan ve Lapa (2011), açık alanda bisiklet ve doğa yürüyüşü yapan bireylere uyguladığı çalışmada, erkeklerin rekreasyon etkinliklerine daha çok katıldığı, kadınların erkeklere göre daha fazla zorlandığı ve güvenlik beklentilerinin daha çok olduğunu belirtmiştir. Johnson ve ark., (2001), açık hava rekreasyon kısıtlamaları isimli çalışmasında, kadınların kişisel güvenlik engellerinin erkeklere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Gümüş ve Özgül (2017), Ankara ilindeki parkları kullanan bireyleri incelediği çalışmada, kadınların rekreasyon etkinliklerine katılımını kısıtlayan nedenler arasında güvenlik algılarının erkeklere oranla daha fazla olduğunu belirtmiştir. Şapçılar ve ark., (2019), turizm fakültelerindeki öğretim elemanları üzerine yaptığı çalışmasında, kadın akademisyenlerin çalışma zamanı dışında ev işleriyle ve çocuklarıyla daha fazla zaman geçirmelerinden dolayı rekreasyonel etkinliklere zaman ayıramadıklarını tespit etmiştir. Bu sonuçlar çalışmamızla paralellik göstermektedir. Çalışmamızda, “Bireysel Engel” ve “Zaman Engeli” alt boyutlarının anlamlı farklılık gösterdiği ve bu farkın ise diğer alt boyutların aksine erkek katılımcılardan kaynaklandığı tespit edilmiştir. Bu sonucun sebepleri arasında Türk toplumunda erkeklerin çalışmakla yükümlü olması ve bir işle meşgul olmanın verdiği yorgunluk rekreasyon etkinliklerine katılımında bir engel olarak görülebileceği söylenebilir. Ayhan (2017) aktif sporcular üzerine yapmış olduğu çalışmada, zaman alt boyutunda anlamlı bir fark tespit etmiş, bu farkın kadın

katılımcılardan kaynaklandığını belirtmiştir. Bu açıdan bizim çalışmamız ile örtüşmemektedir. “Arkadaş Engeli” ve “Spor Alanı Engeli” alt boyutlarında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Gümüş (2016), Ankara ilindeki parkları kullanan bireyleri incelediği çalışmada, erkek ve kadın katılımcılar arasında rekreasyon etkinliklerine katılımdaki engellerin alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiştir. Bu çalışma bu yönüyle çalışmamızı destekler niteliktedir. Ayhan (2017), aktif sporcular üzerine yapmış olduğu çalışmada boş zaman engellerinin arkadaş engeli alt boyutunda anlamlı bir fark tespit etmiş, bu farkın erkek katılımcılardan kaynaklandığını belirtmiştir. Bu çalışma bu yönüyle çalışmamızı desteklememektedir. Kadınlar, daha düşük gelire sahip olma ve genellikle çocuk bakımından sorumlu olduklarından, cinsiyet rolleri daha fazla kısıtlama eğilimi gösterdiği söylenebilir. Dolayısıyla, cinsiyetler arasında farklılıklar olmasına rağmen, seçilen değişkenlere dayalı olarak hem kadınlar hem de erkekler için cinsiyet içi farklılıklar da mevcuttur. Başka bir deyişle, toplumsal cinsiyetin yanı sıra insanların yaşamları da kadın ve erkek grupları için boş zaman kısıtlamalarına ilişkin farklılıklar ortaya koymaktadır (Jackson ve Handerson, 1995). Rekreasyon etkinliklerine katılımda karşılaşılan engellerin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₁ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, rekreasyon alanı katılım engelleri yaş değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.5), “Güvenlik Engeli” alt boyutunda anlamlı bir fark tespit edilmiş, en az etkilenen yaş grubunun ise 40-49 yaş arası bireyler olduğu görülmektedir. 40-49 yaş arası bireylerin diğer yaş grubundaki bireylere göre kendilerini daha güvende hissettikleri düşünülmektedir. “Zaman Engeli” alt boyutunun anlamlı farklılık gösterdiği, en çok etkilenen grubun ise 30-39 yaş arası bireyler olduğu görülmektedir. 30-39 yaş arası bireyler diğer yaş gruplarına göre rekreasyon etkinliklerine katılımda daha çok zaman engeli ile karşılaşmaktadırlar. Bu yaş aralığındaki bireylerin iş ve aile hayatlarındaki yoğunluğun rekreasyon etkinliklerine katılmalarında kendilerine zaman açısından engel oluşturduğu söylenebilir. Ekinci ve ark., (2014), üniversite öğrencileri üzerine yapmış olduğu çalışmada, boş zaman engellerinin yaşlarına göre zaman alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiğini tespit etmiş ve bu farklılığın, 23-25 ve 26 yaş ve üzeri katılımcıların arasında olduğunu belirtmiştir. Bu yönüyle çalışmamızı destekler nitelikte değildir. Bu farklılığın sebebi çalışmanın üniversite öğrencileri ile sınırlı

olmasıyla açıklanabilir. “Arkadaş Engeli” ve “Spor Alanı Engeli” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, en çok etkilenen grubun 18-29 yaş arası bireyler olduğu görülmektedir. Alexandris ve Carroll (1997), rekreasyona katılımı demografik farklılıklar isimli çalışmasında, 18-25 yaş grubunda yer alan bireylerin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında ileri yaş gruplarına göre daha fazla engelle karşılaştıklarını belirtmiştir. Çebi ve ark., (2018) spor bilimleri fakültesi öğrencileri ile diğer fakülte öğrencilerinin boş zaman engellerini karşılaştırdığı çalışmasında; arkadaş engelini en yüksek ortalamaya sahip olduğunu bu yönüyle çalışmamızı desteklediği, tesis yetersizliği engelini ise en düşük ortalamaya sahip olduğunu belirtmiş ve bu yönüyle de çalışmamızı desteklememektedir. Dolayısıyla 18-25 yaş aralığındaki bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımı daha çeşitli beklentiler içinde oldukları ve büyük yaş gruplarına oranla daha fazla engellendikleri söylenebilir. “Bireysel Engel” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, diğer yaş gruplarına göre ise en az etkilenen grubun 18-29 yaş grubu olduğu görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında diğer yaş gruplarına göre ailevi yükümlülüklerinin daha az olduğu ve gençliğin verdiği daha enerjik olma durumundan kaynaklandığı düşünülmektedir. “RAKE” ölçeği toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, en çok etkilenen grubun 30-39 yaş grubu olduğu görülmektedir. 30-39 yaş aralığındaki bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımındaki karşılaştıkları engeller diğer yaş aralığındaki bireylere göre daha fazladır. Bireyler, rekreasyon etkinliklerine katılımı, kendilerine boş zaman ayırmada, etkinliklere katılacak arkadaş bulmada güçlük çekmeleri, etkinlik için sunulan spor aletlerini yetersiz bulmaları ve ailevi yükümlülükleri birer engel olarak görmektedir. Ayhan (2017), aktif sporcular üzerine yapmış olduğu çalışmada, 24 yaş ve üzeri aktif sporcuların tesis yetersizliğini ve zaman engelini diğer yaş gruplarına göre daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Sabancı (2016), öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlerine, 31-40 yaş aralığındaki bireylerin zaman, ilgi eksikliği ve tesis yetersizliği alt boyutlarında 51 yaş ve üstü bireylere göre daha fazla ortalamaya sahip olduklarını belirtmiştir. Zanon ve ark., (2013), park ziyaretlerindeki kısıtlamalar isimli çalışmasında, zaman, bilgi, maliyet, konum ve tesisler gençlere bir engel teşkil ederken, sağlık, arkadaş, güvenlik ve ulaşımın yaşlılara bir engel teşkil ettiğini belirtmiştir. Crawford ve ark., (1991), boş zaman kısıtlamalarının hiyerarşik modeli isimli çalışmasında, yaş ilerledikçe rekreasyon etkinliklerine katılımı zaman açısından olumsuzluklar ortaya çıktığını tespit etmiştir. Tütüncü ve ark., (2011), üniversite öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılımı karşılaştığı engelleri

incelediği çalışmasında, genç yaştaki bireylerin yetişkin bireylere göre rekreasyon etkinliklerine daha fazla katıldıklarını, ayrıca bireylerin yaşlarının yaşamlarındaki tecrübelerin artmasına ve beklentilerinin yükselmesine neden olabileceğini belirtmiştir. Akgül (2011), farklı kültürden bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımdaki tutumlarını incelediği çalışmasında, rekreasyon etkinliklerine katılımda yaşın önemli bir değişken olduğunu belirtmiş, fakat Ankara ilinde yaş değişkenine göre bir fark tespit etmemişken, Londra ilinde yaş değişkenine göre anlamlı farklılık tespit etmiştir. Londra şehrindeki sonuç çalışmamızı desteklemektedir. Yukarıda incelediğimiz çalışmalar bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Ancak, Öztürk (2016) alışveriş merkezi çalışanlarına uyguladığı çalışmasında ise rekreasyon etkinliklerine katılımdaki engellerin yaş değişkenine göre değişmediğini belirtmiş, bu yönüyle çalışmamızla örtüşmemektedir. Rekreasyon etkinliklerine katılımda karşılaşılan engellerin yaş değişkeni açısından anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₂ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, rekreasyon alanı katılım engellerinin gelir değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.6); “Güvenlik Engeli” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, en fazla etkilenen grubun ise 8,001 TL ve üstü gelire sahip bireylerin olduğu görülmektedir. Yüksek gelire sahip bireylerin düşük gelire sahip bireylere göre rekreasyon alanlarında suça meyilli kişilerin olma ihtimali, soyulma korkusu ve fiziksel saldırı gibi güvenliği tehdit eden durumlara daha çok önem verdikleri söylenebilir. “Zaman Engeli” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, en çok etkilenen grubun ise 2,851-5,000 TL gelire sahip bireylerin olduğu görülmektedir. Çalışma koşullarının yoğunluğu ve günümüzdeki boş zaman harcamalarının her zamankinden yüksek oluşu, bireylerin boş zaman etkinliklerine yeterli zaman ayıramadığına sebep olduğu düşünülmektedir. “Arkadaş Engeli” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, 0-2,850 TL ve 2,851-5,000 TL gelire sahip bireylerin en çok etkilenen gruplar olduğu görülmektedir. Scott ve Munson (1994), parkları kullanan bireylerin algıladığı kısıtlamaları incelediği çalışmada, düşük gelirli bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımda güvenlik engeli, arkadaş eksikliği ve ulaşım konusundaki engellere yüksek gelire sahip kişilere göre daha fazla etkilendiklerini belirtmiştir. Bu sonuç çalışmamız ile paralellik göstermektedir. “Spor Alanı Engeli” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, 0-2850 TL gelire sahip bireylerin diğer gelir gruplarına göre daha çok etkilendiği görülmektedir. Gelir durumu iyi olan bireylerin istedikleri etkinliklere

ulaşabilmesi, düşük gelirli bireylere göre daha fazla avantaja sahip olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Tolukan ve Yılmaz (2014), özel yetenek ile ilgili bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin rekreasyon etkinliklerine katılımında karşılaştığı engelleri incelediği çalışmada, gelir seviyelerine göre “birey psikolojisi” ve “ilgi eksikliği” alt boyutlarında anlamlı fark olduğunu ve gelir durumu kötü olan öğrencilerin iyi olanlara göre ortalama puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Searle ve Jackson (1985), rekreasyon etkinliklerine katılımında sosyo-ekonomik farklılıkları incelediği çalışmada, düşük gelirli bireylerin rekreasyon faaliyetlerine yüksek gelirli bireylere göre daha az katılmak istedikleri en çok etkilenenler arasında yoksulların olduğunu belirtmiştir. Demirel ve Harmandar (2009), üniversite öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılımında engel oluşturabilecek faktörler isimli yaptığı çalışmasında; en çok engelin gelir ile yakından bağlantılı olduğu ve gelirin rekreasyon etkinliklerine katılımında önemli bir değişken olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmalar bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. “Bireysel Engel” alt boyutunun anlamlı farklılık gösterdiği, en az etkilenen gelir grubunun 0-2,850 TL gelire sahip bireyler olduğu görülmektedir. Bireylerin rekreasyon etkinliklerinin kendilerine getirmiş olduğu faydanın, haz ve mutluluğun memnuniyeti içinde oldukları, dolayısıyla rekreasyon etkinliklerine karşı ilgili, alışılmış rutin programı rekreasyon etkinlikleri için esnetebilen, kendini enerjik hisseden ve ailevi yükümlülüklerini engel olarak düşünmediklerini söyleyebiliriz. “RAKE” ölçek toplam puanların gelir durumuna göre anlamlı fark gösterdiği, 2,851-5,000 TL gelire sahip bireylerin diğer gelir sahibi bireylere göre daha çok etkilendiği görülmektedir. Özşaker (2012), genç bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımı üzerine yaptığı çalışmasında, refah düzeyi düşük olan bireylerin yüksek olan bireylere göre daha çok etkilendiğini belirtmiştir. Bulut ve Koçak (2016), kadın üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada, refah seviyeleri iyi olan öğrencilerin düşük olan öğrencilere göre rekreasyon etkinliklerine katılımında daha az engel ile karşılaştıklarını belirtmiştir. Burton ve ark., (2003), sosyo-ekonomik açıdan avantajlı bireylerin konumları nedeniyle rekreasyon etkinliklerinin önündeki engellerin daha kolay üstesinden geldiklerini belirtmiştir. Sabbağ ve Aksoy (2011), öğrenci ve çalışan bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılmama nedenleri olarak ekonomik yetersizlikler ve tesis yetersizliği olduğunu belirtmiştir. Karaçar ve Paslı (2014), turizm ve otel programı öğrencilerinin etkinliklere katılımında maddi durumlarının rekreasyon etkinliklerine katılımında bir engel olduğunu belirtmiştir.

Rekreasyon etkinliklerine katılımı karşılaşılan engellerin gelir durumu değişkeni açısından anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₃ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, rekreasyon alanı katılım engellerinin eğitim değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.7); “Güvenlik Engeli” dışındaki diğer alt boyutları ve ölçek toplam puanlarının anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Eğitim durumu düşük olan bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımı daha çok engel ile karşılaştıkları görülmektedir. Eğitim durumu düşük olan bireylerin rekreasyon etkinlikleri hakkında yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmamalarının kısıtlamaya neden olduğu söylenebilir. Ancak “Spor Alanı Engeli”, lise ve yüksek eğitime sahip bireyler daha çok engel olarak görmektedirler. Yüksek eğitime sahip bireyler, rekreasyon etkinlikleri için kullanılan tesislerin etkinlik çeşitliliğine, aletlerin bakım ve donanımına ilişkin daha çok beklenti içinde oldukları söylenebilir. Gümüş ve Özgül (2017), Ankara ilindeki parkları kullanan bireyleri incelediği çalışmada, eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını belirtmiştir. Fakat eğitim durumu düşük bireylerin ortalamalarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Aşıkutlu (2008), rekreasyonel motivasyon ve kısıtlayıcılar isimli çalışmasında, eğitim durumu değişkeninin kısıtlamaya neden olduğunu belirtmiştir. Bu yönleriyle çalışmamızı destekler nitelikte çalışmalarır. Fakat literatürde rekreasyon etkinliklerine katılımı eğitim değişkeninin etkili olmadığı çalışmalarla da karşılaşmak mümkündür. Öztürk ve Bayazıt (2020), halk eğitim merkezlerinde çalışan bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımı karşılaştığı engelleri incelediği çalışmasında, eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını belirtmiştir. Çalışmamızda da “Güvenlik Engeli” alt boyutunda anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Rekreasyon etkinliklerine katılımı bir kısıtlayıcı olan güvenliğin araştırmamızdaki bireylerin eğitim durumuna göre değişmediği görülmektedir. Sosyal açıdan güvende hissetme bireyin içinde bulunduğu sosyal dünyayı, güven verici, huzurlu ve kendini rahat hissetme olarak tanımlanabilir. Bireyin sosyal açıdan yaşadığı memnuniyet düzeyini kapsamaktadır (Akın, 2013). Rekreasyon etkinliklerine katılımı karşılaşılan engellerin eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı fark gösterdiği tespit edilmiş ve H₄ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, rekreasyon alanı katılım engelleri, haftada katılma sıklıkları değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.8); “RAKE” ölçeğinin toplam puanları ve ölçek alt boyutları arasında anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir. Rekreasyon

etkinliklerine haftada 1 ve 2 gün katılan bireylerin 3 ve 4 gün katılan bireylere göre daha çok etkilendikleri görülmektedir. Ancak, spor alanı alt boyutunda ise, etkinliklere 1 gün katılan bireylerin diğer katılım sıklıklarına göre daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Rekreasyon etkinliklerine daha sık katılan bireylerin güvenlik, arkadaş, zaman, spor alanları ve bireysel engellerinin az katılanlara göre azaldığı söylenebilir. Karakan ve ark., (2021), yerel halkın rekreasyon etkinliklerine katılımını etkileyen faktörler isimli çalışmasında, etkinliklere katılım sıklıkları 5 defa ve üzerine ulaştığında kısıtlamalarda düşüş yaşandığını belirtmiştir. Bu çalışmalar, çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Yuncu ve ark., (2020), Antalya ilindeki bireylerin rekreasyon park etkinliklerine katılımındaki engelleri demografik değişkenlere göre incelediği çalışmada, katılım sıklığına göre anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiş, bizim çalışmamızı destekler nitelikte değildir. Özsarı ve Çetin (2022), spora yönelik tutum ve mutluluk ilişkisi isimli çalışmasında, sporla yaşamın mutluluk üzerine pozitif yönde ilişkili olduğunu ifade etmiştir. Rodriguez-Bravo ve ark., (2020), sportif rekreasyon etkinliklerine katılımın psikolojik iyi oluş, sorumluluk üstlenmede yükselme, karar verme kapasitesini ve hayal kırıklığına karşı toleransı artırma gibi birçok olumlu katkısı bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında etkinliklere katılım sıklığı arttıkça bireylerin belli bir doyuma ulaştığı ve etkinliklere katılım engellerinin daha az düzeyde kaldığı söylenebilir. Rekreasyon etkinliklerine katılımında karşılaşılan engellerin haftada katılma sıklığı değişkeni açısından anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₅ hipotezi kabul edilmiştir.

Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeğinin cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve etkinliklere katılım sıklığına göre incelenmesi.

Çalışmamız, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri” cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.9); “Sportif Çeşitlilik”, “Personel”, “Konum” alt boyutlarının ve “RATE” ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, bu farkın kadın katılımcılardan kaynaklandığı tespit edilmiştir. Rekreasyon etkinlikleri için farklı spor dallarının, danışabilecek eğitmenlerin ve rekreasyon mekan veya alanlarının kolay ulaşılabilir olması, kadın katılımcılar için erkeklerden daha önemli olduğu görülmektedir. Henderson (1996), birçok boş zaman araştırmacısının çalışmalarında erkek ve kadınlar arasındaki farklılaşmanın geçmişte olduğundan daha yaygın olduğunu belirtmiştir. Gümüş (2016), Ankara ilindeki parkları kullanan bireyleri

incelediği çalışmada, kadın katılımcıların erkeklere göre ortalama puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Cengiz ve ark., (2018), rekreasyon tercihlerinde cinsiyet değişkeninin anlamlı farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Bu çalışmalar bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Çalışmamızdaki bir diğer bulgu ise “Fiziki İmkanlar” ve “Aktivite” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiğidir. Fakat yukarıdaki bulguların aksine erkek katılımcıların ortalama puanları kadın katılımcılardan daha yüksektir. Erkek katılımcılar rekreasyon alanlarında doğal alanların varlığını, ailece vakit geçirebilecek, kiralanabilecek ekipmanların ve yılın her döneminde kullanılabilir alanların olmasını kadın katılımcılardan daha çok önemsemektedirler. Ayrıca rekreasyon alanlarında sportif organizasyonların, konser ve tiyatro gibi kültürel etkinlikleri, erkeklerin kadınlardan daha çok önemsedikleri görülmektedir. Floyd ve ark., (2006), rekreasyon etkinliklerine katılımında cinsiyetin önemli bir husus olduğunu belirtmiş, geleneksel olarak doğal kaynak yönetimi ajansları ve eğlence endüstrisi kadınları geçerli müşteriler olarak tanımamıştır. Bu nedenle, tarihsel olarak, kaynaklar kadınlar için geniş tabanlı fırsatlar sağlamaya yönlendirilmemiştir. Rekreasyon etkinliklerine katılımında tercih etkenlerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₆ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, rekreasyon alanı tercih etkenleri yaş değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.10); “Personel” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, en az etkilenen grubun “18-29”, en çok etkilenen grubun ise 30-39 yaş arası bireyler olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan “18-29” yaş aralığındaki bireylerin diğer yaş grubundaki bireylere göre rekreasyon etkinlikleri için tercihlerinde alanda eğitmenlerin, danışabilecek personelin, temizlik ve güvenlik etkenlerini daha az önemsedikleri görülürken, 30-39 yaş arası bireylerin tercihlerinde personeli daha fazla önemsedikleri görülmektedir. “Fiziki imkanlar” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, bu farkın 30- 39 ve 50 yaş üstü bireylerden kaynaklandığı, 30-39 yaş aralığındaki bireylerin en yüksek ortalama puana sahip olduğu görülmektedir. 30-39 yaş aralığındaki bireylerin rekreasyon alanlarında doğal veya yapay su ve yeşil alanların, ailece vakit geçirebilecek oturma alanları, yiyecek içecek ihtiyacı için mekanlar, piknik yapmaya olanak sağlanması, kiralanacak ekipmanlar ve yılın her döneminde kullanılabilir olmasını, diğer yaş gruplarına göre daha fazla önemsedikleri söylenebilir. Sabbağ ve Aksoy (2011), kamu, özel sektör çalışanları ve öğrenciler üzerine yapmış oldukları çalışmada katılımcıların çoğunluğunun parkların; yiyecek

imkanı sağlaması, rahat edilebilecek banklar, tuvalet ve çöp kutularının vb. gibi fiziki imkanlara sahip olmasını istediklerini belirtmiştir. Bu yönüyle çalışmamızı destekler niteliktedir. Gümüş (2016), Ankara ilindeki parkları kullanan bireyleri incelediği çalışmada, 18-25 yaş aralığındaki bireylerin diğer yaş gruplarına göre fiziki imkanları daha fazla önemseydiğini belirtmiş, bu yönüyle bizim çalışmamızı destekler nitelikte değildir. Bu durumun ortaya çıkmasında çalışmanın farklı illerde ve farklı zaman diliminde uygulanmasının etkili olduğu düşünülmektedir. “Konum” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, bu farkın 30-39 yaş aralığındaki bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir. 30- 39 yaş aralığındaki bireylerin rekreasyon alanlarının kolay ulaşılabilir olmasını, diğer yaş gruplarına göre daha çok önemseydikleri görülmektedir. “Aktivite” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, en az etkilenen yaş grubunun 50 yaş ve üstü olduğu, diğer yaş gruplarında ise yaş yükseldikçe ortalama puanların da yükseldiği görülmektedir. Araştırmaya katılan bireylerin yaş aralıkları düştükçe, kültürel etkinliklerin, sportif organizasyonların, çocuklar için eğlenceli etkinliklerin ve söyleşi, sempozyum, kongre vb. gibi etkinliklerin yapılması, rekreasyon alanı tercihlerini daha az etkilediği görülmektedir. “RATE” ölçeğinin toplam puanları incelendiğinde anlamlı fark gösterdiği, bu farkın 30 -39 yaş grubundan kaynaklandığı görülmektedir. Arslan (2014), üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme tercihlerini incelediği çalışmasında, yaş yükseldikçe rekreasyon etkinliklerine bir amaç için, yaş küçüldükçe ise eğlencelik rekreasyon etkinliklerine katılım sağlandığını belirtmiştir. Floyd ve ark., (2006) aktif ve yorucu rekreasyon etkinliklerine katılımın genellikle yaş ilerledikçe azaldığını belirtmiştir. Çalışmamızdaki bir başka sonuç ise “Sportif Çeşitlilik” alt boyutunun yaş değişkenine göre değişmediğidir. Bir başka değişle araştırmaya katılan bireyler rekreasyon alanlarını tercih ederlerken aradığı kriterler yaş faktörüne göre değişmemektedir. Araştırmaya katılan bireylerin, yürüyüş, bisiklet yollarını ve farklı spor dallarını yapmaya imkanları yeterli buldukları söylenebilir. Rekreasyon etkinliklerine katılımda tercih etkenlerinin yaş değişkeni açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₇ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri” gelir değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.11); “Sportif Çeşitlilik”, “Personel”, “Konum”, “Fiziki İmkanlar”, “Aktivite” alt boyutlarının ve “RATE” ölçeğinin toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, bu farkın geliri yüksek bireylerden kaynaklandığı

görülmektedir. Ortalama ve ortalamanın üstü gelire sahip bireylerin ortalama puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Geliri diğer katılımcılara göre yüksek olan bireyler rekreasyon alanlarında sportif çeşitliliğin, danışabilecek personel sayısının, alandaki fiziki imkanların, organizasyon ve etkinliklerin olmasına daha çok önem verdikleri görülmektedir. Gelir düzeyi, bireyin izlemek ve katılmak istediği etkinlik sayısını etkilemektedir (Bergier, 1981). Gürbüz ve ark., (2010), bireylerin eğlence amaçlı katıldıkları rekreasyon etkinliklerini inceledikleri çalışmada, gelir durumu değişkenine göre seçilen etkinliklerin anlamlı farklılık gösterdiğini, rekreasyon alanlarının erişilebilirlik ve toplumsal yaşama etkisini gelir ile ilişkili olduğunu belirtmiştir. Metin ve ark., (2013), akademisyenlerin rekreasyon olgusuna yaklaşımları isimli çalışmada, akademisyenlerin rekreasyon etkinliklerine katılımında gelirin önemli etken olduğunu ortaya koymuştur. Çetinkaya ve ark., (2015), rekreasyon etkinlikleri için parkları kullanan bireyler üzerine yaptıkları çalışmada, bireylerin gelir seviyeleri ile rekreasyon etkinliklerine katılımın yakından ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Paksoy ve ark., (2016), üniversite öğrencileri üzerine yapmış oldukları çalışmada, araştırmaya katılan öğrencilerin rekreasyon etkinliklerine katılımında gelirin, tercihlerinin niteliğini etkilediğini belirtmiştir. Yetim'e göre; bireylerin yaşam kalitelerinde artış yaşandığında yaşantılarındaki kaliteyi de arttıracak aktivitelere de ihtiyaç duymaktadırlar. Ekonomik kalkınmışlığı diğer ülkelere göre az olan ülkelerde gelir seviyesinin önemi daha fazla hissedilmektedir (Yetim, 2001). Çalışmamızda bu sonucun ortaya çıkmasında, ortalama ve ortalamanın üstü gelire sahip bireylerin düşük gelirli bireylere göre daha kaliteli yaşam sürdürdüğü dolayısıyla rekreasyon alanlarının özelliklerine ve kalitesine daha çok önem verdikleri düşünülmektedir. Rekreasyon etkinliklerine katılımında tercih etkenlerinin gelir değişkeni açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₈ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, rekreasyon alanı tercih etkenlerinin eğitim değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.12); “Sportif Çeşitlilik”, “Personel”, “Fiziki İmkanlar”, “Aktivite” alt boyutlarının ve “RATE” ölçeği toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, bu farkın eğitim seviyesi yüksek bireylerden kaynaklandığı görülmektedir. Ölçeğin toplam puanları incelendiğinde, eğitim seviyesi yükseldikçe rekreasyon alanı tercih etkenlerine verilen önemin de arttığı görülmektedir. “Konum” alt boyutunda en düşük ortalamanın lisans, en yüksek ortalamanın ise ortaokul eğitim seviyesindeki bireylere ait olduğu görülmektedir. Lisans eğitim seviyesindeki bireyler rekreasyon

alanlarının konumunun diğer eğitim seviyesine sahip bireylere göre daha az önem verdikleri, ortaokul eğitim seviyesindeki bireylerin ise diğer eğitim seviyesindeki bireylere göre daha çok önem verdiği görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında lisans seviyesinde eğitim durumuna sahip bireylerin gelir durumlarının eğitim seviyeleri ile doğru orantılı olabileceği göz önüne alındığında; ikamet yerlerinin rekreasyon alanlarının çeşitliliği ve yakınlığı, kendi araçlarının olma ihtimalinin yüksek olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Eğitim durumları düşük bireylerin ise ikamet ettikleri yerlere rekreasyon alanlarının uzaklığı ve gelir durumlarının düşük olabileceği sebebiyle de etkinliklere katılımları konum açısından diğer bireylere göre daha az olduğu düşünülmektedir. Lee ve ark., (2001) çalışmalarında üniversite diploması olmayan ve yılda 20.000 dolardan fazla kazanmayan yaşlı azınlık kadınlarının, açık hava rekreasyonuna katılım olasılığı hiyerarşisinde en düşük sırada yer aldığını göstermektedir. Buna karşılık, üniversite diplomasına sahip ve yılda 20.000 dolardan fazla kazanan erkekler, hiyerarşide en üst sırada yer aldığını ifade etmiştir. Buna göre eğitim, sadece açık alan rekreasyon alanlarının artmasını değil aynı zamanda geliştirilmesini, aktiviteleri, içeriği, yönetimini ve tüm bunların sürdürülmesini de etkilemektedir (Floyd ve ark., 2006; Lee ve ark., 2001). Nilsson ve ark., (2017) iyi bir eğitim seviyesine sahip olmanın boş zaman faaliyetlerine katılım ile yakından ilişkili olduğunu belirtmiştir. Eğitim seviyesi düştükçe katılımcılar genellikle spor alanı ve yeşil doku azlığından yakınmaktadır (Demircan ve ark., 2018). Rekreasyon etkinliklerine katılımı tercih etkenlerinin eğitim değişkeni açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₉ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri” katılım sıklığı değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.13); “Personel”, “Konum”, Fiziki İmkanlar”, Aktivite” alt boyutlarının ve “RATE” ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, bu farkın haftada iki ve üç gün rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Çalışmamızdaki diğer bir bulgu ise “Sportif Çeşitlilik” alt boyutunun rekreasyon etkinliklerine katılım sıklığı değişkenine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre rekreasyon etkinliklerine katılım sıklığı arttıkça rekreasyon alanlarının tercih etkenlerine verilen önem de artmaktadır. Gümüş (2016), Ankara ilindeki parkları kullanan bireyleri incelediği çalışmada, katılım sıklığı ile rekreasyon alanları tercih etkenleri arasında anlamlı farklılık bulunmazken, katılım sıklığı arttıkça tercih etkenlerine verilen önemin de arttığını belirtmiştir. Bu yönüyle

çalışmamızı destekler niteliktedir. Sezer ve Akova (2016), İstanbul ilindeki açık hava rekreasyon alanlarında yaptığı çalışmasında rekreasyon alanlarına katılım sıklığının bireylerin tercihlerinde etkili bir faktör olmadığını belirtmiştir. Boll ve ark., (2014) Hamburg’da açık alanlara rekreasyon etkinlikleri için katılan bireylerin katılım sıklıklarına göre tercihlerin değişmediğini ancak rekreasyon alanlarının peyzajını ve doğallığını tercih etkeni olarak seçtiklerini belirtmişlerdir. Polat ve ark., (2018), rekreatif yönlü spor etkinliklerine katılan bireylerin katılım sıklıkları arttıkça motivasyonsuz hissetmelerinde azalma olduğunu spora katılımın daha bilinçli seviyede olduğunu ifade etmiştir. Bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılım sıklıkları ile spora katılım nedenlerinin daha bilinçli seviyede gerçekleştiği ve dolayısıyla bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılım sıklıkları arttıkça çevrelerindeki rekreasyon alanlarının verimliliğine ve özelliklerine daha çok önem verdikleri söylenebilir. (Yaşartürk, 2016), rekreasyon etkinliklerinin insan yaşamında önemli etkileri olduğu, katılım sıklıklarına göre farklılıkların olabileceği ve katılım sıklıklarına göre etki düzeylerinin de değişebileceğini belirtmektedir. Rekreasyon etkinliklerine katılımda tercih etkenlerinin katılım sıklıkları değişkeni açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H_{10} hipotezi kabul edilmiştir.

Rekreasyon fayda ölçeğinin cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve etkinliklere katılım sıklığına göre incelenmesi.

Çalışmamız, rekreasyon fayda ölçeği cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.14); “Fiziksel Fayda” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, bu farkın erkek katılımcıların ortalama puanlarının yüksek olmasından kaynaklandığı görülmektedir. Erkeklerin rekreasyon etkinliklerine katılımında, vücut formlarına, vücut gelişimine, enerjilerini açığa çıkarmalarına ve uyku kalitelerine kadınlara oranla daha çok önem verdikleri söylenebilir. “Psikolojik Fayda”, “Sosyal Fayda” alt boyutlarının ve “RFÖ” toplam puanlarının anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir. Fakat; ölçek toplam puanlarına bakıldığında kadın katılımcıların ortalama puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Kadın katılımcıların rekreasyon etkinliklerine katılımında fiziksel, psikolojik ve sosyal faydaya daha çok önem verdikleri görülmektedir. Waren (1990), yaptığı çalışmada serbest zaman faaliyetlerine katılımda, kadınların erkeklere nazaran daha az fırsat ve olanağa sahip olduğunu, bu durumun kadının toplumdaki statüsünden kaynaklandığını tespit etmiştir. Haase ve ark., (2004) farklı ülkelerde öğrenim gören

erkek üniversite öğrencilerinin kız öğrencilerden daha aktif olduklarını belirtmiştir. Çuhadar ve ark., (2019) öğrencilerin sosyal gelecek beklentilerinin rekreasyon etkinliklere katılımında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterdiğini ve erkeklerin ortalama puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Çuhadar ve ark., (2019) bir başka çalışmasında bireyleri rekreasyonel egzersize motive eden unsurların, rekabet, vücut gelişimi ve dış görünümün erkek katılımcıların lehine olduğunu ifade etmiştir. Hazar ve Koç (2020) yaptıkları çalışmada erkeklerin kadınlara göre fiziksel etkinliklere karşı tutum ve davranış ortalama puanlarının daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Bekar (2019), düzenli egzersiz yapan bireyleri incelediği çalışmasında, psikolojik deneyim alt boyutunda kadın katılımcıların ortalama puanlarının daha yüksek ve sağlık çıktıları ölçeğinin toplam puanlarının kadınların lehine olduğunu belirtmiştir. Çağlar ve ark., (2009) kadınların rekreasyon etkinliklere katılımında sağlık güdülerinin erkeklere göre daha önemli olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmalar bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Rekreasyon etkinliklerinin algılanan faydalarının cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₁₁ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, rekreasyon fayda ölçeği yaş değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.15); “Fiziksel Fayda” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, bu farkın 30-39 yaş arasındaki bireylerden kaynaklandığı görülmektedir. 30-39 yaş arası bireyler diğer yaş gruplarına göre rekreasyon etkinliklerinin fiziksel olarak fayda sağlamasının daha önemli olduğunu düşündükleri söylenebilir. “Psikolojik Fayda” ve “Sosyal Fayda” alt boyutlarının anlamlı fark gösterdiği, bu farkın 40-49 ve 50 yaş üstü bireylerden kaynaklandığı görülmektedir. “RFÖ” toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, bu farkın 50 yaş ve üstü bireylerden kaynaklandığı ve yaş aralıkları düştükçe ortalama puanlarının da düştüğü görülmektedir. Adams ve ark., (2011) yaşlanma üzerine yapılan araştırmalarda son zamanlarda odaklanılan bir faaliyet türü boş zaman etkinliği olduğunu ifade etmiş, rekreasyon etkinliklerine katılım sağlanan bir yaşam tarzı, başarılı yaşlanmanın önemli bir bileşeni olarak görüldüğünü ve boş zaman aktivitelerine yüksek düzeyde katılım gösteren birçok yaşlı yetişkin, araştırmacıları, teorisyenleri ve uygulayıcıları etkilemeye devam eden pozitif dönüt bildirdiğini belirtmiştir. Buckley ve ark., (2013) sağlık sadece hastalık ve sakatlığı önlemekle ilgili değil, yaşamı uzatmak ve erken ölümü önlemek gibi özellikleri de içinde barındırdığını bildirmiştir. Szabo (2003), fiziksel etkinliklerin psikolojik sıkıntı ve iyi oluş üzerindeki

olumlu etkilerinden bahsetmiştir. Bu çalışmalar bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Rekreatyonel etkinliklere katılımında yaşın önemli bir etkisi bulunmaktadır, fakat yaşın etkisi kişiden kişiye, verilen fırsatlara ve etkinlik türüne bağlı olarak değişmektedir. Yetişkinlerin küçük yaştaki bireylere göre rekreatyon etkinliklerine katılımı düşüktür ve yaş arttıkça katılım azalmaktadır (Torkildsen, 2005). Araştırmaya katılan bireylerin fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan, yaşları ilerledikçe rekreatyon etkinliklerinin faydalarının daha farkına vardıkları söylenebilir. Rekreatyon etkinliklerinin algılanan faydalarının yaş değişkeni açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₁₂ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, rekreatyon fayda ölçeği gelir değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.16); “Fiziksel Fayda” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın 0-2,850 TL gelir durumuna sahip bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir. Gelir durumu düşük bireyler, rekreatyon etkinliklerinin fiziksel fayda sağlamasını diğer gelir gruplarına göre daha çok önemsemektedir. “Psikolojik Fayda” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın 2,851-5,000 TL ve 5,001-8,000 TL gelire sahip bireylerden kaynaklandığı görülmektedir. Gelir durumu iyi ve orta seviyede olan bireyler rekreatyon etkinliklerinin psikolojik fayda sağlamasını diğer gelir durumuna sahip bireylere göre daha çok önemsemektedir. Gandelman ve Piani (2013), işgücü yoğunluğu ve çalışma hayatının rutin olması sosyal gereksinimi karşılayamamak psikolojik ve sosyal sıkıntıya neden olabileceğini ifade etmektedir. Bu açıklamadan yola çıkarak çalışmamıza katılan bireylerin psikolojik sıkıntılarında rekreatyon etkinlikleri sayesinde üstesinden gelebileceklerine inanmaları, bu durumun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülebilir. “Sosyal Fayda” alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın 8,001 TL ve üstü gelir durumuna sahip bireylerden kaynaklandığı görülmektedir. Gelir durumu yüksek bireyler rekreatyon etkinliklerinin sosyal fayda sağlamasını, diğer gelir durumuna sahip bireylere göre daha çok önemsedikleri görülmektedir. “RFÖ” toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın 5,001-8,000 TL gelire sahip bireylerden kaynaklandığı görülmektedir. Ayrıca bireylerin gelir durumu düştükçe rekreatyonun faydalarında da azalma görülmektedir. Gelir durumu 5,001-8,000 TL ve 8,000 TL üstü seviyesinde olan bireylerin rekreatyon etkinliklerinin fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan faydalarını diğer gelir durumuna sahip bireylere göre daha çok önemsendiği görülmektedir. Gelir durumu yüksek olan bireylerin yoğun çalışma saatlerinden, iş yükü stresinden arınmak için rekreatyon

etkinlikleri sayesinde rahatladığı, zihinsel olarak yenilendiği, sosyal ilişkilerini geliştirmeye yardımcı olduğu için psikolojik ve sosyal fayda sağlamasını diğer gelir gruplarına göre daha çok önemsendiği düşünülmektedir. Karaküçük ve ark., (2019) Oryantiring sporcuları üzerine yaptıkları çalışmada gelir durumuna göre psikolojik fayda alt boyutunda anlamlı farklılık tespit ettiklerini, gelir durumu yüksek bireylerin düşük bireylere göre ortalama puanlarının daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Chick ve ark., (2015) bireylerin gelir durumunun kendilerini sağlıklı hissedip hissetmeme konusunda önemli bir etken olduğunu belirtmiştir. Yaşartürk ve ark., (2019) bireylerin gelir durumunun artış göstermesi, rekreasyon etkinliklerinin yaşam doyumlarına olumlu yönde katkı sağladığı, yüksek gelir seviyesinin yaşamı kolaylaştırdığı dolayısıyla rekreasyon etkinliklerine katılımı artırdığını belirtmiştir. Nilsoon ve ark., (2017) rekreasyon etkinliklerinin sağlık ve yaşam kalitesi ile yakından ilişkili olduğunu belirtmiştir. Bireyler gelir durumlarının kendilerine sağladığı imkanlar doğrultusunda rekreasyon etkinliklerinin sağladığı faydaları elde etmek için kendilerine uygun rekreasyon etkinliklerine yönelmektedirler. Bu rekreasyon etkinliklerine yönelme daha çok yüksek gelir seviyesine sahip bireylerde görülmektedir. Çalışmamızdaki bireylerin bu doğrultuda hareket ederek rekreasyonun faydalarını önemseyerek katıldıkları söylenebilir. Rekreasyon etkinliklerinin algılanan faydalarının gelir değişkeni açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₁₃ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, rekreasyon fayda ölçeği eğitim değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.17); Fiziksel, psikolojik, sosyal fayda ve “RFÖ” toplam puanlarının ve ölçek alt boyutlarının anlamlı fark gösterdiği en yüksek ortalama puanların lisans ve lisansüstü eğitim durumuna sahip bireylere ait olduğu görülmektedir. Lisans ve lisansüstü eğitime sahip bireyler rekreasyon etkinliklerinin fiziksel, psikolojik ve sosyal fayda sağlamasını diğer eğitim durumuna sahip bireylerden daha çok önemsemektedir. Ertüzün ve Karaküçük (2014), sağlık inanç modeli perspektifinde sportif rekreasyon aktivitelerine bakış isimli çalışmasında, katılımcıların eğitim durumları yükseldikçe rekreasyon etkinliklere katılmayı tercih etmelerinde artış yaşandığını belirtmiştir. Yazgeç (2018), doğa ve macera rekreasyonu etkinliklerine katılan bireylerin üzerine yaptığı çalışmasında, fiziksel açıdan fayda sağlamasının lisansüstü eğitim seviyesine sahip bireylerin ortalamalarının diğer eğitim seviyesindeki bireylere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Yurcu (2017), kamu

ve özel sektörde çalışan bireyler üzerine yaptığı çalışmasında, doktora eğitimine devam eden veya mezun olan katılımcıların algıladıkları sağlık çıktılarının daha düşük eğitim durumuna sahip katılımcılara göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Nilsson ve ark., (2017) boş zaman etkinliklerine katılma ve sonraki yaşamda kendi kendine sağlık değerlendirmesi isimli çalışmasında, emekli bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımda eğitim durumları yükseldikçe sağlık çıktıları algılarının da yükseldiğini belirtmiştir. Pense ve Kasımoğlu (2022), sportif rekreasyonel etkinliklere katılımın bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlığı üzerinde olumlu etkileri olduğunu; ancak bireylerin bu tür faaliyetlere katılımını kısıtlayan bazı unsurların da bulunduğunu ifade etmiştir. Gelir düzeyi, medeni durum, eşin çalışma durumu, çocuk sahibi olma durumu ve ikamet edilen yerde geçirilen süre sportif rekreasyonel faaliyetlere katılımı engelleyen önemli faktörlerdir. Liu ve Li (2018), bireylerin, cinsiyet, yaş ve gelir durumu gibi demografik değişkenlerin boş zaman memnuniyetini büyük ölçüde etkilediğini ifade etmiştir. Bu çalışmalar bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Dolayısıyla araştırmamıza katılan bireylerin eğitim seviyelerinin yüksekliği rekreasyon etkinliklerinin kendilerine kattığı fiziksel faydayı eğitim seviyesi düşük bireylere göre daha çok önemsedikleri söylenebilir. Eğitim etkinliklerinin nitelik ve düzeyi, bireyin yaşadığı topluma ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan etki etmektedir (Çakmak, 2008). Rekreasyon etkinliklerinin algılanan faydalarının eğitim değişkeni açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₁₄ hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamız, rekreasyon fayda ölçeği haftada rekreasyon etkinliklerine katılım sıklığı değişkenine göre incelendiğinde (Tablo: 4.18); Fiziksel, psikolojik fayda ve “RFÖ” toplam puanlarının ve ölçek alt boyutlarının anlamlı fark gösterdiği en yüksek ortalama puanların 3 gün rekreasyon etkinliklerine katılan bireylere ait olduğu görülmektedir. Rekreasyon etkinliklere katılım sıklığı düştükçe rekreasyon etkinliklerinin faydalarının da önemsenme oranının düştüğü görülmektedir. Crompton ve Kim (2004), eyalet parklarını ziyaret eden bireyler üzerine yaptığı çalışmada, bireylerin rekreasyon alanlarını ziyaret etme ve kullanma kararlarının ağırlıklı olarak algılanan faydalarından kaynaklanabileceğini ifade etmiştir. Güngörmüş ve ark., (2006), öğretim elemanlarının boş zamanlarını değerlendirme biçimleri isimli araştırmasında, öğretim elemanlarının boş zaman etkinliklerinin sağlığa olumlu etkisinin bulunduğu ve dinlendirici bulduklarını tespit etmiştir. Tel ve Köksalan

(2008), öğretim üyelerinin katıldıkları spor etkinliklerini inceledikleri çalışmada, sağlıklarını koruma isteğinin ilk sırada yer aldığını tespit etmiştir. Doğan (2006), öğrencilerin iyilik halini incelediği çalışmasında fiziksel egzersiz sıklıkları arttıkça “iyilik hali” durumunda da bir artış gözlemlendiğini belirtmiştir. Ertüzün ve ark., (2020), spor merkezlerine üye olan bireyler üzerine yaptığı çalışmasında, serbest zaman etkinliklerine düzenli katıldıklarında algıladıkları fiziksel, psikolojik ve sosyal yararların, devamlılığı etkilemede rol oynadığını belirtmiştir. Ayrıca, bireylerin eğlenerek katıldığı etkinliklerin, psikolojik ve fiziksel faydanın, aktivitenin sürekliliğini sağladığı ve buna bağlı olarak fiziksel ve sosyal faydalar sağladığını belirtmiştir. Hafif şiddette faaliyetlere katılan bireylerin orta ve yoğun şiddette faaliyet gösteren bireylere göre fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak daha fazla fayda sağladığını ifade etmiştir. Doğaner ve Balcı (2017), öğrencilerin egzersizlere katılma sıklıklarını ve nedenlerini incelediği çalışmasında, farklı egzersiz türlerinin ve uygulama sürelerinin kişilerin mutluluk hallerinde olumlu değişimlere yol açtığını belirtmiştir. Katıldığı sportif rekreasyon etkinliklerinden fayda sağlayan bireyler tekrar sağlıklarını korumak ve devamını sağlamak için sportif rekreasyon etkinliklerini daha da önemsemektedirler. Bu durumun bireyler üzerinde sürdürülebilir sağlık düşüncesi oluşturduğu ve buna bağlı olarak rekreasyon etkinliklerine haftada 3 gün katılmayı daha uygun buldukları söylenebilir. Rekreasyon etkinliklerinin algılanan faydalarının katılım sıklığı değişkeni açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H₁₅ hipotezi kabul edilmiştir.

“Rekreasyon alanı katılım engelleri, rekreasyon alanı tercih etkenleri ve rekreasyon fayda ölçekleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi.

Çalışmamız, “Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri”, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri” ve “Rekreasyon Fayda Ölçeği” ile aralarında ilişkinin olup olmadığının tespiti için yapılan Pearson Momentler Korelasyon analizi sonuçları incelendiğinde (Tablo: 4.19); “Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri” ölçeğinin alt boyutu güvenlik engelinin; “Rekreasyon Alanı Tercih Etkeni” ölçeğinin sportif çeşitlilik ve konum alt boyutları ile arasında orta düzeyde pozitif ilişki olduğu görülmüştür. Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin sportif çeşitlilik ve konum tercih etkenlerine verdikleri önem, bireylerin rekreasyon alanlarından beklediği güvenlik seviyesinde de artış göstermesine neden olmaktadır. Güvenlik engelinin; “Rekreasyon Alanı Tercih

Etkeni” ölçeğinin alt boyutu fiziki imkanlar negatif yönde düşük düzeyde ve aktivite alt boyutunda ise orta düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Rekreasyon alanlarının fiziksel imkanları ve aktivite tercih etkenleri azaldıkça güvenlik engelinin arttığı ifade edilebilir. Ailece oturacak bankların, yiyecek içecek sunan işletmelerin, bilgilendirici levhaların olmaması, temizlik açısından uygun olmayan durumlar, yılın her döneminde kullanılmaya elverişli olmayan alanlar ve etkinlik ve organizasyonların yetersizliği, rekreasyon etkinliklerine katılmak isteyen bireylerin güvenlik ihtiyaçlarını arttırdığı söylenebilir. Güvenlik engeline ait bir başka bulgu ise “Rekreasyon Fayda Ölçeği” alt boyutu olan fiziksel fayda ile arasında düşük düzeyde negatif yönde ilişki olmasıdır. Bireylerin güvenlik engeline ilişkin puanları arttıkça fiziksel faydalarına verdiği önem azalmaktadır. Ayrıca; güvenlik engelinin sosyal fayda ile arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişkiye sahip olduğu görülmüştür. Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin güvenlik engeline verilen önem arttıkça sosyal faydaya verilen önemin azaldığını söyleyebiliriz. Sosyalleşme ortamlarının sosyo-ekonomik durumu, güvenlik altyapısını etkileyebilir. Yoksul veya yüksek suç ortamına sahip bölgelerdeki mekanlar bireyler tarafından güvensiz algılanabilir. Fakat sosyalleşme açısından az da olsa katkı sağladığı söylenebilir.

Zaman engelinin, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkeni” ölçeğinin alt boyutu sportif çeşitlilik ile arasında orta, personel, fiziki imkanlar ve “RATE” ölçeğinin toplam puanlarında ise düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Bireylerin zaman engeli arttıkça sportif çeşitliliğe, personele, fiziki imkanlara ve “RATE” ölçeğine verdiği önem de azalmaktadır. Diğer yandan zaman engelinin, konum tercih etkeni alt boyutu ile arasında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Bireylerin zaman engeli arttıkça konuma verdikleri önemin de arttığı söylenebilir. Zaman engelinin “Rekreasyon Fayda Ölçeği” alt boyutu psikolojik, sosyal fayda ve “RFÖ” toplam puanları ile arasında düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Zaman engelinin artışı rekreasyonun faydalarını da olumsuz yönde etkilediği söylenebilir. Bu bulgular doğrultusunda, Dorul ve Çerez (2024), bireyin zaman yönetimi konusundaki becerileri devreye girmekte ve birey bu zaman yönetiminde temel ihtiyaçlarının yanında fiziksel, ruhsal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ölçülü bir şekilde hareket etmeyi sağlamalıdır. Bu şekilde zaman yönetimini sağlayan bireylerin yaşam tarzları da doğru orantılı düzelmektedir.

Arkadaş engelinin, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkeni” alt boyutu sportif çeşitlilik ve personel arasında orta düzeyde, fiziki imkanlar, aktivite ve “RATE” ölçeğinin toplam puanları arasında düşük düzeyde negatif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımında arkadaş engeline verilen puanlar arttıkça sportif çeşitlilik, personel, fiziki imkanlar ve aktivite alt boyutlarına verilen önem azalmaktadır. Diğer yandan arkadaş engelinin konum ile arasında ise düşük düzeyde pozitif ilişki tespit edilmiştir. Arkadaş engeline verilen puanlar artış gösterdikçe konum tercih etkenine verilen önem artmaktadır. Bir başka deyişle rekreasyon etkinliklerine katılımında bireylerin arkadaş engelinin olması, şehir merkezine yakın olan ve toplu taşıma araçları ile kolay ulaşılabilir alanları tercih etmelerine neden olduğu söylenebilir. Çalışmamızdaki bir başka bulgu ise arkadaş engelinin “Rekreasyon Fayda Ölçeği” alt boyutları fiziksel ve psikolojik fayda arasında negatif yönde düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca arkadaş engelinin “RFÖ” toplam puanları ile arasında ise negatif yönde düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımında arkadaş engeline verilen puanlar arttıkça fiziksel, psikolojik ve sosyal fayda alt boyutlarına verilen önemin azaldığını söyleyebiliriz. Gönen ve ark., (2023), rekreasyon alanlarının koşulları kullanım için en uygun düzeyde olsa bile, arkadaş çevresinin azlığı, birlikte gidecek bir arkadaş bulunmaması veya aynı tür etkinliklerden hoşlanmayan bir arkadaş çevresine sahip olmanın bireysel olarak rekreasyon alanı kullanım tercihleri ve faaliyetlerine katılım düzeyini düşürdüğünü, Csikszentmihalyi ve Hunter (2003), rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin rahatlama hissi sağladığını ve kişilerarası ilişkileri geliştirdiğini belirtmiştir. Yang (2006), rekreasyonel faaliyetlerin bireylerin zihinsel ve fiziksel sağlığının korunmasına ve sürdürülmesine, takım çalışmasının geliştirilmesine ve günlük çalışmalara olumlu etkisinin artmasına katkı sağlayacağını bildirmiştir.

Spor alanı engelinin, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkeni” ölçeğinin alt boyutu sportif çeşitlilik ile arasında düşük düzeyde pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir. Spor alanlarına verilen puanlar artış gösterdikçe, rekreasyon alanlarının sportif çeşitlilik tercih etkenine verilen önem düşük de olsa artış göstermektedir. Spor alanı engelinin personel ve konum tercih etkeni ile arasında düşük düzeyde negatif yönde ilişki tespit edilmiştir. Spor alanı engeline verilen puanlar artış gösterdikçe personel ve konum tercih etkenlerine verilen önem azalmaktadır. Rekreasyon alanlarının, bireylerin

istediği etkinlikleri sunmaması, spor aletlerinin yeterli ve bakımlı olmaması durumunda, alanların konumu ve personel yeterliliğinin öneminin daha azaldığını söyleyebiliriz. Spor alanı engelinin fiziksel fayda ile arasında düşük düzeyde pozitif yönde, psikolojik fayda arasında orta, sosyal fayda ve “RFÖ” toplam puanları ile arasında ise düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Rekreasyon etkinliklerine fiziksel fayda sağlamak için katılan bireylerin spor alanlarının yeterli ve bakımlı olmasına önem vermediği görülmektedir. Çalışmamıza katılan bireyler, rekreasyon etkinliklerine aktif olarak devam ettiklerinden fiziksel sağlıklarını korumak ve devam ettirmek için sadece spor alanlarında değil gerek ev gerekse iş yaşamlarında kendilerine egzersiz alanı sağlamakta zorlanmadıkları düşünülebilir. Bunun yanında (Nordh ve ark., 2017), bireylerin hem rekreasyon aktivitesi hem de ulaşım amaçlı mahalle yürüyüşlerinin de önemli bir yeri olduğu kentsel rekreasyon çerçevesinde bir aktivite olarak görülmesi ve motive edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu doğrultuda, Gümüş ve Işık (2018), fiziksel aktivite etkinliklerinin psikolojik olumlu tutumları arttırdığını ve yaşam kalitesini üzerine olumlu etki yarattığı belirtmiştir.

Bireysel engel alt boyutunun, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkeni” ölçeğinin alt boyutu sportif çeşitlilik ile arasında negatif yönde düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Bireysel engel alt boyutuna verilen puanlar arttıkça sportif çeşitlilik alt boyutuna verilen önem azalmaktadır. Diğer yandan, bireysel engelin “RATE” ölçeği toplam puanları ve personel, konum ve aktivite tercih etkenleri arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Rekreasyon alanları ile ilgili olmamak, günlük programı bozmak istememek, kendini dermansız hissetmek ve ailevi yükümlülükler gibi bireysel engeller rekreasyon alanlarındaki sportif çeşitliliğe verilen önemi düşük de olsa etkileyebilmektedir. Ayrıca bireysel engele verilen puanlar artış göstermesine rağmen personel, konum ve aktiviteyi olumlu yönde etkilemektedir. Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin bireysel engeli olmasına rağmen, rekreasyon alanlarındaki personelin yeterliliği, rekreasyon alanlarının yakınlığı ve aktivite çeşitliliğine verilen önemi az da olsa etkilemektedir.

“RAKE” ölçeğinin toplam puanları ile “Rekreasyon Alanı Tercih Etkeni” ölçeğinin konum alt boyutu orta düzeyde pozitif, diğer alt boyutları arasında ise düşük düzeyde negatif yönde ilişki tespit edilmiştir. Rekreasyon etkinliklerine katılımda

karşılaşılan engellere verilen puanlar arttıkça tercih etkenlerine verilen önem azalmaktadır. Fakat konum alt boyutuna verilen önem ise artmaktadır. Bireylerin rekreasyon alanlarına yakınlığı, rekreasyon etkinliklerine katılımındaki engellerin etkisini azalttığı söylenebilir. “RAKE” ile “RFÖ” ve alt boyutlarından fiziksel ve psikolojik fayda arasında düşük düzeyde negatif yönde ilişki tespit edilmiştir. Rekreasyon etkinliklerinde karşılaşılan engellere verilen puanların artış göstermesi rekreasyonun faydalarını olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

Sportif çeşitlilik ile “RFÖ” alt boyutları ve “RFÖ” toplam puanları arasında düşük düzeyde pozitif ilişki tespit edilmiştir. Rekreasyon alanlarındaki sportif çeşitlilik tercih etkenine verilen puanlar arttıkça rekreasyonun fiziksel, psikolojik ve sosyal faydalarına verilen önemde artış göstermektedir. Rekreasyon alanlarındaki yürüyüş yollarının olması, bisiklet kullanmak için uygun koşullar ve farklı spor dallarını içeren etkinlikler bireylerin rekreasyon faydalarına verdikleri önemi olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Pons ve ark., (2006), bireyin katıldığı spor etkinliklerinin öncesinde ve sonrasında sosyalleştiğini ve etkinliklerin buna imkan sağladığını, Funk ve ark., (2009), spor etkinliklerinin aile, arkadaş ve diğer çevresiyle sosyalleşme fırsatı sunduğunu ve Hung (2012), rekreasyonel etkinlikler bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlıklarını korumalarına ve gelişmesine yardımcı olmakta ve sosyalleşme aracılığı ile bireylerin kişilerarası ilişkilerinin gelişmesine katkı sağladığı belirtilmektedir.

Personel tercih etkeni alt boyutunun “RFÖ” toplam puanları ile ölçeğin alt boyutlarından fiziksel fayda ile arasında orta, psikolojik fayda ile arasında ise düşük düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımında personel tercih etkenine verdikleri önem artış gösterdikçe rekreasyonun faydalarına verdikleri önem de artış göstermektedir. Rekreasyon alanlarında yeterli ve deneyimli personelin olması, bireylere fiziksel, psikolojik ve sosyal fayda sağlamada bir etken olduğunu söyleyebiliriz.

Konum alt boyutunun, “RFÖ” toplam puanları ile ölçeğin alt boyutlarından fiziksel ve psikolojik fayda ile arasında düşük düzeyde negatif yönde ilişki olduğu tespit edilmiştir. Konum tercihinin verilen önem arttıkça fiziksel ve psikolojik faydaya verilen önemin azaldığını söyleyebiliriz. Bireylerin ikamet ettikleri mekanlara

rekreasyon alanlarının uzaklığı ve ulaşım problemleri, rekreasyonun fiziksel ve psikolojik faydalarına verilen önemi azalttığı söylenebilir.

Fiziki imkanlar alt boyutunun fiziksel fayda ile arasında düşük düzeyde pozitif ilişki tespit edilmiştir. Fiziki imkanlar tercih etkenine verilen puanlar artış gösterdikçe fiziksel faydaya verilen önem de artmaktadır. Sosyal fayda ile arasında ise düşük düzeyde negatif ilişki tespit edilmiştir. Rekreasyon etkinliklerine katılan bireylerin fiziki imkanlara verdikleri puanlar artış gösterdikçe sosyal faydaya verilen önem azalmaktadır. Bu sonucun ortaya çıkmasında; rekreasyon alanlarındaki fiziki imkanların yetersizliği sosyal faydayı olumsuz yönde etkili olduğu söylenebilir.

Aktivite alt boyutunun fiziksel fayda ile arasında düşük düzeyde pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir. Bireylerin aktivite tercih etkenine verdikleri puanlar arttıkça fiziksel fayda alt boyutuna da verdikleri puanlar düşük düzeyde de olsa artış göstermektedir. Rekreasyon alanlarındaki sportif organizasyon içeren aktiviteler bireylere fiziki fayda sağlayarak rekreasyon etkinliklerine katılmaya teşvik ettiği düşünülmektedir. Sosyal fayda ile arasında ise düşük düzeyde negatif ilişki tespit edilmiştir. Aktivite içeren rekreasyon etkinlikleri tercih etkenine verilen puanlar artış gösterdikçe sosyal fayda alt boyutuna verilen puanlar azalmaktadır. Aktivite içerikli rekreasyon etkinlikleri bireyleri sosyal fayda açısından düşük düzeyde de olsa tatmin etmediği, ayrıca sağlık riskleri, rekabet, dışlanma, finansal durumlar ve çevresel etkiler birey üzerinde sosyalleşme açısından olumsuz etkiler bırakabilir.

“RATE” toplam puanları ile fiziksel fayda arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir. “RATE” ölçeğine verilen puanlar artış gösterdikçe fiziki faydaya önem artış göstermektedir. Rekreasyon etkinliklerine katılımında fiziksel fayda elde eden ya da elde etmeyi bekleyen bireylerin rekreasyon alanı seçimindeki sportif çeşitliliğe, personele, konuma, alanın fiziki imkanlarına ve aktivite çeşitliliğine psikolojik ve sosyal fayda elde etmek için katılan bireylere göre daha çok önemsedikleri düşünülebilir. Rekreasyon etkinliklerine katılımında; “Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri”, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri” ve “Rekreasyon Fayda” ölçekleri arasında ilişki olduğu tespit edilmiş ve H₁₆ Hipotezi kabul edilmiştir.

Hemingway ve Parr, (2000), rekreasyon etkinliklerine katılımın bireylere sağlık açısından çeşitli düzeylerde yarar sağladığı ve bu durumun yaşam doyumunu olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir. Örneğin, bireylerin serbest zaman aktivitelerinin faydalı olduğunu düşündükçe, aktiviteye katılma isteklerinin arttığı ve bu isteğin artmasıyla birlikte daha faydalı bir iş yapıldığı algısının güçlendiği gözlemlenmiştir. Serbest zaman aktivitelerinin sağlayacağı faydaların hissedilmesinden ziyade, bu faydaların gerçekleşme olasılığının dahi motivasyonu artırdığı vurgulanmaktadır (Driver ve Bruns, 1999). Ayrıca, insanların fiziksel ve psikolojik iyilik durumlarını korumak ve hastalıklardan kaçınmak için aktivitelere katıldığına dikkat çekilmektedir (Su ve ark., 2014). Bu noktada, serbest zaman aktivitelerine olan ilginin bireylerin sağlık düzeylerini etkilediği ve dolayısıyla aktivitelere olan ilginin sağlıklı olma arzusunda önemli bir etken olduğu yorumlanmaktadır (Driver ve Bruns, 1999). Greenwell ve ark., (2002), işletmelerde ve rekreasyon alanlarında bulunan hizmet personelinin kalitesinin müşteri memnuniyetini olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda, Müderrisoğlu ve Uzun (2004) ise spor işletmeleri için verilen hizmetin memnuniyetinde işletmenin fiziksel koşulları, ekipman kalitesi, personelin deneyimi ve sunulan hizmetin kalitesinin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Cordes ve İbrahim (1999), Rekreasyonel etkinliklere katılımın bireylerin fiziksel, psikolojik ve sosyal faydalar elde etmelerini sağladığı belirtilmiştir. Bu etkinliklerin iş baskısını azaltma, günlük stresin azalmasına yardımcı olma ve fiziksel-psikolojik dengeyi sağlama potansiyeline sahip olduğu rapor edilmiştir. Sporun bireylerin kişisel ve toplumsal gelişimine önemli katkılar sağladığı da vurgulanmıştır (Wankel ve Berger, 1991). Son olarak, sosyal yapı, sosyal biliş ve fiziksel aktivite arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalarda, bireylerin fiziksel aktivite davranışını en çok sosyal yapının etkilediği belirlenmiştir (Godin ve ark., 2010).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamızın bu bölümünde, elde edilen sonuçlar ve öneriler sunulmuştur. Araştırmamızın sonuçları, cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve etkinliklere haftada katılım sıklıkları bağımsız değişkenlerinin rekreasyon etkinliklerine katılımında etkisini ve bağımlı değişkenlerimiz olan katılımdaki engeller, tercih etkenleri ve faydaları arasındaki ilişki şeklinde ele alınmıştır.

Sonuçlar

“*Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri*” ölçek ve alt boyutlarının cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve alanları kullanım sıklığı açısından sonuçları;

Cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde; güvenlik engeli alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, bu farkın kadın, zaman ve bireysel engelin erkek ve ölçek toplam puanlarının ise kadın katılımcıların ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir. Arkadaş ve spor alanı engeli alt boyutlarının ise cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Yaş değişkenine göre incelendiğinde; güvenlik, zaman, arkadaş, spor alanı, bireysel engel ve ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, bu farkın, güvenlik engeli 40-49 yaş, zaman engeli 30-39 yaş, arkadaş engeli ve spor alanı engeli 18-29 yaş, bireysel engel 30-39 yaş ve ölçek toplam puanları ise 30-39 yaş arası bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir.

Gelir değişkenine göre incelendiğinde; güvenlik, zaman, arkadaş, spor alanı, bireysel engel ve ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, bu farkın, güvenlik engeli 8,001 TL ve üstü, zaman engeli, arkadaş engeli ve ölçek toplam puanlarının ise 2,851-5,000 TL, spor alanı engeli 0-2,851 TL, bireysel engel ve ölçek toplam puanlarının ise 5,001-8,000 TL gelire sahip bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir.

Eğitim değişkenine göre incelendiğinde; zaman, arkadaş, spor alanı, bireysel engel ve ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği, bu farkın, ortaokul ve lise

eğitim durumuna sahip bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir. Güvenlik engelinin ise gelir durumuna göre farklılık göstermediği görülmektedir.

Rekreasyon etkinliklerine katılım sıklığı değişkenine göre incelendiğinde; güvenlik, zaman, arkadaş, spor alanı, bireysel engel ve ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın, etkinliklere 1 gün ve 2 gün katılan bireylerden kaynaklandığı görülmektedir.

Ayrıca “Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri” leğinin tanımlayıcı değerlerine bakıldığında en yüksek ortalamanın spor alanı engeli alt boyutunun ve en düşük ortalamanın bireysel engelin olduğu görülmektedir.

- ❖ Güvenlik engeli kadın katılımcıları daha fazla etkilemektedir. Rekreasyon alanlarında bu hususun bilinmesi önemlidir. Ayrıca güvenlik önlemlerinin her yaştan bireyin kendini güvende hissedecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.
- ❖ Yapılması planlanan rekreasyon alanlarında güvenlik personeli sayısının yeterli sayıda olması bireylerin kendilerini güvende hissetmelerine katkıda bulunacaktır.
- ❖ Kr nokta olarak adlandırılan alanların rekreasyon alanlarında olmamasına dikkat edilmesi gerekmektedir.
- ❖ Zaman ve bireysel engeli; erkek katılımcılar kadın katılımcılara göre daha fazla engel olarak görmektedirler. Erkeklerin ortalama çalışma saatlerinin dışında rekreasyon etkinliklerine katılımı konusunda teşvik edici projelerin düzenlenmesi farkındalık meydana getirecektir.
- ❖ Rekreasyon alanlarındaki etkinliklerin her kesimden bireye hitap edecek şekilde planlanması, alanlardaki spor aletlerinin yeterli sayıda olması ve düzenli bakımı yapılması spor alanı engelinin azaltılmasında faydalı olacaktır.
- ❖ Rekreasyon etkinliklerine katılımın önündeki engelleri azaltmak veya iyileştirmek için kullanılan tanıtım reklamlarının kapsamlı bir şekilde ele alınması ve incelenmesi gerekmektedir.

- ❖ Bireylerin kendini geliştirmek için hangi etkinliklere katılabilecekleri konusunda bilgilendirilmelidir. Etkinliklere katılan bireylerin ortak ilgi alanları belirlenerek birbirleriyle etkileşim sağlanmalı ve arkadaş edinmeleri sağlanacak tedbirler alınmalıdır.
- ❖ Kadınların rekreasyon etkinliklerine katılımında aile sorumlulukları büyük bir engel oluşturduğundan gündüz etkinlikleri düzenlenerek bu engelin önüne geçilebilir.
- ❖ Düşük gelir rekreasyon etkinliklerine katılımında bir engel olarak görülmektedir. Gelir durumları düşük bireylere belirli gün ve saatlerde tesisler ücretsiz kullanıma açılarak bu engelin önüne geçilebilir.

“*Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri*” ölçek ve alt boyutlarının cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve alanları kullanım sıklığı açısından sonuçları;

Cinsiyet değişkenine göre değerlendirildiğinde; sportif çeşitlilik, personel ve konum alt boyutlarının anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın kadın katılımcıların ortalama puanlarından, fiziki imkanlar ve aktivite alt boyutları ise erkek katılımcıların ortalama puanlarından kaynaklanmaktadır. Diğer yandan ölçek toplam puanlarının cinsiyete göre değişmediği görülmektedir.

Yaş değişkenine göre incelendiğinde; personel alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği tespit edilmiştir. 30-39, 40-49 ve 50 üstü yaş aralığına sahip bireylerin 18-29 yaş aralığındaki bireylere göre ortalama puanlarının daha fazla olduğu görülmektedir. Fiziki imkanlar, konum alt boyutları ve ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın 30-39 yaş aralığındaki bireylerin ortalama puanlarından, aktivite alt boyutunun ise 40-49 yaş aralığındaki bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir.

Gelir durumuna göre incelendiğinde; sportif çeşitlilik alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın 8,001 TL ve üstü gelire sahip bireylerin, personel, fiziki imkanlar, aktivite ve ölçek toplam puanlarının ise 5,001-8,000 TL gelire sahip bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir.

Eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde; sportif çeşitlilik, personel, aktivite ve ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği bu farkın lisan ve lisans üstü, fiziki imkanlar alt boyutunun lise, konum alt boyutunda ise orta okul eğitim seviyesine sahip bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir.

Rekreasyon etkinliklerine katılım sıklığı değişkenine göre incelendiğinde; personel, konum, fiziki imkanlar, aktivite ve ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği ve farkın etkinliklere 2 ve 3 gün katılan bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir. Sportif çeşitlilik alt boyutunun ise anlamlı fark göstermediği görülmektedir.

Ayrıca “Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri” ölçeğinin tanımlayıcı değerlerine bakıldığında en yüksek ortalamanın fiziki imkanlar alt boyutunda ve en az ortalamanın ise konum alt boyunda olduğu görülmektedir

- ❖ Boş zaman, kadınların zorunlu ilgilenmesi gereken işlerinin dışında, bağımsızlıklarını tanımlayan, birbirleriyle etkileşime girmelerine ve ev dışına çıkmalarına olanak sağlayan zaman dilimidir (Bulgu ve ark., 2007). Kadınların toplumda var olabilmesi için fiziksel ve sosyal hayata katılımı teşvik edilmeli ve tercih etkenlerine dikkat edilerek kararlar alınması önemlidir.
- ❖ Rekreasyon alanlarında yürüyüş yollarının olması, bisiklet kullanmaya imkan sağlanması, tercih edilmesinde etkili olacaktır.
- ❖ Rekreasyon alanlarının şehrin her yerinden kolay ulaşılabilir olması katılımı arttıracaktır.
- ❖ Rekreasyon alanlarında danışılabilir personel olması önemlidir. Rekreasyon alanlarındaki çalışan ya da çalışacak personelin deneyimli ve spor alanında bilgili olması katılımı arttıracaktır.
- ❖ Rekreasyon alanlarında yapay su alanlarının olması, ailecek zaman geçirmeye imkan sağlayacak mekanların olması, kiralanacak ekipman olması, yeşil alanların çeşitlendirilmesi ve yılın her mevsiminde kullanılabilir olması, bireylerin bu alanları tercih etmesinde etkili olduğu görülmektedir. Rekreasyon alanlarına orta yaş aralığındaki

bireylerin önem verdiği görülmektedir. Tercih etkenlerine dikkat edilerek planlanması, rekreasyon etkinliklerine katılımı arttıracaktır.

- ❖ Sportif turnuvalar, çocuklar için organizasyonlar ve kongre vb. etkinliklerin yapılması bireylerin rekreasyon alanlarını tercih etmelerinde etkili olacaktır.

“*Rekreasyon Fayda Ölçeği*” ölçek ve alt boyutlarının cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve alanları katılım sıklığı açısından sonuçları;

Cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde; fiziksel fayda alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın erkek katılımcıların ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir. Psikolojik, sosyal fayda ve ölçek toplam puanlarının anlamlı fark göstermediği görülmektedir. Erkek katılımcılar rekreasyon etkinliklerinin fiziksel fayda sağlamasını kadınlara göre daha çok önemsemektedirler.

Yaş değişkenine göre incelendiğinde; fiziksel fayda alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın 30-39 yaş, psikolojik fayda alt boyutunun 40-49 yaş, sosyal faydanın ve ölçek toplam puanlarının 50 yaş ve üstü bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir.

Gelir durumu değişkenine göre incelendiğinde; fiziksel fayda alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, bu farkın 0-2,850 TL, psikolojik fayda alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, bu farkın 5,001-8,000 TL, sosyal fayda alt boyutunun anlamlı fark gösterdiği, bu farkın 8,001 TL ve üstü, ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın 5,001-8,000 TL gelire sahip bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir.

Eğitim değişkenine göre incelendiğinde; fiziksel, psikolojik, sosyal ve ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın lisans eğitim durumuna sahip bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir.

Rekreasyon etkinliklerine katılım sıklığı değişkenine göre incelendiğinde; fiziksel, psikolojik ve ölçek toplam puanlarının anlamlı fark gösterdiği ve bu farkın 3 gün katılan bireylerin ortalama puanlarından kaynaklandığı görülmektedir. Sosyal

Fayda alt boyutunun ise haftalık katılım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir.

Ayrıca “Rekreasyon Fayda Ölçeği” tanımlayıcı değerlerine bakıldığında en yüksek ortalamanın sosyal fayda alt boyutunda, en düşük ortalamanın ise fiziksel fayda alt boyutunda olduğu görülmektedir.

- ❖ Cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve katılım sıklığı rekreasyon etkinliklerine katılımında önemli farklılıklar göstermektedir. Rekreasyon alanları ve etkinlikleri demografik değişkenler göz önüne alınarak düzenlenmesi bireylerin rekreasyonun faydalarını önemseme oranını arttıracaktır.
- ❖ Bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımını arttıracak etkinliklerin çeşitliliği rekreasyon etkinliklerinin fiziksel, psikolojik ve sosyal faydalarının farkındalık düzeylerini yükseltmede etkili olacaktır.
- ❖ Rekreasyon etkinliklerine katılımın öncesi ve sonrasında fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan meydana gelen olumlu gelişmeler hakkındaki bilgilendirici açıklamalar etkinliklere katılımı arttıracaktır.

“Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri”, “Rekreasyon Alanı Terci Etkenleri” ve **“Rekreasyon Fayda Ölçeği”** ölçekleri arasındaki korelasyon analizi sonuçları;

Güvenlik engelinin, sportif çeşitlilik, konum tercih etkeni arasında pozitif, fiziki imkanlar, aktivite ve fiziksel fayda ile arasında negatif ve sosyal fayda arasında ise pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Zaman engelinin, sportif çeşitlilik, personel, fiziki imkanlar, psikolojik ve sosyal fayda arasında negatif, konum tercihi arasında ise pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Arkadaş engelinin, sportif çeşitlilik, personel, fiziki imkanlar, aktivite, fiziksel ve psikolojik fayda ile arasında negatif, konum tercih etkeni ile arasında ise pozitif yönde bir ilişki vardır.

Spor alanı engelinin, sportif çeşitlilik ve fiziksel fayda ile arasında pozitif, personel, konum, psikolojik ve sosyal fayda ile arasında ise negatif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Bireysel engelin, sportif çeşitlilik tercih etkeni ile arasında negatif, personel, konum ve aktivite tercih etkeni arasında ise pozitif bir yönde ilişki tespit edilmiştir.

Sportif çeşitlilik tercih etkeninin, fiziksel, psikolojik ve sosyal fayda arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Personel tercih etkeninin, fiziksel ve psikolojik fayda arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Konum tercih etkeninin, fiziksel ve psikolojik fayda ile arasında negatif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Fiziki imkanlar tercih etkeninin, fiziksel fayda ile arasında pozitif, psikolojik fayda ile arasında negatif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Aktivite tercih etkeninin, fiziksel fayda ile arasında pozitif, sosyal fayda ile arasında ise negatif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

- ❖ Çalışmamızda cinsiyet, yaş, gelir, eğitim ve etkinliklere katılım sıklığı, rekreasyon etkinliklerine katılımdaki engeller, tercih etkenleri ve rekreasyonun faydalarına etkisi göz önünde bulundurularak çalışmamızın başlıca değişkenleri olarak incelenmiştir. Bireylerin yaşadıkları alan, yaşam tarzı, ilgilendiği spor dalı, vb. farklı örneklem gruplarına karşılaştırmalar yapılması rekreasyon etkinliklerine katılım engellerine, tercih etkenlerine ve faydalarına daha farklı bakış açısı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Adams, K. B., Leibbrandt, S., & Moon, H., (2011). A critical review of the literature on social and leisure activity and wellbeing in later life. *Ageing & Society, Cambridge University Press*, 31(4), 683-712.
- Addington, Ö. E., (1993). *Yüzde Yüz Düşünce Gücü*, Çev., B. Çetinkaya. İstanbul: Akaşa Yayınları.
- Akatay, A. (2003). Örgütlerde zaman yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 281-300.
- Akgül, B. M. (2011). Farklı kültürlerdeki bireylerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. Ankara-Londra örneği. (Doktora tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (288713).
- Akgül, B. M., Ertüzün, E., Karaküçük, S. (2018). Rekreasyon fayda ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(1), 25-34.
- Akgül, M. A., (2016). Rekreasyon Bilimi. *İçinde Kentleşme ve Rekreasyon. Karaküçük, S. (Ed.)*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akyüz, F. (2020). *Rekreasyonel Alanlarda Etkinliklere Katılan Bireylerin Merak ve Keşfetme Düzeylerinin; Etkinlik ve Yaşam Doyumuna Etkisi*. (Doktora Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (672503).
- Alexandris, K., Carroll, B. (1997). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation: Result from a study in Greece. *Leisure Studies*, 16, 107-125.
- Altunel, K.G. (2021). *Kültürel Rekreasyon Alanlarında Unutulmaz Ziyaretçi Deneyiminin Unsurları: İstanbul Tarihi Yarımada Örneği*. (Doktora Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (680791).
- Andıç, H. (2009). *Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*. (Yüksek Lisans Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (238359).
- Ardahan, F., ve Lapa, T. Y. (2011). Açık alan rekreasyonu: bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1327-1341.
- Ardahan, F., Turgut, T., Kaplan Kalkan, A. (2016). *Her Yönüyle Rekreasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Argan, M. (2007). *Eğlence Pazarlaması*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Arslan, H. (2014). Üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme tercihleri: Çankırı Karatekin Üniversitesi örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (40), 193-208.
- Arslan, S. (2013). *Serbest Zaman-Rekreasyon ve Serbest Zaman Eğitimi*. (1.Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Aşıkutlu, H. S. (2008). *Rekreasyonel Motivasyon ve Kısıtlayıcılar; Ankara Göksu Parkı ve Harikalar Diyarı Parkı Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi: Türkiye. (237424).

Ayar, H., (2021). *Park Rekreasyonu Faaliyetlerine Katılımda Rekreasyon Deneyim Tercihleri, Yer Bağlılığı, Çevresel Tutum ve Çevre Dostu Rekreasyon Davranışları Arasındaki İlişki*. (Doktora Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (675156).

Ayhan, C. (2017). *Aktif sporcuların rekreatif etkinliklere katılımlarına engel oluşturabilecek faktörlerin yaşam tatmini ve yaşam kalitesi üzerine etkisi*. (Yükseklisans tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (675156).

Azizbek, K., Tursunaliyevich, A. Z., Gayrat, I., Bulturbayevich, M., & Azamkhon, N. (2020). Use of Gravity Models In The Development of Recreation and Balneology. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(6), 13908-13920.

Balish, S. M., Conacher, D., & Dithurbide, L. (2016). Sport and recreation are associated with happiness across countries. *Research Quarterly for exercise and sport*, 87(4), 382-388.

Bekar Ö. (2019). *Düzenli Egzersiz Yapan Bireyleri Rekreasyonel Egzersize Motive Eden Nedenler ile Algıladıkları Sağlık Çıktıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (578495).

Bergier, M. J. (1981). A conceptual model of leisure-time choice behavior. *Journal of Leisure Research*, 13(2), 139-158.

Boll, T., von Haaren, C., & von Ruschkowski, E. (2014). The preference and actual use of different types of rural recreation areas by urban dwellers—The Hamburg case study. *PloS one*, 9(10), e108638.

Buckley, J., Tucker, G., Hugo, G., Wittert, G., Adams, R. J., & Wilson, D. H. (2013). The Australian baby boomer population—factors influencing changes to health-related quality of life over time. *Journal of Aging and Health*, 25(1), 29-55.

Bulgu, N., Koca Arıtan, C. Aşçı, F. H. (2007). Gündelik yaşam, kadın ve fiziksel aktivite. *Spor Bilimleri Dergisi*. 18 (4), 167-181.

Bulut, M., & Koçak, F. (2016). Hazırlık öğrenimi gören kadın üniversite öğrencilerin rekreatif etkinliklere katılmalarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 61-71.

Burton, N. W., Turrell, G., and Oldenburg, B. (2003). Participation in recreational physical activity: why do socioeconomic groups differ? *Health Education and Behavior*, 30(2), 225-244.

Cengiz, B., Karaelmas, D., Karayılmazlar, A. S., & Güler, K. E. (2018). Myo öğrencilerinin rekreasyonel eğilim ve taleplerinin belirlenmesi: bülent ecevit üniversitesi çaycuma yerleşkesi örneği. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 20(2), 163-175.

Ceyhun, S. (2008). Spor tesislerinin rekreatif açıdan kullanımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 325-332.

Chick, G., Hsu, Y. C., Yeh, C. K., & Hsieh, C. M. (2015). Leisure constraints, leisure satisfaction, life satisfaction, and self-rated health in six cities in Taiwan. *Leisure Sciences*, 37(3), 232-251.

- Chow, H. W., & Dong, Y. H. (2013). Relationship between participation in leisure activities and constraints on Taiwanese breastfeeding mothers during leisure activities. *BMC Public Health*, 13(1), 1-12.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A First Course in Factor Analysis* (2nd ed.). New York: Psychology Press.
- Cosgrove, I. ve Jackson, R. (1972). *The Geography Ofrecreation And Leisure*. London: Hutchinson University Library.
- Crawford, D. W., & Godbey, G. (1987). Reconceptualizing barriers to family leisure. *Leisure sciences*, 9(2), 119-127.
- Crawford, D., Jackson, E., Godbey, G. (1991). A hierarchial model of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 13, 309-320.
- Cordes, K. A., & Ibrahim, H. M. (1999). *Applications in recreation and leisure: for today and the future* (No. Ed. 2). McGraw-Hill Book Company Europe.
- Crompton, J. L., & Kim, S. S. (2004). Temporal changes in perceived constraints to visiting state parks. *Journal of Leisure Research*, 36(2), 160-182.
- Csikszentmihalyi, M., & Hunter, J. (2003). Happiness in everyday life: The uses of Experience Sampling. *Journal of Happiness Studies*, 4(2), from 185-199. <http://dx.doi.org/10.1023/A:1024409732742>.
- Çebi, M., Eliöz, M., Yamak, B., & Satıcı, A. (2018). Spor bilimleri ve diğer fakülte öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine katılım engellerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 23-30.
- Çelebi, M. A., Özbey, S. (2017). Rekreasyon. N. Mirzeoğlu Editör, *Spor Bilimlerine Giriş* içinde (265-294). Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.
- Çelebi, M., Özbey, S. (2014). Rekreasyon Temelleri. N. Mirzeoğlu Editör, *Spor Bilimlerine Giriş* içinde (270-300). Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.
- Çuhadar, A., Demirel, M., Er, Y., & Serdar, E. (2019). Lise öğrencilerinde boş zaman yönetimi ve gelecek beklentisi ilişkisi. *Journal of International Social Research*, 12(66).
- Çuhadar, A., Yusuf, E. R., Demirel, M., & Demirel, D. H. (2019). Bireyleri rekreasyonel amaçlı egzersize motive eden faktörlerin incelenmesi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(3), 153-161.
- Değirmenci, Y. (1998). *Zaman ve Değerlendirilmesi*. İstanbul: Bedir Yayınevi.
- Demir, M., & Demir, S. S. (2014). İşgörenlerin serbest zaman gereksinimi ve serbest zaman doyumunu etkileyen faktörler. *İşletme ve iktisat çalışmaları dergisi*, 2(3), 74-84.
- Demircan, N., Aytatlı, B., & Yıldız, N. D. (2018). Erzurum Kent İnsanının Rekreasyonel Davranış Biçimleri. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 20(3), 420-430.

Demirel, M., Harmandar, D. (2009). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 838-846.

Dever, A. (2015). *Spor Sosyolojisi*. Genişletilmiş 2. Baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Dionne, I. J., Ades, P. A., & Poehlman, E. T. (2003). Impact of cardiovascular fitness and physical activity level on health outcomes in older persons. *Mechanisms of ageing and Development*, 124(3), 259-267.0

Doğan, T. (2006). Üniversite öğrencilerinin iyilik halinin" maneviyat" ve" serbest zaman" boyutlarının incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 1-16.

Doğaner, S., & BalçI, V. (2017). Ankara üniversitesi öğrencilerinin serbest zamanlarında egzersize katılma sıklıkları ve nedenleri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(3), 119-128.

Dorul, E., & Çerez, M. H. (2024). Öğretmenlerin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımlarının İncelenmesi. *The Journal of International Educational Sciences*, 11(38), 128-143.

Driver, B.L. and Bruns, D.H. (1999). Concepts and uses of the benefits approach to leisure. In E.L. Jackson and T.L. Burton (Eds.), *Leisure studies: Prospects for the twentyfirst century*. State College, PA: Venture Publishing Inc, (pp. 347-367).

In E.L. Jackson and T.L. Burton (Eds.), *Leisure studies: Prospects for the twentyfirst century*. State College, PA: Venture Publishing Inc, (pp. 347-367).

Ekinci, N. E., Kalkavan, A., Üstün, Ü. D., Gündüz, B. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.

Ersoy, G. (2004). *Egzersiz ve Spor Yapanlar İçin Beslenme*. (3.bs.). Ankara: Nobel Basımevi.

Ertuzun, E., Karakucuk, S., & Bodur, S. (2015). Health beliefs of females related with sportive recreational activities. *International Journal of Sport Studies*, 5(5), 535-544.

Ertürk, K. Ö., Kiyak, C. M. (2011). Müşteri Memnuniyetini Artırma Aracı Olarak Halkla İlişkilere Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Penceresinden Bakmak. *Journal of Communication Theory & Research/İletişim Kuram ve Arastırma Dergisi*, 32(2011), 127-150.

Ertüzün, E., Gaye, H. A. D. İ., & Fidan, E. (2020). Spor merkezine üye bireylerin rekreasyon fayda düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 231-244.

Ertüzün, E., Karaküçük, S. (2014). Sağlık İnanç Modeli Perspektifinde Sportif Rekreasyon Aktivitelerine Bakış. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(1-4), 1-9.

Floyd, M. F., Nicholas, L., Lee, I., Lee, J. H., & Scott, D. (2006). Social stratification in recreational fishing participation: Research and policy implications. *Leisure Sciences*, 28(4), 351-368.

Funk, D. C., Filo, K., Beaton, A. A., and Pritchard, M. (2009). Measuring the motives of sport event attendance: Bridging the academic-practitioner divide to understanding behavior. *Sport Marketing Quarterly*.18 (3).

Gandelman, N., & Piani, G. (2013). Quality of life satisfaction among workers and non-workers in Uruguay. *Social indicators research*, 111(1), 97-115.

Godin, G., Sheeran, P., Conner, M., Belanger-Gravel, A., Gallani, M. C. B. J. ve Nolin, B. (2010). "Social structure, social cognition, and physical activity: A test of four models". *British Journal of Health Psychology*, 15, 79-95.

Gönen, M., Ceyhan, M. A., Çakır, Z., Zorba, E., & Coşkuntürk, O. S. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin rekreasyon alanı kullanımlarına ilişkin engel ve tercihleri. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 11(4), 59-76.

Göral, Ş., Karaküçük, S., (2016). Rekreasyon Bilimi. *İçinde Boş Zaman Tarihi. Karaküçük, S. (Ed.)*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Gül, T. (2014). Rekreasyon Olgusuna Genel Yaklaşım. A. Yaylı Editör, *Rekreasyona Giriş* içinde (1-67). Ankara: Detay Yayıncılık.

Gumus, H., & Isik, O. (2018). The Relationship of Physical Activity Level, Leisure Motivation and Quality of Life in Candidate Teachers. *International Journal of Progressive Education*, 14(5), 22-32.

Gümüş, H. (2016). Rekreasyonel Alanların Kullanım Etkenlerinin İncelenmesi. (Doktora Tezi), Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (426963).

Gümüş, H., Özgül, S. A. (2017). Rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri ve tercih etkenleri ölçeklerinin geliştirilmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 865-882.

Güngörmüş, A., Yetim, A. A., Çalık, C., (2006). Ankara'daki beden eğitimi ve spor yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının boş zamanlarını değerlendirme biçimlerinin araştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 285-298.

Güngörmüş, H., A., (2007). *Özel Sağlık-Spor Merkezlerinden Hizmet Alan Bireyleri Rekreasyonel Egzersize Güdüleyen Faktörler*. (Doktora Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (368231).

Gürbüz, B., Özdemir, A. S., Sarol, H., & Karaküçük, S. (2010). Comparison of recreational behaviours of individuals with regard to demographic variables. *Ovidius University Annals, Series Physical Education And Sport / Science, Movement And Health*, 143, 40-4.

Gürbüz, M., Aydın, A. H. (2012). Zaman Kavramı ve Yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 1-20.

Greenwell, T. C., Fink, J. S., & Pastore, D. L. (2002). Assessing the Influence of the Physical Sports Facility on Customer Satisfaction within the Context of the Service Experience. *Sport Management Review*, 5(2), 129-148. doi:10.1016/s1441-3523(02)70064-8

Haase, A., Steptoe, A., Sallis, JF. ve Wardle J.(2004). Leisure-Time Physical Activity in University Students From 23 Countries: Associations with Health Beliefs, Risk Awareness, and National Economic Development. *Preventive Medicine*, 39(1): 182-190.

Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A., Yakup, D. (2017). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi Örnek Animasyon Uygulamaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Harris, D. (2005). *Concepts in Leisure Studies*. London: Sage Publications.

Hazar, A. (1999). *Turizm İşletmelerinde Animasyon. Rekrasyon, Animasyon Teorisi ve Uygulamalı Animasyon Etkinlikleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Hazar, A. (2003). *Rekreasyon ve Animasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Hemingway, J.L. and Parr, M.G.W. (2000). Leisure Research and leisure practice: three perspectives on constructing the research-practice relation. *Leisure Sciences* 22, 139–162.

Henderson, K. A. (1996). One size doesn't fit all: The meanings of women's leisure. *Journal of Leisure Research*. 28(3), 139-154.

Holtermann, A., Krause, N., Van Der Beek, A. J., & Straker, L. (2018). The physical activity paradox: six reasons why occupational physical activity does not confer the cardiovascular health benefits that leisure time physical activity does. *British journal of sports medicine*, 52(3), 149-150.

Hung, H. J. (2012). A study on leisure benefits breaking through leisure activities. *Journal of National Taiwan Normal University*, 3(4), 77-92.

İnal, A. N. (2017). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*. Güncellenmiş 5.baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Jackson, E.L. and Henderson, K. (1995). Gender-Based Analysis of Leisure Constraints. *Leisure Sciences*, 17: 31-51.

Jensen, C. R., & Guthrie, S. (2006). *Outdoor recreation in America*. America: Human Kinetics.

Johnson, C. Y., Bowker, J. M., Cordell, H. K. (2001). Outdoor recreation constraints: An examination of race, gender and rural dwelling. *Southern Rural Sociology*, 17, 111-133.

Kanters, M. A. (1996). The Health Benefits of Parks And Recreation. *Illinois Parks and Recreation Published*, 27(1), 27-30.

Karaçar, E. (2014). Boş Zaman ve Rekreasyonun Tarihsel Gelişim Süreci. A. Yaylı Editör, *Rekreasyona Giriş* içinde (70-78). Ankara: Detay Yayıncılık.

Karaçar, E. ve Paslı, M.M. (2014). Turizm ve otel işletmeciliği programı öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörler, *Turizm Akademik Dergisi*, 1 (1), 29-38.

Karakan, H. İ., Ertaş, Ç., Çolak, O., & Yurtman, S. (2021). Yerel Halkın Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımını Etkileyen Faktörlere Yönelik Bir Çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 12(2), 557-569.

Karaküçük S. (2008). *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*. 6. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Karaküçük, S. (1995). *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara: Bağırğan Yayımevi.

Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara: Bağırğan Yayımevi.

Karaküçük, S. (2005). *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*. (5. Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi.

Karaküçük, S., Durhan, T. A., Akgül, B. M., Aksın, K., & Özdemir, A. S. (2019). Oryantiring sporcularında ekosentrik, antroposentrik, antipatik yaklaşımların rekreasyon fayda ile ilişkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(3), 1263-1288.

Karaküçük, S., Ekenci, G. (1995). Okulların Boş Zamanları Değerlendirme (Rekreasyon) Eğitimindeki Rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 128, 62-66.

Karaküçük, S., Gürbüz. B., (2007). *Rekreasyon ve Kentleşme*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Karaküçük, S., Ardahan, F., Çetinkaya, G., Akgül, M. B., Kalkan, K. (2017). Açık Alan Rekreasyonu. F. Ardahan Editör, Açık Alan Rekreasyonun Ortaya Çıkışı içinde (1-22). Ankara: Detay Yayıncılık.

Karasar, N. (2018). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler (33. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.

Kılbaş, Ş. (2001). *Rekreasyon Boş Zamanı Değerlendirme*. Adana: Anaca Yayınları.

Kılbaş, Ş. (2001). Varoluşçu Eğitim Felsefesi Açısından Eğitsel Etkinlikler. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2(19), 34-35.

Kline, P. (1994). An easy guide to factor analysis. New York: Routledge.

Köktaş, Ş.K. (2004). *Rekreasyon Boş Zaman Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kramarow, E. A., Lentzner, H. R., Saydah, S. H., Weeks, J. D., Rooks, R. N. (1999). *Health And Aging Chartbook*. United States: Dhhs Publication.

Kula, S., Çakar, B. (2015). Maslow ihtiyaçlar hiyerarşisi bağlamında toplumda bireylerin güvenlik algısı ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Bartın Üniversitesi İİBF Dergisi*, 6(12), 191-210.

Kuo, C. T. (2013). A study of the correlation between leisure benefits and behavioral intentions-Using bantou arts and cultural village as an example. *International Review of Management and Business Research*, 2(4), 1065.

Lee, J., Scott, D., Floyd, M.F., (2001) Structural inequalities in outdoor recreation participation: A multiple hierarchy stratification perspective. *Journal of Leisure Research*, 33(4): 427-449.

Liu, B., & Li, L. (2018). A Study on the Well-being and the Leisure Satisfaction of Zhuhai Residents. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 18(21), 6-1.

Mackenzie, R. A. (1985). *Zaman Tuzağı – Zamanı Nasıl Denetlersiniz*. Çev. Yakut Güner. İstanbul: İlgı Yayıncılık.

Mansuroğlu, S. (2002). Akdeniz üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman özellikleri ve dış mekan rekreasyon eğilimlerinin belirlenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 15(2), 53-62.

Marriot, K. (2010). *Planning for the provision of leisure and recreation in Australia*. Department of Economic Development, Tourism and the Arts Tasmania: HM Leisure and Planning Pty Ltd and Sport and Recreation.

Maslow, A. H. (1943). Theory of Human Motivation. *Psychological Review, Originally in Published*, (50), 370-396.

Metin, T. C., Kesici, M., & Kodaş, D. (2013). Rekreasyon olgusuna akademisyenlerin yaklaşımları. *Journal of Yasar University*, 8(30), 5021-5028.

Moccia, F. D. (2000). Planning time: an emergent European practice. *European Planning Studies*, 8(3), 367-375.

Mutlu, İ. (2008). *Egzersiz Yapan Kişilerin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma (Kayseri İli Örneği)*. (Doktora Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (220112).

Müderrişoğlu, H., ve Uzun, S. (2004). Abant İzzet Baysal üniversitesi orman fakültesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 5(2), 108-121.

Nilsson, I., Lundevall, E.H. ve Fisher, A.G. (2017). The Relationship between Engagement in Leisure Activities and Self-Rated Health in Later Life. *Activities, Adaptation & Aging*. 41(2): 175-190.

Nordh, H., Vistad, O. I., Skår, M., Wold, L. C., & Bærum, K. M. (2017). Walking as urban outdoor recreation: Public health for everyone. *Journal of outdoor recreation and tourism*, 20, 60-66.

Öztürk, H. (2016). The obstacles affecting shopping center employees' participation in recreational activities. *Journal of Social Sciences*, 47(1), 41-48.

Özdemir, S. A., Göçer, E., Karaküçük, S., (2016). Rekreasyon Bilimi. *İçinde Rekreasyon ve Turizm*. Karaküçük, S. (Ed.). Ankara: Gazi Kitabevi.

Özsarı, A., & Çetin, M. Ç. (2022). Spora yönelik tutum ve mutluluk ilişkisi (Sağlık Sektöründe Bir Araştırma). *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 20(1), 26.

Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılamama nedenleri üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 126-131.

Öztürk, F., ve Bayazıt, B. (2020). Halk eğitim merkezlerinde çalışan bireylerin rekreatif etkinliklere katılımlarına engel olan faktörlerin incelenmesi (Kocaeli İli Örneği). *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 85-105.

Paksoy, M., Çalık, F., Yaşartürk, F., & Çimen, K. (2016). Abdullah Gül Üniversitesi öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılımını etkileyen faktörler. *International Journal of Sport Culture and Science*, 4(Special Issue 1), 39-50.

Parr, M. G., and Lashua, B. D. (2004). What is leisure? The Perceptions Of Recreation Practitioners And Others. *Leisure Sciences*, 26(1), 1-17.

Pense, M., & Kasimoğlu, M. (2022). An Investigation Of Healthcare Professionals'health Beliefs About Sportive Recreational Activities. *International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health*, 35(2), 217-233.

Polat, E., Doğan, B., & Mutlu, F. (2018). Rekreatif yönlü spor yapan bireylerle yarışma sporcularının spora katılım güdülerinin incelenmesi. *International Journal of Social Science Research*, 7(2), 175-187.

Pons, F., Mourali, M. and Nyeck, S. (2006). Consumer orientation toward sporting events: Scale development and validation. *Journal of Service Research*, 8(3), 276-287. <https://doi.org/10.1177/1094670505283931>.

Popham F, Mitchell R (2006): Leisure Time Exercise And Personal Circumstances In The Working Age Population: Longitudinal Analysis Of The British Household Panel Survey, *J Epidemiol Community Health* 60(3), 270–274.

Rodríguez-Bravo A. E., De-Juanas Á., and García-Castilla F. J. (2020) Effect of Physical-Sports Leisure Activities on Young People's Psychological Wellbeing. *Front Psychol*, 11:543951. doi: 10.3389/fpsyg.2020.543951

Sabancı G., (2016). *Öğretim Elemanlarının Rekreatif Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi: Türkiye. (440463).

Sabbağ, Ç., & Aksoy, E. (2011). Üniversite öğrencileri ve çalışanların boş zaman etkinlikleri: Adıyaman örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (4), 10-23.

Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz, M. (1996). *Örgütsel Psikoloji*. Bursa: Ezgi Kitapevi.

Scott, D., and Munson, W. (1994). Perceived constraints to park usage. *Journal of park and recreation administration*, 12(4), 79-96.

Searle, M., Jackson, E. (1985). Socio-economic variation in perceived barriers to recreation participation among would be participants. *Leisure Sciences*. (7), 227-249.

Sekaran, U. (2003). *Business Research Methods: A Skill-Building Approach*. New York: John Wiley & Sons. Anadolu Üniversitesi.

Sevil, T. (2012). Boş Zaman ve Rekreasyon: Kavram ve Özellikler. S. Kocaekşi Editör, *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi* içinde (1-25). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web Ofset.

Sezer, B., & Akova, O. (2016). Kent sakinlerinin rekreasyon tercihleri, rekreasyon alanlarının algılanan değeri ve gerçek kullanımı arasındaki ilişki. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(2), 94-115.

Smith, H. W., (1998), *Hayatı ve Zamanı Yönetmenin 10 Doğal Yasası: Üretkenliği ve İç Huzuru Artırmak İçin Kanıtlanmış Stratejiler*, (1. Baskı), (Çeviren: Adalet Çelbiş), İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Stebbins, R. A. (2014). *Between Work and Leisure Work*. USA and London: Transaction Publishers.

Stebbins, R. A. (2016). *Serbest Zaman Fikri Temel İlkeler*. (Demirel ve ark, Çev.). Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi. (2012).

Stebbins, R. A. (2017). *Leisure's legacy: Challenging the common sense view of free time*. Springer.

Su, C.L., Lee, C.L. ve Shinger, H.S. (2014). Effects of Involvement in Recreational Sports on Physical and Mental Health, Quality of Life of the Elderly. *Anthropologist*. 17(1): 45- 52.

Sunay, H. (2017). *Spor Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Szabo, A. (2003). The acute effects of humor and exercise on mood and anxiety. *Journal of leisure research*, 35(2), 152-162.

Şapçılar, M. C., Kalkan, F., ve Büyükşalvarcı, A. (2019). Akademisyenlerin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi: turizm fakülteleri örneği. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(7), 9-29.

Tabachnick, B.G. and Fidell, L.S. (2006). *Using Multivariate Statistics* (Fifth edition). Newyork: Pearson Education.,

Tekin, A., (2009). *Rekreasyon*. Ankara: Ata Ofset Matbaacılık.

Tel, M., & Köksalan, B. (2008). Öğretim üyelerinin spor etkinliklerinin sosyolojik olarak incelenmesi (Doğu Anadolu örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 261-278.

Tengilimoğlu, D., Tutar, H., Altınöz, M., Öztürk Başpınar, N., ve Erdönmez, C. (2003). *Zaman yönetimi*. (Editör: Hasan Tutar), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tolukan, E., & Yılmaz, B. (2014). Özel yetenekle ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin rekreasyonel aktivitelere katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi. *International Journal Of Sport Culture And Science*, 2(Special Issue 1), 525-539.

Tonon, G., Laurito, M. J., & Benatuil, D. (2019). Leisure, free time and well-being of 10 years old children living in buenos aires province, argentina. *Applied Research in Quality of Life*, 14(3), 637-658.

Torkildsen G. (1999). *Leisure and Recreation Management*. (4th Education) London: E&FN Spon Press.

Torkildsen, G. (2005). *Leisure and Recreation Management*. (5th. Edition). USA: Taylor and Francis Group.

Tunç. Ç.A., (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Yapılarının, Zaman Yönetimi ve Serbest Zaman Tatmini ile İlişkisinin İncelenmesi*. (Doktora Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi: Türkiye. (597566).

Tutkun, E., Köse, G. (2020). *Doğru Sağlık*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Tütüncü, Ö., Aydın, İ., Küçükusta, D., Avcı, N., Taş, İ. (2011). Üniversite öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen unsurların analizi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 22 (2), 69-83.

Ünal, A., (2019). *Zaman yönetimi ve performans değerlendirme arasındaki ilişkinin öz değerlendirme ile tespit edilmesi: İstanbul ilinde bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (584469).

Wankel, L. M., & Berger, B. G. (1991). The personal and social benefits of sport and physical activity. In B. L. Driver, P. J. Brown, & G. L. Peterson (Eds.), *Benefits of leisure* (pp. 121-144). Venture Publishing.

Yang, Y.S. (2006). A study on the relationship among participation of leisure activities, leisure constraints and well-being of the students in national changhua senior school of commerce. Ta-Yeh University, Taiwan.

Yaşartürk, F. (2016). *Elit Düzeydeki Sporcuların Rekreatif Etkinlik Tercihlerinde Tutum, Sıkılma Algısı ile Yaşam Doyumlarının İncelenmesi*. (Doktora Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (431346).

Yaşartürk, F., Akyüz, H., & Gönülates, S. (2019). The Investigation of the Relationship between University Students' Levels of Life Quality and Leisure Satisfaction. *Universal Journal of Educational Research*, 7(3), 739-745.

Yazgeç, G. (2018). *Doğa ve Macera Rekreasyonu Etkinliklerine Katılan Bireylerin Serbest Zaman Doyumu ve Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi: Fethiye Destinasyonu Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Erişim Adresi Ulusal Tez Merkezi-Türkiye. (563543).

Yetim, A. A., (2000). *Sosyoloji ve Spor*. Trabzon: Topkar Matbaacılık.

Yetim, A. A., (2005). *Sosyoloji ve Spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Yetim, A. A., (2010). *Sosyoloji ve Spor*. 4. Baskı. Ankara: Berikan Matbaacılık.

Yetim, A. A., Parasız, Ö. (2018). Yeni Yönetim (Post Modern) Yaklaşımları. A. Azmi Yetim (Ed.). *Yönetim ve Spor*. Ankara: Berikan Yayınevi.

Yetim, Ü. (2001). *Toplumdan Bireye Mutluluk Resimleri*. Ankara: Bağlam Yayıncılık.

Yörükoğlu, A. (1980). *Çocuk Ruh Sağlığı*. 3. Baskı, Ankara: TGB Kültür Yayınları.

Yuncu, E. N., Dilmeç, M. U., & Yurcu, G. (2020). Kentsel Rekreatif Park Katılım Engellerinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi: Antalya İli Örneği. *Journal Of International Social Research*, 13(74).

Yurcu, G. (2017). Kamu ve Özel Sektör Çalışanlarının Rekreatif Faaliyet Katılımı Sonucu Sağlık Algıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(4): 942-951.

Yurcu, G. (2017). Kamu ve Özel Sektör Çalışanlarının Rekreatif Faaliyet Katılımı Sonucu Sağlık Algıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(4): 942-951.

Zanon, D., Doucouliagos, C., Hall, J., Lockstone-Binney, L. (2013). Constraints to park visitation: A meta-analysis of north Amerikan studies. *Leisure Sciences*, 35:475-493.

Zorba, E. (2001). *Fiziksel Uygunluk*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Zorba, E. (2009). *Herkes İçin Yaşam Boyu Spor*. Ankara: Neyir Matbaacılık.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Hakan YAYLI
Eğitim	
Lise	Balıkesir Ticaret Odası Lisesi
Lisans	Balıkesir Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü (2004-2008)
Yüksek Lisans	Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı (2014-2018)
Doktora	Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı (2019-2024)
Yabancı Dil Bilgisi	
İngilizce	YÖK DİL: 58,75

EKLER

EK-1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

1. Cinsiyetiniz?			
☐ Erkek	☐ Kadın		
2. Yaşınız?			
☐ 18-29 arası	☐ 30-39 arası	☐ 40-49 arası	☐ 50+
3. Eğitim Durumunuz?			
☐ Ortaokul	☐ Lise	☐ Lisans	☐ Lisansüstü
4. Gelir Durumunuz?			
☐ 0-2850	☐ 2851- 5000	☐ 5001-8000	☐ 8001+
5. Rekreasyon Etkinliklerine Haftalık Sıklığınız Kaç Gündür?			
☐ 1 Gün	☐ 2 Gün	☐ 3 Gün	☐ 4 Gün
☐ 5 Gün	☐ 6 Gün	☐ 7 Gün	

EK-2. REKREASYON ALANI KATILIM ENGELLERİ ÖLÇEĞİ

REKREASYON ALANI KATILIM ENGELLERİ			Hiç Önemli Değil	Önemsiz	Fark Etmez	Önemli	Çok Önemli
Sportif Çeşitlilik	1	Yürüyüş yollarının olması	1	2	3	4	5
	2	Bisiklet yolunun bulunması	1	2	3	4	5
	3	Farklı spor dallarını yapmaya imkan sağlaması	1	2	3	4	5
Personel	4	Spor yaptıracak eğitmenlerin olması	1	2	3	4	5
	5	Yeterli sayıda temizlik personelinin bulunması	1	2	3	4	5
	6	Alanda danışabilecek personelin olması	1	2	3	4	5
	7	Yeterli sayıda güvenlik personelinin bulunması	1	2	3	4	5
Konuk	8	Şehir merkezine yakın olması	1	2	3	4	5
	9	Eve yakın olması	1	2	3	4	5
	10	Toplu taşıma araçları ile ulaşılabilir olması	1	2	3	4	5
Fiziki İmkanlar	11	Doğal/yapay su alanlarının çeşitliliği	1	2	3	4	5
	12	Ailecek oturabilecek bankların olması	1	2	3	4	5
	13	Beslenme ihtiyacını karşılayabilecek mekanların olması	1	2	3	4	5
	14	Bilgilendirici levhaların olması	1	2	3	4	5
	15	Ortak kullanım alanlarının temiz olması	1	2	3	4	5
	16	Kiralanabilecek ekipmanların olması (örn.; bisiklet, deniz bisikleti, paten vb.)	1	2	3	4	5
	17	Piknik yapma imkanı sağlaması	1	2	3	4	5
	18	Yeşil alanların çok ve çeşitli olması	1	2	3	4	5
	19	Yılın her döneminde kullanılabilir olması	1	2	3	4	5
Aktivite	20	Alanda sosyo-kültürel etkinliklerin (konser, tiyatro vb.) bulunması	1	2	3	4	5
	21	Alanda sportif organizasyonların (turnuva, yarışma vb.) bulunması	1	2	3	4	5
	22	Rekreasyon nalanlarının sosyalleşmek için yeterince kalabalık olması	1	2	3	4	5
	23	Çocuklar için eğlenceli etkinlikler (şenlik, eğlence vb.) yapılması	1	2	3	4	5
	24	Alanda söyleşi, kongre, sempozyum vb. etkinliklerin yapılması	1	2	3	4	5

EK-3. REKREASYON ALANI TERCİH ETKENİ ÖLÇEĞİ

REKREASYON ALANI TERCİH ETKENLERİ			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Güvenlik Engeli	1	Suçta meyilli kişilerin buraya gelmesi	1	2	3	4	5
	2	Soyulma korkusu	1	2	3	4	5
	3	Fiziksel saldırı korkusu	1	2	3	4	5
	4	Cinsel saldırı korkusu	1	2	3	4	5
Zaman Engeli	5	Program zamanlarının uymaması	1	2	3	4	5
	6	Boş zaman yetersizliği	1	2	3	4	5
	7	Boş zaman saatlerinin uygun olmaması	1	2	3	4	5
Arkadaş Engeli	8	Arkadaşlarımın bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmaması	1	2	3	4	5
	9	Beraber gelecek kimsenin olmaması	1	2	3	4	5
	10	Arkadaşlarımın zamanının olmaması	1	2	3	4	5
Spor Alanı Engeli	11	Alanın, istediğim faaliyetleri sunmaması	1	2	3	4	5
	12	Spor aletlerinin bakımsız olması	1	2	3	4	5
	13	Spor aletlerinin yetersiz olması	1	2	3	4	5
Bireysel Engel	14	Rekreasyon alanlarıyla çok ilgili olmamak	1	2	3	4	5
	15	Ahşılmış günlük programı bozmak istememek	1	2	3	4	5
	16	Dermansızlık/ enerjisizlik	1	2	3	4	5
	17	Ailevi yükümlülükler	1	2	3	4	5

EK-4. REKREASYON FAYDA ÖLÇEĞİ

REKREASYON FAYDA ÖLÇEĞİ			Hiç Önemli Değil	Önemsiz	Fark Etmez	Önemli	Çok Önemli
Fiziksel	1	Rekreasyonel aktiviteler bireylerin fiziksel sağlığını geliştirebilir.	1	2	3	4	5
	2	Rekreasyonel aktiviteler bireylerin hastalıklardan korunmalarını sağlayabilir.	1	2	3	4	5
	3	Rekreasyonel aktiviteler vücut formunun iyi olarak (bozulmadan) sürdürülmesine yardım edebilir.	1	2	3	4	5
	4	Rekreasyonel aktiviteler bireylerin vücut gelişimine yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
	5	Rekreasyonel aktiviteler bireylerin enerjilerini açığa çıkarmalarına yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
	6	Rekreasyonel aktiviteler kişinin uyku kalitesini iyileştirebilir/artırabilir.	1	2	3	4	5
	7	Rekreasyonel aktiviteler bireylerin gündelik işlerindeki uyuşukluktan kurtulmalarına ve enerjilerini yenilemelerine yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
Psikolojik	8	Rekreasyonel aktivitelere katılım bireylerin zihinsel sıkıntılarından kurtularak rahatlamalarına yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
	9	Rekreasyonel aktivitelere katılım bireylere hoş bir ruh hali sağlayabilir.	1	2	3	4	5
	10	Bireyler rekreasyonel aktivitelere katılarak yeteneklerinin farkına varabilirler.	1	2	3	4	5
	11	Rekreasyonel aktivitelere katılım bireylerin potansiyel yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
	12	Rekreasyonel aktiviteler bireylerin, yaşamlarından ve işlerinden daha fazla zevk almalarına yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
	13	Rekreasyonel aktiviteler vasıtasıyla bireyler, sorunlarıyla baş edebilmek için aktif kişilik geliştirebilirler.	1	2	3	4	5
	14	Rekreasyonel aktiviteler bireylerin bağımsız kişilik geliştirmelerine yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
	15	Rekreasyonel aktiviteler vasıtasıyla, yeni deneyim ve bilgiler kazanılabilir.	1	2	3	4	5
Sosyal	16	Rekreasyonel aktiviteler bireyin arkadaşları ile olan ilişkilerini geliştirebilir. 17 18 19 20 21 22 23 24	1	2	3	4	5
	17	Rekreasyonel aktiviteler aile uyumunu artırabilir.	1	2	3	4	5
	18	Rekreasyonel aktiviteler bireylerin iş birliği/ takım çalışması kurmalarına yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
	19	Rekreasyonel aktiviteler bireylerin sosyal ilişkilerini geliştirmelerine ve yeni arkadaş edinmelerine yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
	20	Rekreasyonel aktivitelere katılan birey, diğer katılımcıların güvenini kazanabilir.	1	2	3	4	5
	21	Rekreasyonel aktivitelere katılan birey, diğer katılımcıların desteğini kazanabilir.	1	2	3	4	5
	22	Rekreasyonel aktivitelere katılan birey, diğer katılımcıların farklı duygularını anlayabilir.	1	2	3	4	5
	23	Rekreasyonel aktivitelere katılımda birey, düşünce ve fikirlerini diğer katılımcılarla rahatça paylaşabilir.	1	2	3	4	5
	24	Rekreasyonel aktiviteler bireyin ailesi ile olan ilişkilerin gelişimine yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5

EK-5. ETİK KURUL ONAYI

Evrak Tarih ve Sayısı: 25.11.2020-E.48449

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : 94025189-050.03-
Konu : Etik Kurul Karar Formu

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ali Naci ARIKAN
Öğretim Üyesi

İlgi : 05/11/2020 tarihli ve 40062878/300/45590 sayılı yazı.

"Balıkesir İlindeki Ulusal Parkların Rekreasyon Alanı Olarak Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri ve Tercihlerin Belirlenmesi" başlıklı çalışmanız hakkında Etik Kurulumuzun bilimsel ve etik yönden oluşturduğu görüş ekteki karar formunda belirtilmiştir.
Bilgilerinizi rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Fuat EREL
Başkan

Ek :
Karar Formu

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI

"Balıkesir İlindeki Ulusal Parkların Rekreasyon Alanı Olarak Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri ve Tercihlerin Belirlenmesi"

ETİK KURUL BİLGİLERİ

ETİK KURULUN ADI

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

AÇIK ADRESİ:

Çağış Yerleşkesi Uşak Yolu Üzeri, 10145 BALIKESİR

TELEFON

266 612 14 61-6707

FAKS

E-POSTA

baukliniketik@gmail.com

BAŞVURU BİLGİLERİ

KOORDİNATÖR/SORUMLU
ARAŞTIRMACI
UNVANI/ADI/SOYADI

Dr.Öğr.Üyesi Ali Naci ARIKAN

KOORDİNATÖR/SORUMLU
ARAŞTIRMACININ UZMANLIK
ALANI

Beden Eğitimi VE Spor Anabilim Dalı

KOORDİNATÖR/SORUMLU
ARAŞTIRMACININ
BULUNDUĞU MERKEZ

BALIKESİR

VARSA İDARI SORUMLU
UNVANI/ADI/SOYADI

DESTEKLEYİCİ

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ
UNVANI/ADI/SOYADI
(TÜBİTAK vb. gibi kaynaklardan
destek alanlar için)DESTEKLEYİCİNİN YASAL
TEMSİLCİSİARAŞTIRMANIN FAZİ VE
TÜRÜ

FAZ 1

FAZ 2

FAZ 3

FAZ 4

Gözlemsel ilaç çalışması

Tıbbi cihaz klinik araştırması

In vitro tıbbi tanı cihazları ile
yapılan performans
değerlendirme çalışmaları

İlaç dışı klinik araştırma

Diğer ise belirtiniz

ARAŞTIRMAYA KATILAN
MERKEZLER

TEK MERKEZ

ÇOK MERKEZLİ

ULUSAL

ULUSLARARASI

Etik Kurulu Başkanının

Unvanı/Adı/Soyadı: Prof. Dr. Fuat EREL

İmza:

Not: Etik kurul başkanı, imzasının yer almadığı her sayfaya imza atmalıdır.

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	"Balıkesir İlindeki Ulusal Parkların Rekreasyon Alanı Olarak Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri ve Tercihlerin Belirlenmesi"
-----------------------	---

DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili			
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ			Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐	
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU			Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐	
	OLGU RAPOR FORMU			Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐	
	ARAŞTIRMA BROŞÜRÜ			Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐	
DEĞERLENDİRİLEN DİĞER BELGELER	Belge Adı	Açıklama					
	SIGORTA	☐					
	ARAŞTIRMA BÜTÇESİ	☒					
	BİYOLOJİK MATERYEL TRANSFER FORMU	☐					
	ILAN	☐					
	YILLIK BİLDİRİM	☐					
	SONUÇ RAPORU	☐					
	GÜVENLİLİK BİLDİRİMLERİ	☐					
DİĞER:	☐						
KARAR BİLGİLERİ	Karar No:2020/199	Tarih: 11.11.2020					
	Yukarıda bilgileri verilen başvuruya dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın/çalışmanın gerekece, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve uygun bulunmuş olup araştırmanın/çalışmanın başvuru dosyasında belirtilen merkezlerden izin alınması şartıyla gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına toplantıya katılan etik kurul üye tam sayısının oybirliği ile karar verilmiştir. İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan araştırmalar/çalışmalar için Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'ndan izin alınması gerekmektedir.						

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

ETİK KURULUN ÇALIŞMA ESASI	İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik, İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI:	

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet		Araştırma ile ilişki		Katılım *		İmza
			E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐	
Prof.Dr.Fuat EREL	Göğüs Hastalıkları AD	BAÜN Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐	
Prof.Dr.Gülten ERKEN	Fizyoloji AD	BAÜN Tıp Fakültesi	E ☐	K ☒	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐	
Doç.Dr.Akın USTA	Kadın Hastalıkları ve Doğum AD	BAÜN Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐	
Doç.Dr.Eren ALTUN	Patoloji AD	BAÜN Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☒	
Dr.Öğr.Üyesi Elif AKSÖZ	Tıbbi Farmakoloji AD	BAÜN Tıp Fakültesi	E ☐	K ☒	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐	
Uzm.Dr.Mehmet ÇALIŞKAN	Halk Sağlığı Bölümü	Balıkesir KEAS Organize Sanayi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐	
Av.Erman ARDA	Avukat	Serbest	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐	
Hüsnü KUNDAKÇI	Eczacı	Balıkesir Sağlık Uygulama ve Arş.Hast.	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐	
Serhat ALDEMİR	Emekli		E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐	

Etik Kurul Başkanının
Unvanı/Adı/Soyadı:Prof.Dr.Fuat EREL
İmza:

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : E-94025189-050.04-129269
Konu : Etik Kurul Değişiklik Talebi

08.04.2022

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ali Naci ARIKAN

11.11.2020 tarihli 2020/199 Karar Nolu "Balıkesir İlindeki Ulusal Parkların Rekreasyon Alanı Olarak Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri ve Tercihlerin Belirlenmesi" çalışmanızın başlığı değişikliğe talebinize istinaden "Rekreasyon Etkinliklerine Katılımda Fayda, Engel ve Tercih İlişkisi" olarak değiştirilmesi uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Fuat EREL
Başkan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: BS9KDNIR3U Pin Kodu :20482

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/balikesir-universitesi-ebys>

Adres: Tıp Fakültesi Çarşı Yerleşkesi 10145 Balıkesir

Telefon: 0266 6121461-1122 Faks: 0266 6121459

e-Posta: etik_baunp@gmail.com Web: http://www.balikesir.edu.tr/index.php/baun/birim/tip_fakultesi

Keş Adresi: balikesiruniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Belgin Topçu

Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

Tel No: 0266 6121461 - 6707

EK-6. SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÇALIŞMA İZİNİ

Evrak Tarih ve Sayısı: 12.01.2022-E.104919

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-11091771-302.99-104919
Konu : Anket Çalışması-Hakan YAYLI

12.01.2022

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 11.01.2022 tarihli ve 46720092/302.99/104424 sayılı yazı.

İlgi yazınıza istinaden Tez danışmanlığını Dr. Öğr. Üyesi Ali Naci ARIKAN'ın yürüttüğü Enstitünüz Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı doktora programı öğrencilerinden Hakan YAYLI'nın, "Rekreasyon Etkinliklerine Katılımda Fayda, Engel ve Tercih İlişkisi" başlıklı tez çalışması ile ilgili Fakültemizde anket uygulaması Dekanlığımızca uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Fikret SOYER
Dekan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSE5T5JNVS Pin Kodu :70752

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/balikesir-universitesi-ebys>

Adres: Bigadiç Yolu Üzeri Çağış Yerleşkesi 17. Km BALIKESİR
Telefon:2662391838 Faks:2662390285
e-Posta:besyo@balikesir.edu.tr Web:<http://besyo.balikesir.edu.tr/>
Kep Adresi:balikesiruniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Hakan Yıldırım
Unvanı: Bilgisayar İşletmeni
Tel No: 2666121400

Eğitimde, bilimde, sanatta çağdaş...

